

Élelmiszerlánc-felügyeleti éves jelentés 2018.

Integrált Többéves Nemzeti Ellenőrzési Terv

Éves Jelentés

Magyarország

nébih
termőföldtől
az asztalig

**INTEGRÁLT TÖBBÉVES NEMZETI ELLENŐRZÉSI TERV
ÉVES JELENTÉS 2018.**

MAGYARORSZÁG

Budapest, 2019.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	4
Bevezetés.....	6
Főbb események.....	7
Élelmiszerlánc-felügyeleti díj.....	10
Szervezeti felépítés, szervezeti változások.....	20
Személyzeti adatok.....	20
Laboratóriumi hálózat és Nemzeti Referencia Laboratóriumok.....	20
Szabályozási változások.....	20
Szervezeti változások.....	20
Eljárásrendek.....	21
Informatikai rendszerek.....	21
Képzés.....	22
Képzési programok.....	23
Jó Higiéniai Gyakorlat útmutatók.....	23
Az ITNET-ben történt változások.....	23
A kockázatbecsléssel kapcsolatos változások.....	23
Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia megvalósulása.....	25
<i>Innováció és gazdaságfejlesztés az élelmiszerláncban.....</i>	25
<i>Az állami tudásbázis újjáépítése.....</i>	26
<i>Hiteles és erős hatóság.....</i>	27
Laboratóriumi vizsgálatok.....	27
Fertőtlenítőszer vizsgálatok.....	27
GMO-val kapcsolatos laboratóriumi vizsgálatok.....	28
Élelmiszerlánc-felügyeleti tevékenység.....	30
Talajvédelemi ellenőrzések.....	31
Fajtaaminósítás, vetőmagok és szaporítóanyagok felügyelete, ellenőrzése.....	31
Növényi termékek felügyelete, ellenőrzése.....	33
Növényvédelemi ellenőrzések.....	34
Növényvédő szerek, termésközelítő anyagok, EK műtrágyák ellenőrzése.....	34
Állatgyógyászati termékek ellenőrzése.....	36
Takarmányok ellenőrzése.....	37
Állategészségügyi és állatvédelmi ellenőrzések.....	38
Állategészségügyi programok és vizsgálatok.....	42
<i>Az élelmiszerlánc kifehérítése, sikeres küzdelem a visszaélésekkel szemben.....</i>	59

A felügyeleti díj bevallás ellenőrzése.....	61
Piacszervezési hozzájárulás ellenőrzése.....	62
A tisztességtelen forgalmazói magatartás ellenőrzése.....	62
A faanyag kereskedelmi lánc felügyelete.....	63
A halóri tevékenység.....	64
<i>Társadalmi szemléletformálás, kommunikáció</i>	64
Sajtókapcsolat, médiajelenlét	67
Ügyfélszolgálat.....	69
<i>Egyéb ellenőrzések</i>	70
A fenntartható bioüzemanyag-termelési értéklánc tagjainak ellenőrzése	70
A mezőgazdasági kárbejelentések alakulása	70
Parlagfű elleni küzdelem	71
Kölcsönös megfeleltetés és az Agrár-környezetgazdálkodási követelmények ellenőrzése.....	72
Európai Unió társfinanszírozási programok	73
148/2007. (XII. 08.) FVM rendelet szerinti kifizetések	73
Felülvizsgálatok.....	76
Auditok és szakmai ellenőrzések száma, teljesülése	76
A 2018. évi auditok eredményei.....	77
Riasztási rendszerek	78
Az ökológiai tanúsító szervezetek beszámolója a 2018. évi munkájukról	80
Biokontroll Hungária Nonprofit Kft.....	80
Hungária Öko Garancia Kft.	82
Az ökológiai tanúsító szervezetek által végzett ellenőrzésekre, mintavételekre és szankciókra, illetve a felügyeletre és ellenőrzésre vonatkozó adatok	84
Zárszó	86
1. melléklet: Jogszabály módosulások 2018-ban	88

Bevezetés

A dokumentum az Integrált Többéves Nemzeti Ellenőrzési Terv (ITNET) 2018. évi jelentése.

Az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia 2022-ig határozza meg az élelmiszerláncsal kapcsolatos legfontosabb célokat és feladatokat 4 stratégiai cél és 11 program mentén. A stratégia végrehajtásáért elsődlegesen az Agrárminisztérium a felelős a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatallal (továbbiakban: Nébih) együttműködve, bevonva a megyei kormányhivatalokat.

A Nébih megalakításával egy olyan modern szemléletet valósított meg a kormányzat Magyarországon, amely Európában, sőt, talán túlzás nélkül mondható, hogy nemzetközi szinten is példaértékű. 7 év kitartó munkájának eredménye, hogy ma már a Nébih egy jól beazonosítható központi hivatal. Az ismertséget - ami elsősorban az élénk kommunikációnak köszönhető - a közvélemény-kutatások eredményei is alátámasztják. A magyar élelmiszerlánc-felügyelet számos tekintetben uniós szinten is az élmezőnyben van.

A Nébih által végzett központi ellenőrzések hatékonysága továbbra is 90% feletti. A részlegnél dolgozó szakembereink 2018-ban 581 ellenőrzést végeztek és csaknem 1 800 tonna élelmiszert vontak ki a forgalomból. A tisztességtelen piaci magatartás terén végzett vizsgálataink során a tavaly kiszabott termékpálya felügyeleti bírság csaknem 120 millió forint volt.

A 2018-as év során, vaddisznóban, hazánkban is azonosították az afrikai sertéspestist, amely következtében a távol-keletre szállító létesítmények piaci lehetőségei beszűkültek. Így még nagyobb gazdasági jelentőségű a Nébih tanácsadó és ellenőrző tevékenysége, mely kiemelten az állati termékeket előállító vállalkozások különböző harmadik országokba történő exportengedélyének megszerzését támogatja. 2018-ban 73 vállalkozás jelezte exportszándékát az Európai Unió határain kívülre, a világ 19 országába, a 2018. év során 36 vállalkozás meg is kapta az exportjogosultságot.

A közétkeztetés minőségének és biztonságának javítása érdekében a Nébih 2018-ban folytatta a „Minőségvezérelt közétkeztetés” programot, melynek keretében 2018. év végig 4 283 főzőkonyha, és 3 052 tálaló-, melegítőkonyha szemléjére és egységes, nyilvános szempontok szerinti minősítésére került sor. A minősítések eredményeit a Nébih a honlapján teszi közzé.

Fontos hangsúlyozni, hogy az élelmiszerlánc-szereplők csak együttes erővel tudnak tenni az élelmiszer-biztonságért. Tudatos vásárló - felelős vállalkozó - hiteles hatóság - lelkiismeretes sajtó - ezek egymásra hatnak. A lakosok tudással való felvértezésének az érdekében a Nébih számos tematikus szemléletformáló kampányt működtet. A Nébih támogató szerepe kialakulóban van, de már eddig is vannak jelentős eredmények. A jó higiéniai gyakorlat útmutatók célja a kockázatokkal arányos, megvalósítható intézkedések összegyűjtése az ésszerűség és az ipari gyakorlat alapján. Az útmutatók segítik az élelmiszer-vállalkozásokat a rendeletek értelmezésében, a konkrét tevékenységekre vonatkozó szabályzatok kidolgozásában, valamint vitás esetekben vonatkoztatási alapul is szolgálnak.

Reméljük, hogy a felügyeleti tevékenységet röviden bemutató jelentés kellő részletességgel mutatja be és foglalja össze 2018. évi tevékenységünk legfontosabb tapasztalatait.

Főbb események

január:

- Megjelentek a Szupermenta sertés párizsi termékteszt eredményei.
- Sikeresen zárta az elmúlt két esztendőt a Nemzeti Élelmiszer Nyomonkövetési Platform, amelynek rendezvénysorozatát a Földművelésügyi Minisztérium és a GS1 Magyarország által közösen létrehozott együttműködésével indították el.

február:

- Elkészült az Országos Erdőállomány Prognózis.
- Sikeresen lezajlott a búzafinomlisztek Szupermenta terméktesztje.
- Az amerikai élelmiszer-biztonsági hatóság (FDA) felülvizsgálatot végzett 5 hazai élelmiszertermelő üzemben.
- SIRHA vendéglátó szakkiállítás keretében lezajlott a Közétkeztetési szakácsverseny 2017-2018 országos döntője.
- Dél-afrikai audit zajlott le a baromfi termékek exportjának újraindításával kapcsolatban.
- A madárinfluenza megelőzésével és ellenőrzésével kapcsolatos intézkedések értékelése céljából lefolytatott HFAA ellenőrzés sikeresen lezajlott.

március:

- Útjára indult a Nébih Kerekasztal elnevezésű rendezvénysorozata, amelynek első alkalmán az élelmiszerhulladékok csökkentéséről egyeztettek az élelmiszerlánc minden részéről érkező résztvevők.
- Elkezdődött a Nébih komplex Oktatási Programja, amelynek első, óvodásoknak szóló, élelmiszerbiztonsági ismereteket célzó elemét, az általános iskolásokat érintő élelmiszerpazarlással foglalkozó „Maradék nélkül” ismeretterjesztő tananyag bemutatása követte. A „Maradék nélkül” program keretein belül online kvízverseny került lebonyolításra.
- Madárinfluenza felszámoláshoz kapott uniós pénzügyi támogatás utóellenőrzésének második fordulója is sikeresen lezajlott.
- Vadegészségügyi konferenciát rendezett a Nébih.
- Elkezdődött a tavaszi szezonális ellenőrzés.
- Nébih - Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozóiroda közös éjszakai célellenőrzés zajlott az ún. „bulinegyedben”.
- Elkészült a Borkiválóságok program keretében a „Kárpát-medencei Borkalauz-Erdély” című kiadvány.

április:

- A Nébih adott otthont a SafeConsume elnevezésű H2020 program 14 ország részvételével megrendezett 2018. évi nemzetközi szakmai konferenciájának.
- GMO-mentes új védjegyet hozott létre az AM.
- Heves megyében afrikai sertéspestis vírusát mutatta ki vaddisznóban a Nébih.
- Szerencs térségében a vadon élő rókák veszettség elleni gócvakcinázására került sor a Nébih szervezésében.
- Élelmiszerlánc-felügyeleti terv kiadása.
- Magyarország aktív közreműködésével ismét eredményesen zárult az „OPSON VII.” élelmiszerhamisítás elleni nemzetközi művelet. Az akcióban hazánkat a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (továbbiakban: NAV), Hamisítás Elleni Nemzeti Testület (HENT), valamint a Nébih képviselte.
- Megjelentek a tejfölök Szupermenta teszt eredményei.

május:

- Jól vizsgáztak a laktózmentes tejfölök a Szupermenta terméktesztjén.
- Lezajlott a FAO/WHO Codex Alimentarius Analitikai és Mintavételi Módszerek Szakbizottságának (CCMAS) 39. ülése.
- „Jó példák és felelősségvállalás a közétkeztetés szereplőitől” címmel rendezett szakmai konferenciát a Nébih és a Vendéglátó Munkaadók Országos Szövetsége (VIMOSZ)
- A Nébih Szupermenta terméktesztjén a cider elnevezésű alkoholos italokat ellenőrizte.
- Online tudástárat készített a Nébih az élelmiszeres tanúsító védjegyekről.
- Az ukrán határ mellett is afrikai sertéspestis vírusát találta meg egy vaddisznóban a Nébih.

június:

- Első helyen végzett a Nébih az európai hatóságok megbízhatósági rangsorában az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) legújabb felmérése szerint.
- A Nébih második Kerekasztal rendezvényén a termékviSSzahívásokról értekeztek az élelmiszerlánc minden részéről érkező résztvevők.
- Országos szakmai napot szervezett a Nébih az étkezési és ipari máktermesztés ellenőrzéséhez kapcsolódóan.
- A Szupermenta terméktesztjén gluténmentes spagettiket ellenőrzött a Nébih.
- Lezajlott a 2018. Kékfrankos éve rendezvényhez tartozó Országkóstoló.
- Az AM új adatbázissal - Élelmiszeripari Információs Rendszer (ÉLIR) segíti az élelmiszeripart.
- A „Maradék nélkül” program kvízverseny nyertesei részére egyhetes tematikus nyári tábor szervezett a NÉBIH.

július:

- Megkezdődött a nyári szezonális ellenőrzés.
- Megkezdődött az EUTR szereplők kockázatelemzés alapú országos ellenőrzése.
- Lezajlott a fagylalt céll ellenőrzés, mely az ország több pontjára kiterjedt.
- A világos, dobozos söröket tesztelte a Szupermenta.
- Sikeres kínai audit zajlott le a baromfi termékek exportjának újraindításával kapcsolatban.

augusztus:

- Élelmiszerbiztonsággal kapcsolatos, széles körben elterjedt mítoszokat gyűjtött a Nébih.
- Kezdetét vette a parlagfűvel fertőzött területek légi felderítése.
- Megjelent a Nébih Szupermenta koktélpáradicsom és vaníliás, dobozos jégkrémek termékteszt eredménye, valamint utánajártak, hogy kioldódhat-e a felületkezelt citrom héjáról a növényvédő szer az italunkba.
- A kínai hatóság végzett vizsgálatot hazánkban a madárinfluenzával kapcsolatosan.
- Lezajlott a vörös és rozé borok Országkóstolója, elkészült a hozzá tartozó kiadvány.

szeptember:

- Két új városrészszel bővítette a MiniPolisz interaktív kiállítását a Nébih.
- A diákcsomagokat vizsgálta a Nébih Szupermenta terméktesztjén.
- A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) 62. kongresszusán adták át a Nébih Radioanalitikai Referencia Laboratóriuma számára az Együttműködő Központ kijelölését szimbolizáló táblát.

- Az afrikai sertéspestis betegség házisertés állományokban való megelőzése érdekében a Nébih szakembereinek közreműködésével kislétszámú sertésállományok ellenőrzésére került sor.
- Újabb Nemzeti Élelmiszer Nyomonkövetési Platform indult, amelynek célja, hogy országjáró előadássorozat keretében bemutatásra kerüljenek a Platform eddigi eredményei, valamint a hazai, illetve a nemzetközi nyomon követési megoldások.
- Sikeresen lezajlott a 2015. és 2016. évi szalmonella gyérítési programhoz kapcsolódó társfinanszírozási támogatások uniós ellenőrzése. A (TIM) Talajvédelmi Információs és Monitoring rendszer fennállásának 25 éves évfordulós ünnepsége került megrendezésre az Agrárminisztériumban.

október:

- Az élelmiszerhulladékok csökkentéséről szóló LIFE FOOD WASTE Platform Meeting elnevezésű nemzetközi konferenciát szervezett a Nébih az EU LIFE támogatásával.
- Borsod megyében is afrikai sertéspestist mutatott ki egy vaddisznóban a Nébih.
- Megtörtént a rókák őszi veszétség elleni vakcinázása a Nébih koordinálásával.
- Elkezdődött a tokaji, muzeális borkészlet megóvására irányuló Nemzeti Borkincstár Program.
- Dél-koreai audit zajlott le az ASP-vel kapcsolatosan.

november:

- A Nemzeti Afrikai Sertéspestis Szakértői Csoport kijelölt, fertőzött területek végleges meghatározásáról tartott ülést.
- Eredményesen zárult az AM és a Nébih törökországi, élelmiszerbiztonsági intézményfejlesztési Twinning projektje.
- A Hermann Ottó Intézetben megrendezésre került a „Terítéken a burgonya – termőföldtől az asztalig” konferencia.
- A Szupermenta programban 22 majonézt teszteltek.

december:

- Az INTEL Projekt keretében elkészült az állati melléktermék bejelentési rendszert (MEBER) leváltó új elektronikus felület, az MR.
- Megjelent a Pálinkakiválóságok Könyve.
- Lezajlott a téli szezonális élelmiszerlánc-ellenőrzés.
- A Nébih Szupermenta termékteszt programjában elvégezték a citromok és az édes, fehér pezsgők komplex vizsgálatát.
- A Nébih megkezdte az internetes tűzifa-kereskedelem ellenőrzését.
- A Borkiválóságok program keretében lezajlott a Pezsgők 2018. évi Országkóstolója, elkészült a Pezsgő és Aszú kiválóságok című kiadvány.
- Az édes, fehér pezsgőket vizsgálta Szupermenta programjában a Nébih.

Élelmiszerlánc-felügyeleti díj

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (továbbiakban Éltv.) 47/B. §-a 2012-től tartalmazza az élelmiszerlánc felügyeleti díj befizetési és bevallási kötelezettséget, egyben előírja a felhasználásáról szóló beszámoló készítését. A felügyeleti díj 10%-át fejlesztésre kell fordítani, a fennmaradó összeg 60%-a a kormányhivatalok, 40%-a a Nébih működésére fordítható.

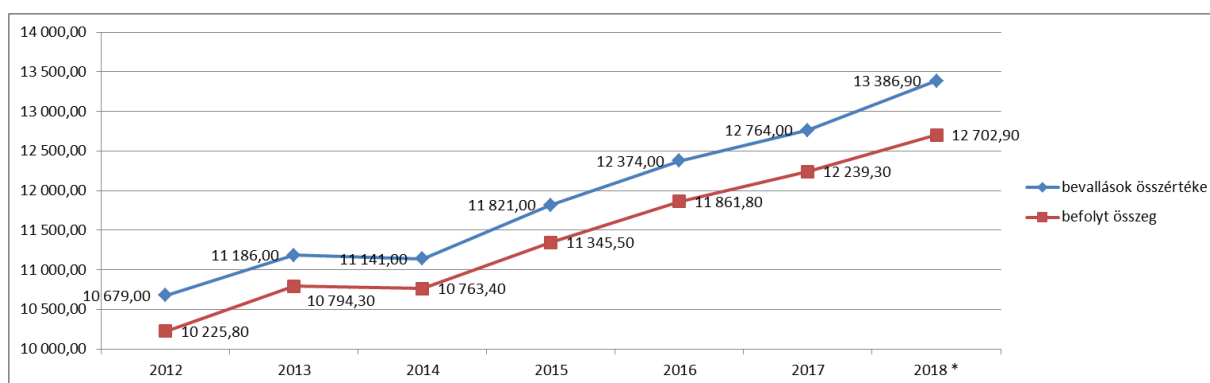
A Nébih által országosan üzemeltetett bevallási rendszer adatai alapján 2012. és 2018. között a bevallások összértéke 10,7 milliárd Ft-ról fokozatosan 13,4 milliárd Ft-ra nőtt, részben a forgalombővülés, részben amiatt, hogy az ellenőrzések és a figyelemfelhívások miatt egyre több ügyfél van tisztában felügyeleti díj fizetési kötelezettségével. A lejárt követelésállomány 4-5% körül mozog, azaz hat év viszonylatában sem jelentős. Növekedését elsősorban a működésüket megszüntető, felszámolás vagy végelszámolás alá kerülő vállalkozások növekvő száma okozza, melyektől a behajtás is eredménytelen. A Nébih ügyfélszolgálat a nem fizető ügyfeleket első körben közvetlenül, telefonon keresi meg, a nem fizető ügyfelek jelentős része már e figyelemfelhívás hatására rendezi tartozását. A felügyeleti díj köztartozásnak minősül, ezért végső esetben a NAV jogosult a meg nem fizetett felügyeleti díj behajtására. A NAV behajtása 37%-os arányban eredményes, ez is jelzi, hogy a kintlévőség döntő többsége ténylegesen már nem működő kis cégekkel szemben áll fenn. 2018-ban került sor első alkalommal elévülés miatt a 2012. évi behajthatatlan követelésállomány kivezetésére 401,5 millió Ft összegben. Az elévült követelések átlagos értéke 17.946 Ft volt, azaz döntően kisvállalkozásokkal, egyéni vállalkozókkal szemben állt fenn. A behajtás érdekében tett intézkedéseket részletesen a speciális ellenőrzésekről szóló fejezet tartalmazza.

A bevallási időszakonként érkezett bevallások és befizetések összértékét szemlélteti a következő táblázat:

Megnevezés	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
bevallások összértéke (millió Ft)	10679,0	11186,0	11141,0	11821,0	12374,0	12764,0	13386,9
változás az előző évhez képest (%)		4,75%	-0,40%	6,10%	4,68%	3,15%	4,88%
befolyt összeg (millió Ft)	10225,8	10794,3	10763,4	11345,5	11861,8	12239,3	12702,9
változás az előző évhez képest (%)		5,56%	-0,29%	5,41%	4,55%	3,18%	3,79%
rendezetlen egyenleg (millió Ft)	453,2	391,7	377,6	475,5	512,2	524,7	684,0
rendezetlen egyenleg aránya (%)	4,24%	3,50%	3,39%	4,02%	4,14%	4,11%	5,11%

* A 2018. évi bevallások 2. részletét 2019. január 31-ig kellett befizetni, az adatok ezt is tartalmazzák. A 2019. évi határidőre nem fizető ügyfelek elleni végrehajtás a beszámoló készítésekor folyamatban van, a rendezetlen egyenleg mértéke folyamatosan csökken.

1. táblázat: A felügyeleti díj bevallás 2012-2018 (millió Ft)

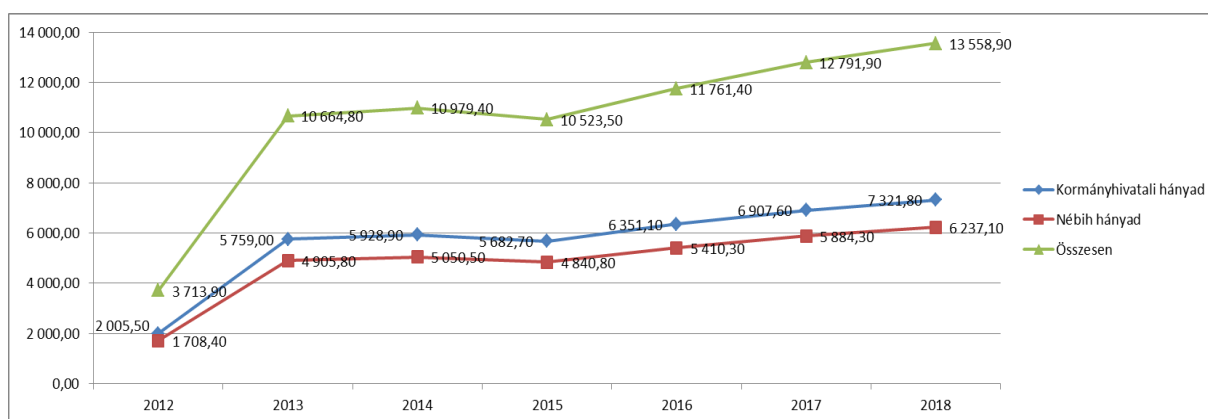
1. ábra: A felügyeleti díj bevételek 2012-2018 (millió Ft)

A bevallás és befizetés eltérő határideje miatt a tárgyévi bevallások és a tárgyévi realizált bevétel összege mindig eltér.

2018-ban a befolyt felügyeleti díj összege 13,56 milliárd Ft, melyből a Nébih által koordinált, fejlesztésre fordítandó 10%-os keretösszeg 1,36 milliárd Ft lett volna. A megyei kormányhivatalokat a befolyt felügyeleti díjból 7,32 milliárd Ft, a Nébih-et – a fejlesztési kerettel együtt – 6,24 milliárd Ft illette meg. A megyei kormányhivatalok számára 2018-ban 7,14 milliárd Ft került átutalásra. A különbséget az okozza, hogy az utolsó negyedévben befolyt bevételt következő év január 5-én kell a Nébih-nek a kormányhivatalok felé továbbutalnia a vonatkozó jogszabály szerint. 2017-ről 2018-ra emiatt 319 millió Ft pénzügyi rendezése húzódott át, 2018-ról 2019-re viszont már 505 millió Ft. Az elmúlt hat évben a felügyeleti díj bevétel alakulását szemlélteti a következő táblázat és diagram, bemutatva az összbevétel mellett a teljes összegből a kormányhivatalokat és a Nébih-et megillető hányadot is:

Év:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kormányhivatali hányad	2005,5	5759,0	5928,9	5682,7	6351,1	6907,6	7 321,8
Nébih hányad	1708,4	4905,8	5050,5	4840,8	5410,3	5884,3	6 237,1
Összesen	3713,9	10664,8	10979,4	10523,5	11761,4	12791,9	13 558,9
<i>változás az előző évhez képest (%)</i>	-	187,16%	2,95%	-4,15%	11,76%	8,76%	6,00%

2. táblázat: A felügyeleti díj bevétel alakulása 2012-2018 (millió Ft)

2. ábra: A felügyeleti díj bevétel alakulása (millió Ft; 2012-2018)

A befolyt felügyeleti díj összege 2018-ban is teljes mértékig az élelmiszerlánc-felügyelet tevékenységeire került felhasználásra, azonban az elmúlt évekhez hasonlóan a feladatok forrását csak részben biztosítja a költségvetési támogatás, valamint az egyéb hatósági és szolgáltatási bevételek mellett. Az élelmiszerlánc-biztonsági tevékenységen a területi igazgatásban a kormányhivatalok által készített kimutatás szerint összesen 9,5 milliárd Ft, a Nébih-nél 17,8 milliárd Ft kiadás merült fel, ehhez képest a felügyeleti díj bevétel aránya kormányhivatalok esetében 75,2%, a Nébih-nél pedig 35,1%. A fejlesztési keretből az elszámolás alapján beszerzések, fejlesztések valósultak meg, ezek mértéke több mint 400 millió Ft-tal meg is haladta az előírt 10%-ot.

A kormányhivataloknak átutalt 7,14 milliárd Ft felügyeleti díjbevétel megyei kormányhivatalok közötti felosztása a Miniszterelnökség rendelkezései szerint történt, figyelembe véve az egyes megyei kormányhivatalok közötti feladatmegoszlás eltérő volumenét is.

Megyei Kormányhivatal	Felügyeleti díj bevétel és felhasználás (kerekítve millió Ft)	Megoszlási arány (%)
Bács-Kiskun	732,2	10,26%
Baranya	302,6	4,24%
Békés	469,1	6,57%
Borsod-Abaúj-Zemplén	358,9	5,03%
Csongrád	409,5	5,74%
Fejér	300,1	4,21%
Győr-Moson-Sopron	319,0	4,47%
Hajdú-Bihar	401,0	5,62%
Heves	313,2	4,39%
Jász-Nagykun-Szolnok	325,0	4,55%
Komárom-Esztergom	225,0	3,15%
Nógrád	228,6	3,20%

Megyei Kormányhivatal	Felügyeleti díj bevétel és felhasználás (kerekítve millió Ft)	Megoszlási arány (%)
Pest	905,0	12,68%
Somogy	308,6	4,32%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	481,2	6,74%
Tolna	253,7	3,56%
Vas	259,0	3,63%
Veszprém	287,0	4,02%
Zala	256,9	3,60%
Összesen	7135,6	100,00%

3. táblázat: A felügyeleti díj bevétel megoszlása megyei kormányhivatalok között (2018)

Kiadáscsoport	Összeg (millió Ft)	Arány (%)
Személyi juttatások	5 146,8	72,13%
Munkáltatót terhelő közterhek	1 056,8	14,81%
Dologi kiadás	867,8	12,16%
Felhalmozási kiadás (beruházás, felújítás)	9,9	0,14%
Általános kiadás (dologi és felhalmozási kiadások max. 7%-a)	54,3	0,76%
2017. évi kötelezettségvállalással terhelt maradvány részét képező összeg	0,00	0,00
Összesen	7 135,6	100,00

4. táblázat: A megyei kormányhivatalok felügyeleti díjból finanszírozott kiadásainak megoszlása fő kiadás csoportonként (2018)

Az egyes kiadásnemek megoszlása a megyei kormányhivatalok elszámolásaiban jelentősen eltérő. Személyi jellegű kiadás kizárólag abban a megyei kormányhivatalban számolható el, ahol a költségvetés nem csak támogatásból finanszírozta a munkaerő foglalkoztatását. Két kormányhivatal elszámolása azt mutatta, hogy kizárólag személyi juttatásokra és a kapcsolódó közterhekre használták fel a felügyeleti díjat, illetve további nyolc megyei kormányhivatalnál e kiadások aránya meghaladta a 90%-ot, átlagosan pedig a 87%-ot. A törzshivatal kapcsolódó általános kiadásainak fedezetére a dologi és felhalmozási kiadások legfeljebb 7%-ának megfelelő összeget lehetett beállítani, de ez egy megyei kormányhivatalban sem haladta meg a 2,4%-ot, mértéke évről évre csökkenő, átlagosan már nem éri el az 0,8%-ot sem. A dologi és működési kiadások az összes kiadás 12,16%-át tették ki, ezen belül a legjelentősebb, 40%-os mértékben a külső szolgáltatások igénybevétele. A kormányhivatalok az előző évhez hasonló összegben, de nem jelentős mértékben fordítottak közvetlenül a felügyeleti díjból beruházásra, iroda-felújításra és eszközök beszerzésére.

A Nébih-nek a felügyeleti díjből 6.237,1 millió Ft bevétele keletkezett, ebből 2018. évi kiadásokra felhasznált 6.033,9 millió Ft-ot, továbbá kötelezettséget vállalt 203,2 millió Ft értékű fejlesztésre, amely maradványként 2019-ben kerül kifizetésre. A maradvány az eszközbeszerzések, fejlesztések lebonyolítási idősüksége miatt lett jelentős.

Kiadáscsoport	Összeg (millió Ft)	Arány (%)
Személyi juttatások	13,0	0,21%
Munkáltatót terhelő közterhek	1,5	0,02%
Dologi kiadás	2 367,6	37,96%
Egyéb működési célú támogatás	1 659,3	26,60%
Felhalmozási kiadás	1 585,4	25,42%
Általános kiadás (dologi és felhalmozási kiadások max. 7%-a)	407,1	6,53%
2018. évi kötelezettségvállalással terhelt maradvány részét képező összeg (fejlesztés)	203,2	3,26%
Kiadás összesen:	6 237,1	100,00

5. táblázat: A Nébih felügyeleti díjből finanszírozott kiadásainak megoszlása fő kiadáscsoportonként (2018)

A személyi juttatások és közterhei között a Nébih szervezésében működő Állatkísérleti Tudományos Etikai Tanács tiszteletdíjai és szemléletformáló rendezvények szervezéséhez kapcsolódó reprezentációs kiadások szerepelnek.

A felügyeleti díj összességében 42,18 %-os arányban biztosította a Nébih különböző – élelmiszerlánc-felügyelethez kapcsolódó – dologi kiadásainak forrását, összesen 2,4 milliárd Ft értékben. E működési költségeken belül a legjelentősebb az országos laboratóriumi hálózatban és a fajtakísérleti állomásokon felhasznált vegyszerek, fogyóeszközök, vetőmagok, műtrágyák és más szakmai anyagok beszerzése, a laboratóriumi eszközök és mezőgazdasági gépek karbantartása. A Nébih országos laboratóriumi hálózatának jelentős része a megyei kormányhivatalok által vagyongezelt ingatlanokban működik, ezek rezsiköltségeire 2018-ban a megyei kormányhivatalok részére összesen 92 millió Ft került kifizetésre.

A Nébih által fizetett kiadások egy része a szakmai munkában a megyei kormányhivataloknál hasznosul. A Nébih az Élelmiszerlánc-biztonsági Centrum Nonprofit (továbbiakban: ÉLBC) Kft.-vel közösen a különböző, a megyei kormányhivatalok által is használt informatikai rendszerek üzemeltetésére a díjbevételekből arányosan 510,3 millió Ft-ot fordított. A Nébih állja a – jelentős részben a megyei kormányhivatalok és a járási hivatalok által is használt – gépjárműflotta bérleti és üzemeltetési kiadásait, ennek a díjbevételekből finanszírozott hányada a teljes kiadásból 420,17 millió Ft volt. 2013. január 1-től a jogosult állatorvosok költségei teljes mértékben a Nébih-et terhelik a megyei kormányhivatalok, a jogosult állatorvos és a Nébih közötti háromoldalú megállapodás alapján. Ennek kapcsán a 2018. évi kifizetés 159 millió Ft volt, évente folyamatosan csökken.

2018-ban az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégiának megfelelően a szakmai ismeretterjesztő feladatokra, kommunikációra, szemléletformálásra, Szupermenta tesztekre az élelmiszerek minőségének emelését, a vásárlói tudatosság fejlesztését, valamint a hatósági tevékenység hatékonyságának növelését szolgáló intézkedésekről szóló 1519/2017. (VIII. 14.) Korm. határozat alapján a Nébih kormányzati és fejezeti többlettámogatásban részesült. A központi forrást kiegészítve a felügyeleti díjból is vállalt a szemléletformálással kapcsolatos kiadásokat 73,7 millió Ft értékben, továbbá kötelezettséget vállalt a sikeres Konyhasziget magazin 2019. évi számainak kiadására 47,3 millió Ft összegben. A 2019. évi kiadások között a Nébih kiállításokon és konferenciákon történő megjelenésének, szakmai együttműködések, közvélemény-kutatások, stratégiai együttműködések költsége jelenik meg. A Nébih tulajdonosi joggyakorlása mellett működik az ÉLBC Kft. az élelmiszerlánc-felügyeleti feladatok ellátásának segítése érdekében. 2018-ban az ÉLBC Kft. részt vett többek között az országos laboratóriumi hálózat és a fajtakísérleti állomások működtetésében, a mintaszállítási feladatok ellátásában, a központosított mintavételben, a közétkeztetés minősítő rendszerének működtetésében, a FELIR és termék-nyomonkövetési szakrendszerek üzemeltetésében, illetve különböző audit, stratégiai, tervező, elemző és adminisztratív feladatokban. Az ÉLBC Kft. által ellátott feladatok finanszírozásához a felügyeleti díj arányosan 1,7 milliárd Ft-tal járult hozzá.

A felügyeleti díj lehetőséget biztosított az élelmiszerlánc-biztonsági feladatok ellátásához kapcsolódó 1,8 milliárd Ft összegű fejlesztés megvalósítására. Ebből 2018-ban 1,6 milliárd Ft pénzügyileg is teljesült, kötelezettségvállalással terhelt maradványként 2019-ben kifizetésre kerül 0,2 milliárd Ft.

A Nébih az uniós finanszírozású projekteket kiegészítve több százmilliós összegben fordított az informatikai szakrendszerek tervezésére, fejlesztésére, laboratóriumi és egyéb szakmai műszerek beszerzésére, korszerűsítésére, az irodai, laboratóriumi és fajtakísérleti ingatlanok felújítására. A kiadásokat az alábbi táblázat foglalja össze:

Felhalmozási kiadások	2018. (millió Ft)	2018. maradvány terhére 2019-ben lezáruló (millió Ft)	Megoszlási arány (%)
Immateriális javak (szakrendszerek) létesítése, beszerzése, fejlesztése	649,3	50,2	49,66%
Ingtatlanokkal kapcsolatos beruházások	72,7	42,0	5,82%
Ingtatlanok felújítása	258,8	48,6	20,73%
Informatikai eszközök beszerzése	8,8	0,0	0,70%
Informatikai eszközök felújítása	0,00	0,00	0,00
Gépek, berendezések, járművek és felszerelések vásárlása	246,3	19,2	19,73%
Gépek, berendezések, járművek és felszerelések felújítása	12,6	0,0	1,01%
a. Nettó érték összesen	1248,5	160,0	100,00
b. Áfa (nem visszaigényelhető)	336,9	43,2	
Mindösszesen	1585,4	203,2	

6. táblázat: 2018. évi felügleleti díjból finanszírozott fejlesztési kiadások (2018; millió Ft)

Laboratóriumi vizsgálati és egyéb műszerek, gépek, berendezések beszerzésére és felújítására, valamint az azok beszereléséhez szükséges ingatlan-átalakításokra 2018-ban több mint 300 millió Ft-ot fordított a Hivatal. Ezek közül a legjelentősebbek:

Szakterület	Megnevezés	Bruttó összeg (Ft)
Állategészségügyi diagnosztika	Laboratóriumi bútorok, berendezések	14 820 900
Állategészségügyi diagnosztika	Rozsdamentes boncoló asztalok, tároló szekrények	7 384 693
Állategészségügyi diagnosztika	BSL Labor légkezelő központ átalakítása	2 819 641
Állategészségügyi diagnosztika	Vegyifülkék beszerzése (maradvány)	1 752 384
Állategészségügyi diagnosztika	Víz tisztító berendezés+tartály	1 619 250
Állategészségügyi diagnosztika	Szendioxid inkubátor (maradvány)	1 499 857
Állategészségügyi diagnosztika	BSL labor légkezelő felújítása (Debrecen)	1 405 001
Állategészségügyi diagnosztika	IPP 55 hűtött memmert inkubátor	1 106 996
Állategészségügyi diagnosztika	Vonalkód olvasó	806 577
Állategészségügyi diagnosztika	Asztali autokláv+tartozékok	738 784
Állategészségügyi diagnosztika	eLine elektr.pipetta 12ch 10-300ul	686 692
Állategészségügyi diagnosztika	A,Ag elisa Bovine,Heat Sealar	620 078
Állategészségügyi diagnosztika	Binokuláris mikroszkóp	533 932
Állategészségügyi diagnosztika	Analitikai mérleg	441 058
Állategészségügyi diagnosztika	Fagyasztószekrény	425 450
Állategészségügyi diagnosztika	Szalagfüggöny	414 528

Állategészségügyi diagnosztika	Szövettani vízfürdő	320 709
Állategészségügyi diagnosztika	Protein ladder,Xcell SureLock Mini-cell	314 935
Állategészségügyi diagnosztika	Egyéb laboreszközök	296 748
Borászat és alkoholos italok vizsgálata	Alcolyzer System	57 661 580
Borászat és alkoholos italok vizsgálata	UHPLC rendszer	24 765 000
Élelmiszer- és takarmánybiztonság	Nagynyomású folyadékkromatográf rendszer	72 195 036
Élelmiszer- és takarmánybiztonság	Vegyifűlkék beszerzése, beszerelése	24 020 450
Élelmiszer- és takarmánybiztonság	FMS Mintaelőkészítő rendszer	19 038 973
Élelmiszer- és takarmánybiztonság	Nitrogén generátor	5 969 000
Élelmiszer- és takarmánybiztonság	Lamináris box elszívó rendszer kiépítése	1 261 809
Élelmiszer- és takarmánybiztonság	Rozsdamentes laboratóriumi bútor	582 752
Élelmiszer- és takarmánybiztonság	Körkörös síkrázó	527 800
Élelmiszer- és takarmánybiztonság	Szárítószekrény és rács	490 896
Élelmiszer- és takarmánybiztonság	3 medencés mosogató	373 380
Élelmiszer- és takarmánybiztonság	Analitikai mérleg	314 960
Élelmiszer- és takarmánybiztonság	Műszerasztal gyártás L-B számláló műszerhez	260 000
Élelmiszer- és takarmánybiztonság	Digitális hőmérők	209 429
Fajtakísérlet, növénytermesztés, kertészet	Vadvédelmi kerítés	13 234 340
Fajtakísérlet, növénytermesztés, kertészet	Wintersteiger TRM 2200 parcellavetőgép felújítás	11 322 558
Fajtakísérlet, növénytermesztés, kertészet	4 hajós Richel fólia csere	4 594 306
Fajtakísérlet, növénytermesztés, kertészet	Sampo parcellakombájn motorfelújítás	3 823 783
Fajtakísérlet, növénytermesztés, kertészet	Fóliasátor felújítása	1 999 425
Fajtakísérlet, növénytermesztés, kertészet	Kerítés létesítés	1 898 650
Fajtakísérlet, növénytermesztés, kertészet	Kis hűtőkamra gépészeti felújítása	1 831 480
Fajtakísérlet, növénytermesztés, kertészet	Szabadvezetési mért villamos hálózat	1 309 828
Fajtakísérlet, növénytermesztés, kertészet	Hűtőkamra gépészet csere	1 111 250
Fajtakísérlet, növénytermesztés, kertészet	Fóliasátor felújítás	976 313
Fajtakísérlet, növénytermesztés, kertészet	AGP 1500 permetezőgép felújítása	870 619
Fajtakísérlet, növénytermesztés, kertészet	BP-1000 R kistraktorral vontatható pótkocsi	762 000
Fajtakísérlet, növénytermesztés, kertészet	GEO Ing 180 talajmaró beszerzés	749 300

Fajtakísérlet, növénytermesztés, kertészet	Trailer átalakítás és vizsgáztatás	570 120
Növény- és talajvédelem	Thermo Scientific ICAP7400 spektrométer	35 371 132
Növény- és talajvédelem	Argon gázellátó rendszer kiépítése	1 266 190
Növény- és talajvédelem	Analitikai mérleg	862 076
Növény- és talajvédelem	Mélyhűtő	784 113
Növény- és talajvédelem	Mélyhűtő láda	283 921

7. táblázat: Felügyeleti díjból finanszírozott főbb Nébih laboratóriumi és fajtakísérleti beszerzések (2018)

2018-ban a fejlesztési kiadások elsősorban az informatikai rendszerfejlesztésekre (immateriális javak beszerzése, létesítése) összpontosultak az uniós fejlesztési projekteket (INTEL, VIZEK, MAHOP) kiegészítve több mint bruttó 900 millió Ft összértékben. A fejlesztések ügyfélbarát módon támogatják az e-ügyintézkést és az általános helyett a célzott ellenőrzések megvalósítását. A rendszerfejlesztés számos szakrendszert és azok közös keretrendszerét is érintette, mint pl. OLIR, ENAR, DATAVET, NMR, Óstermelői és családi gazdálkodó nyilvántartó rendszer, EÜER illetve az Adattárház, Ügyfélprofil, Partnerobjektum törzs, Központi dokumentumár, Központi felhasználói adminisztráció, JIRA vagy a Nébih portál. Az ingatlanfejlesztések során az ASP járványügyi helyzet miatt folytatódott 2017-ről az állategészségügyi diagnosztika budapesti és debreceni laborépületeinek, gépészetének korszerűsítése bruttó 116 millió Ft összegben. Elsősorban az akkreditáció miatt a további laboratóriumi épületek felújítása bruttó 46,2 millió Ft-ot tett ki. A Nébih az új központi, II. ker. Petrezselyem utca 10. sz. alatti, KSH-tól átvett irodaépületének használatra alkalmassá tételére bruttó 201,7 millió Ft-ot fordított. Évente rendszeresen szükséges a vidéki fajtakísérleti állomások ingatlanfejlesztése káresemények és tervezett munkálatok miatt, ami tavaly bruttó 31,3 millió Ft-ot tett ki (Tordas, Helvécia, Székkutas, Abaújszántó, Röjtökmuzsaj). Összefoglalóan a 8. táblázat – a következő oldalon – mutatja be a megyei kormányhivatalok és a Nébih valamennyi, felügyeleti díj terhére elszámolt kiadását.

A 2018. évi felügyeleti díj terhére történt beszerzéseken kívül 2018-ban lezárultak - az előző éves jelentéssel összhangban – a 2017. évi felügyeleti díj bevétel terhére megkezdett beszerzések összesen 470 millió Ft értékben.

ÖSSZESÍTŐ
A 2018. évi felügyeleti díj bevételéről és a felhasználás elszámolásáról
(ezer Ft)

Megnevezés	Megyei Kormányhivatalok																			Összesen	NÉBIH	Mindösszesen
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.			
	Bács-Kiskun	Baranya	Békés	Borsod-A-Z.	Csongrád	Fejér	Győr-M-S.	Hajdú-Bihar	Heves	Jász-Nk-Sz.	Komárom-E.	Nógrád	Pest	Somogy	Szabolcs-Sz-B.	Tolna	Vas	Veszprém	Zala			
I. KIADÁS																						
Személyi juttatások	579 376	145 600	388 010	241 824	312 215	189 600	255 447	282 953	200 046	318 315	112 748	182 643	579 442	219 491	371 687	159 300	195 000	217 539	195 608			
Munkaadót terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	112 978	106 244	81 090	47 156	62 608	46 024	49 812	55 770	39 399	6 677	31 100	35 615	115 292	43 169	71 929	31 064	38 025	44 484	38 359			
Dologi kiadások	37 239	47 431		65 360	32 412	63 940	12 261	58 183	63 006		73 937	9 641	196 529	42 842	37 634	59 203	23 438	23 335	21 388			
Egyéb működési célú támogatás (ÉLBC Kft.)																						
Felhalmozási kiadások						519	616		5 938		1 864		64				916					
Általános kiadás (dologi + felhalmozási legfeljebb 7%-a)	2 607	3 320		4 575	2 269		901	4 073	4 826		5 306	675	13 757	3 004		4 144	1 641	1 633	1 497			
2018. évi maradvány terhére 2019. évi kiadás																						
<i>Ebből felhalmozás:</i>																						
Kiadások összesen:	732 200	302 595	469 100	358 915	409 504	300 083	319 037	400 979	313 215	324 992	224 955	228 574	905 020	308 570	481 250	253 711	259 020	286 991	256 852			
<i>Ebből NÉBIH fejlesztési keret összesen:</i>																						
II BEVÉTEL																						
2017. évi áthúzódó felügyeleti díj																						
2018. évben befolyt felügyeleti díj																						
2018. évi felügyeleti díjból már 2019-ben megosztott rész																						
Kerekítési különbözet																						
Felhasznált felügyeleti díj bevétel összesen:																						

8. táblázat: Összesítés a felügyeleti díj felhasználásáról (ezer Ft; 2018)

Szervezeti felépítés, szervezeti változások

Személyzeti adatok

A Nébih 2018. évi személyzeti adatai a következő táblázatban találhatóak. A létszámok kiszámításához csak a 882/2004/EK rendelet hatálya alá tartozó tevékenységeket végző szakmai és horizontális igazgatóságok állományadatait vettük figyelembe.

Szint	Igazgatás	Laboratórium
Központi szint	361	381
Összesen	742	

9. táblázat: Személyzeti adatok, 2018

Laboratóriumi hálózat és Nemzeti Referencia Laboratóriumok

2018. november 1-től a Nébih laboratóriumi hálózata jelentősen átalakult: létrejött az Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság, amely az elnök közvetlen irányítása alá tartozó szakmai igazgatóságként – az állategészségügyi és borászati laboratóriumok kivételével – ellátja a Nébih laboratóriumi hálózata működtetésével kapcsolatos feladatokat.

Az Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság 1 központi és 2 területi laboratóriumot felügyel, a Borászati és Alkoholos Italok Igazgatósága pedig 1 laboratóriumot működtet. A laboratóriumok ISO 17025 szerint akkreditáltak.

Szabályozási változások

2018. évben mintegy 32 szakmai jogszabály került kiadásra, valamint 20 új jogszabály és utasítás szabályozza a hatósági feladatellátást. A jogszabályok jegyzéke az [1. melléklet](#)ben található.

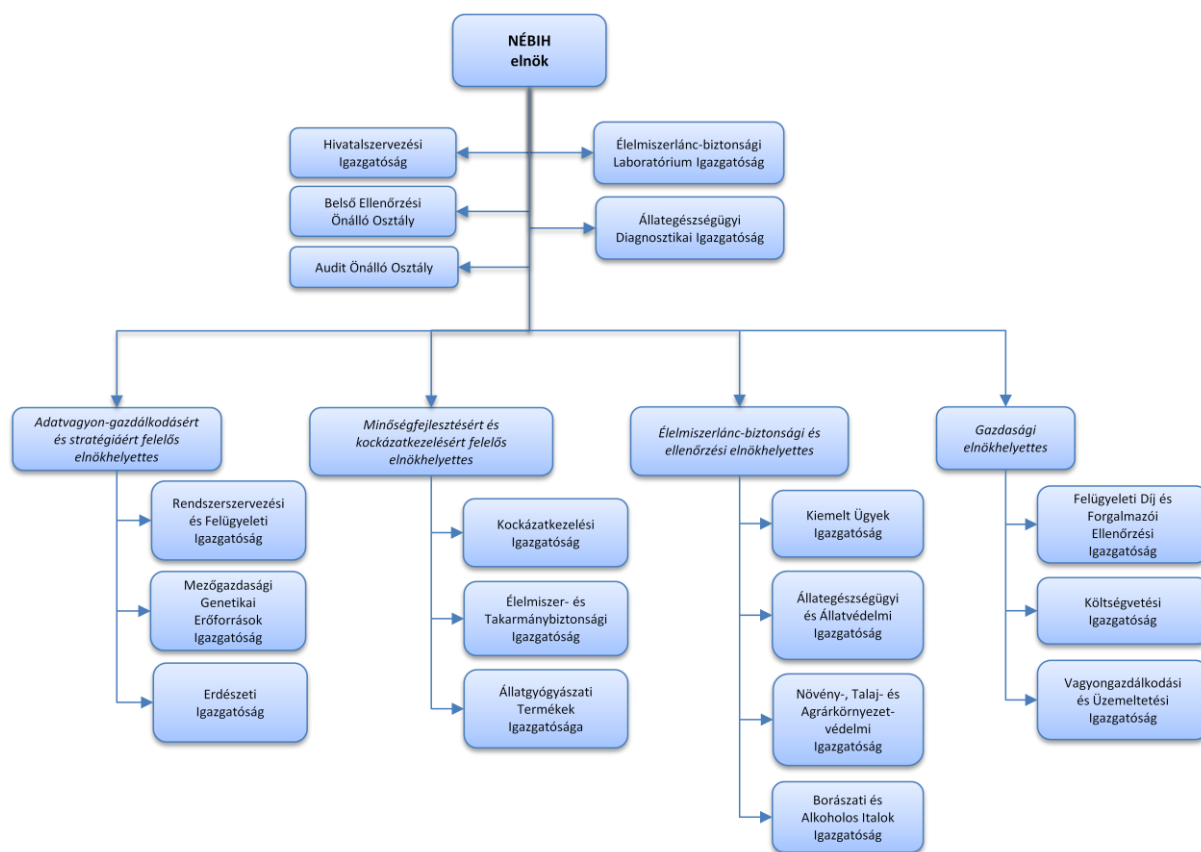
Szervezeti változások

A Magyarország minisztériumainak felsorolásáról, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2018. évi V. törvény értelmében a Földművelésügyi Minisztérium Agrárminisztérium néven működik tovább. A 94/2018 Korm. rendelet az agrárminiszter feladatkörébe utalja az élelmiszerlánc-felügyeletet.

Az Agrárminiszter a 3/2018. (X. 25.) AM utasítással kiadta a Nébih Szervezeti és Működési Szabályzatát, amely részletesen meghatározza a hivatal működését, felépítését és feladatait.

A Nébih Elnökének 3/2018. számú utasítása a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal szervezeti felépítéséről szabályozza a Nébih önálló szervezeti egységeinek szervezeti felépítését és a nem önálló szervezeti egységek meghatározását.

A Nébih 2018.11.01-től érvényes új szervezeti felépítését az alábbi organigram mutatja be.

3. ábra: A Nébih új szervezeti felépítése

Eljárásrendek

2018-ban mintegy 91 eljárásrend, szakmai és mintavételi útmutató, stb. szabályozta a hatósági eljárásokat a különböző szakterületeken.

Szakterület	Eljárásrendek száma
Talajvédelem	2
Növényvédelem, növényegészségügy	12
Növényi szaporítóanyag	14
Élelmiszer	23

Szakterület	Eljárásrendek száma
Állategészségügy	9
Állatvédelem	6
Bor és alkoholos italok	11
Egyéb	16

10. táblázat: Eljárásrendek, útmutatók száma szakterületenként, 2018

Informatikai rendszerek

Az Éltv. 38/A§ (1) alapján a Nébih létrehozta és működteti a teljes vertikumot átfogó Élelmiszerlánc-felügyeleti Rendszert (FELIR), melynek kialakításával megvalósult az egységes információmenedzsment.

Az „Intelligens Élelmiszerlánc-biztonsági Elemző Rendszer létrehozása” (INTEL) című, kétéves projekt 2017-ben indult és 2018-ban folytatódott a fejlesztések. Az új rendszernek a csalás elleni és a feketegazdaság felszámolására irányuló küzdelemben is fontos szerepe lesz. A projekt várhatóan 2019. elején zárul.

2018-ban folytatódott a Magyar Halgazdálkodási Operatív Program keretében a Halgazdálkodási Tevékenységek Ellenőrzését Támogató Kiemelt Projekt megvalósítása, ideértve az informatikai fejlesztést megvalósító szakasz elkezdését. A projekt célja a Nébih eszköztárának további erősítése az illegális tevékenységet végzők kiszűréséhez.

Képzés

A Nébih-nek mint hatóságnak a legfőbb átfogó célja a minél tökéletesebb élelmiszerlánc-felügyelet kialakítása, amely képes garantálni az alapvető célok - úgymint az emberi egészség, a nemzetgazdaság, az állatok védelme - teljesülését. Ez a feladata igen sokrétű és összetett, melyeknek elvégzése magas szakmai ismereteket, tapasztalatokat igényel.

A hatósági ellenőrzési munkát állatorvosi, orvosi, élelmiszer- mérnök, takarmánymérnök, közegészségügyi felügyelői, növényvédelmi szakirányú végzettséggel rendelkező agrár-, kertészmérnök, vegyész vagy ezzel egyenértékű felsőfokú képzettségű személyzet végzi el.

A Hivatal jövőképe, hogy ezekben munkakörben olyan munkatársak dolgozzanak, akiknek a készségei, képességei és tudása eléri a szükséges és elégséges szintet, ezzel is hozzájárulva a Hivatal eredményes feladat-ellátásához, illetve az ügyfelek elégedettségéhez.

A hagyományos képzési formák (élőképzés, útmutatók, körlevelek, konferenciák stb.) mellett, azokra épülve szükség volt egy olyan távoktatási rendszer (e-learning keretrendszer) megvalósítására, mely széleskörű, multimédiás alapokon nyugvó megoldást biztosít a Nébih és a kormányhivatalok élelmiszerlánc-felügyeleti szerveinek valamennyi - az ország különböző pontján dolgozó, különböző területeket ellátó - munkatársa számára.

A Nébih dolgozóinak lehetősége nyílik külső képzéseken való részvételre is. A szakembereknek lehetősége van bekapcsolódni több hazai egyetem, különböző szakterületeken (pl. járványügy, igazgatástan, élelmiszer-higiénia, növény- és talajvédelem) meghirdetett posztgraduális képzéseibe. A másik kiemelt támogatott képzési lehetőség a „Better Training for Safer Food” elnevezésű, bizottsági szervezésű továbbképzéseken, valamint egyéb nemzetközi szinten meghirdetett továbbképzéseken való részvétel.

A személyzet megfelelő tudása, képzettsége érdekében az Nébih szakmai képzéseket szervez, melyeket javarészt a „képzők képzése” (train-the-trainers) és e-learning rendszerben végez. A képzéseket központilag koordináljuk az éves operatív tervek keretében. A képzési igények felmérése az audit vizsgálatok, élő képzések és az e-learning kurzusok eredményeinek értékelésével történik. A képzések hatékonyságát elégedettségi kérdőívvel és az e-learning esetében kötelező záróteszttel mérjük, valamint az audit vizsgálatok visszajelzései is információt szolgáltatnak.

A Nébih az ellenőrzést végző megyei hatósági munkatársak, jogalkalmazó szakembereket részére ún. regionális képzéseket szervez, melyeken részletes szakmai információ átadással

hívja fel a figyelmet az aktuális élelmiszerlánc-biztonsággal összefüggő feladatokra, problémákra.

2018-ban valamennyi szakterület tartott képzést a megyei, járási szakemberek számára: összesen mintegy 70 képzésen több mint 2600 hatósági munkatárs és szakember vett részt.

Képzési programok

A Nébih több képzést szervezett a vállalkozóknak, a főbb területek a következők voltak: helyes joggyakorlat, változások a jogszabályi előírásokban, élelmiszerbiztonsági kérdések, élelmiszerhamisítás, növényvédőszer hamisítás, zárttéri nagyvadtartás jogszabályi háttere és ellenőrzése, amerikai exportengedéllyel rendelkező élelmiszer-előállító létesítmények hatósági felügyelete, stb..

Jó Higiéniái Gyakorlat útmutatók

2018-ban aktualizálásra és kiegészítésre került a 2012-ben készített „vendéglátás GHP” útmutató is, mely most már az allergénekre vonatkozó tájékoztató leírását is tartalmazza.

Az ITNET-ben történt változások

Az ITNET a 2010-től 2014-ig terjedő időszakban stratégiai dokumentumként az élelmiszerlánc-felügyeleti szervek fejlesztésére is kiterjedt. 2013-ban az ITNET-et érintő legfontosabb változás az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia elfogadása, valamint a mintavételi – termékellenőrzési rendszer átalakítása volt. Az 1703/2013-as Kormányhatározattal elfogadásra került a többéves előkészítő munka eredményeként létrejött Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia 2013–2022, amely az élelmiszerláncsal kapcsolatos legfontosabb célokat és feladatokat fogalmazza meg.

Az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia végrehajtásában a Nébih kiemelt szerepet játszik. Az ÉLBS és a Nébih hivatali célkitűzéseinek elérése a szervezeten belüli rendezett információáramlással, feladatok és felelőségek egyértelmű felosztásával teljesülhet. Azon célok, melyek a napi igazgatási feladatokon túlmutatnak, projektek keretében valósulhatnak meg leghatékonyabban.

A Stratégiai céllebontás eredményeként számos projektötlet merült fel. Az élelmiszerlánc kockázatok, az elérhető erőforrások, továbbá a társadalmi és vezetői elvárások figyelembe vételével meghatározásra kerültek azon projektek, melyeket részletesebb projektkoncepció készítésre jelöltek és végrehajtásuk prioritást élvezett.

Ebből kifolyólag az ITNET célrendszere ezt követően főként szakmai célokat fogalmaz meg, amelyek az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia céllebontásával kerülnek meghatározásra. A jelenleg érvényes szakmai célokat az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia tartalmazza.

A kockázatbecsléssel kapcsolatos változások

Az élelmiszerlánc-felügyelet alapvető célja az emberi egészség, az állatok és a nemzetgazdaság védelme. A felügyeleti munka alapelve az élelmiszerlánc-kockázatok minimalizálása a rendelkezésre álló erőforrások lehető leghatékonyabb felhasználásával.

A mintavételi és ellenőrzési rendszer célja, hogy az ÉLBS-nek megfelelően, a társadalom életminőségét javítsa, a potenciális gazdasági károkat mérsékelje.

Az ellenőrzések túlnyomó része kockázat alapon történt, azonban egyes időszakokban, vállalkozói tevékenységtől és fogyasztói szokásoktól függően speciális ellenőrzéseket is végeztünk. A kockázat alapú ellenőrzés-tervezés során kétféle ellenőrzéstípust különböztetünk meg: a létesítmény-ellenőrzés (folyamatellenőrzés) és a mintavételek (termékellenőrzés) egymásba fonódó rendszerét.

A kockázatbecslési rendszer megújítása szorosan kapcsolódik a mintavételi és ellenőrzési rendszerhez, amelynek célja, hogy az ÉLBS-nek megfelelően, a társadalom életminőségét javítsa, a potenciális gazdasági károkat mérsékelje. Emellett külön célként jelenik meg, hogy a fogyasztók tájékoztatása révén javítsa a Nébih elfogadottságát a társadalomban, valamint csökkentsen a szakmapolitikai kockázatokat. Ezáltal tulajdonképpen rövid és hosszú távú célokról egyaránt beszélhetünk. A két célrendszer nem vonható össze, egymást erősítve külön kell működtetni.

A kockázatbecslési rendszer megújításához kapcsolódó tevékenységek tovább folytatódtak 2018-ban is, a legfontosabb talán az „Intelligens Élelmiszerlánc-Elemzési Rendszer” (INTEL) projekt, amelynek célja a hatósági informatikai rendszerek továbbfejlesztése, egyebek közt egy új adattárház kialakítása, amely lehetőséget biztosít arra, hogy a különböző szakterületek által használt rendszerekben tárolt adatokat összevezetve lehessen elemezni, ezzel a kockázatbecslési rendszer alapjait kiszélesíteni.

A 2016 júliusától indult Központi Monitoring Mintavételi Projekt (továbbiakban: KöMMP) támogatására elkészült az elektronikus mintavételi rendszer. A támogatás lehetővé teszi, hogy a papíralapú mintavételt kiváltsa az elektronikus mintavétel, az adatok azonnal (online) adatbázisba kerüljenek, ezzel jelentősen csökken az adminisztráció, az adatok az interneten keresztül azonnal elérhetővé, kereshetővé és kiértékelhetővé válnak, nem utolsósorban a kézzel írott jegyzőkönyveket felváltja a nyomtatott, jól olvasható jegyzőkönyv.

A KöMMP a 2018-as évben több mint 20.000 termék mintavételét irányozta elő, melynek teljesülése közel 95%-os volt. Ezen termékek közül több mint 150 volt kifogásolt. A legnagyobb arányú nem-megfelelőség a mézhamisítás elleni, a mikrobiológiai, valamint a minőségellenőrzési mintavételi tervben kiírt termékek esetében volt tapasztalható. A KöMMP által levett minták közül 4 került fel a RASFF rendszerbe.

Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia megvalósulása

A 2013-ban elfogadott Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia az elkövetkező 10 évre meghatározza az élelmiszerlánc-csalással kapcsolatos legfontosabb célokat és feladatokat.

A Nébih megalakításával egy olyan modern szemléletet valósított meg a kormányzat Magyarországon, amely Európában, sőt, talán túlzás nélkül mondható, hogy nemzetközi szinten is példaértékű. 6 év kitartó munkájának eredménye, hogy ma már a Nébih egy jól beazonosítható központi hivatal. Az ismertséget - ami elsősorban az élénk kommunikációnak köszönhető - a közvélemény-kutatások eredményei is alátámasztják.

A magyar élelmiszerlánc-felügyelet számos tekintetben uniós szinten is az élmezőnyben van. Az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) 2018-as, reprezentatív felmérése szerint egész Európában a magyarok bíznak meg leginkább a nemzeti hatóságukban. Ez az eredmény összhangban áll a saját felméréseinkkel, amelynek legfrissebb, 2018. őszi eredményei szerint mostanra a lakosság 86%-a ismeri a hivatalt, tevékenységében több mint a háromnegyedük (78%-uk) megbízik, amely alapján a Nébih az egyik legelismertebb állami intézmény. A Nébih nevét tartalmazó print és online cikkek összesen 369.000.000 elérést eredményeztek. Ez azt jelenti, hogy minden magyar lakosnak átlagosan 37-szer volt alkalma találkozni a hivatal nevével a tavalyi évben.

Innováció és gazdaságfejlesztés az élelmiszerláncban

2018-ban több Horizont 2020-as finanszírozású, több éves futamidejű, kutatási projekt is elindult, melyben a Nébih konzorciumi tagként vesz részt. A „MOLOKO” projekt célja a tejvizsgálati gyorsmódszer fejlesztése, melyben a Nébih többek között olasz, német és holland szervezetekkel működik együtt. A PoshBEE projekt keretén belül a vegyi anyagok méhekre való mennyiségi expozíciójának mérésére, a vegyi anyagok méhek egészségére gyakorolt hatásának felmérésére és monitoring eszközök kidolgozására helyezik a hangsúlyt.

Ebben az évben is folytatódott az élelmiszerbiztonsági kockázatkommunikációval foglalkozó Horizont 2020 SafeConsume elnevezésű kutatási pályázat programja. A program 2018. évi nemzetközi szakmai konferenciájának házigazdája a Nébih volt. A 14 ország részvételével zajló áprilisi tanácskozás központi témája az élelmiszerlánc biztonságosabbá tétele a lakossággal való jobb kapcsolattartás és a háztartások életét segítő technikai innovációk révén.

2018 szeptemberében négyéves „Aflatoxin projekt” vette kezdetét, amelyet a Nemzeti Kiválósági Program (NKP) „C” alprogram keretében kiírt pályázat elnyerésével a Nébih és a Debreceni Egyetem - mint konzorciumvezető – valósít meg. A projekt két fő célja a magyar fogyasztók rövid és hosszú távú aflatoxin-terhelésének meghatározása, valamint üzemi szintű, belső minőségellenőrzési gyakorlat kialakítása a szennyezés korai felismerése érdekében.

A FAO/WHO Codex Alimentarius Analitikai és Mintavételi Módszerek Szakbizottsága (CCMAS) május elején tartotta 39. ülését Budapesten. Az eseményen 51 ország és 13 megfigyelő szervezet képviselőjében több mint 160 szakember vett részt.

A Nébih szervezésében Magyarországon tartotta éves dísznövény-szakértői ülését 2018. május utolsó napjaiban az Európai Növényfajta Oltalmi Hivatal (Community Plant Variety Office – CPVO). A szakértői ülés célja volt, hogy a CPVO szakértői jobban megismerjék a hazai dísznövény-vizsgálati rendszert, és a nemzetközi szinten is sikeres magyar dísznövény-fajtanemesítést.

A Nébih megszervezte és megrendezte, 18 tagállam részvételével, 2018. szeptember 24-26. között az Európai Referencia Központ a Borászati Szektor Ellenőrzésére (ERC-CWS) szervezet budapesti konferenciáját. A szervezet feladata, hogy üzemeltesse az EU bor adatbankot (WineDB), és koordinálja a hozzá kapcsolódó technikai és tudományos tevékenységet, támogatva ezzel a DG AGRI és a tagállami hivatalos szervek munkáját.

Az állami tudásbázis újjáépítése

Az Élelmiszerlánc-felügyeleti Információs Rendszer (továbbiakban: FELIR) a legális élelmiszerlánc-szereplők adatbázisa. Az elektronikus nyilvántartási rendszerben eddig összesen mintegy 432.000 FELIR azonosító került kiadásra, ami 2018-ban 27 ezer fővel történő bővülést jelentett. A FELIR azonosító nélkül történő kereskedelem ellen a hatóság minden esetben fellép. A rendszer működését támogatja, hogy az Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer (EKÁER) csak FELIR azonosító megléte esetén teszi lehetővé az élelmiszerek szállítását, valamint csak bejelentett első magyarországi tárolási helyre engedi az élelmiszerek behozatalát.

2018-ban is folytatódtak az Intelligens Élelmiszerlánc-biztonsági elemző rendszer (továbbiakban: INTEL) fejlesztési munkái. Az új rendszernek a csalás elleni és a feketegazdaság felszámolására irányuló küzdelemben is fontos szerepe lesz. A FELIR rendszer továbbfejlesztésével és az INTEL kiépítésével olyan adatelemzések végezhetőek, amelyek nemzetbiztonsági célokat is szolgálnak, mint a járványügyi veszélyhelyzetek kockázatainak időbeni felismerése és kezelése. Az INTEL eredményeképpen megtörtént a Hivatal IT architektúrájának megújítása, többek között a törzsadatok központi nyilvántartására szolgáló törzsadatkezelő rendszer, a térinformatikai adatok megjelenítését támogató Téradatárház, az élelmiszerlánc-biztonsági adatok elemzését biztosító Adattárház, valamint az állatok nyilvántartását és állategészségügyi felügyeletét ellátó DATAVET adatbázis kiépítése. A DATAVET rendszer fejlesztésének fókuszába az állati eredetű melléktermék bejelentő rendszer indulása, az afrikai sertéspestis elleni intézkedések adminisztrációjának egyszerűsítése, valamint a sertés ágazat hatósági tevékenységét és az állatok nyomon követését szolgáló Sertés Nyomonkövetési Rendszer implementálása került.

2018 májusától a Nébih honlapján, egy helyen és kereshető formában érhető el az élelmiszereken szereplő, tanúsító védjegyek listája. 2018 áprilisában új védjegy került bevezetésre a géntechnológiai módosításoktól mentes magyar élelmiszerek megkülönböztetésére. A védjegy az egészséges, jó minőségű, természetes, GMO-mentes élelmiszereket jelöli.

2018-ban folytatódott a Magyar Halgazdálkodási Operatív Program keretében a Halgazdálkodási Tevékenységek Ellenőrzését Támogató Kiemelt Projekt megvalósítása,

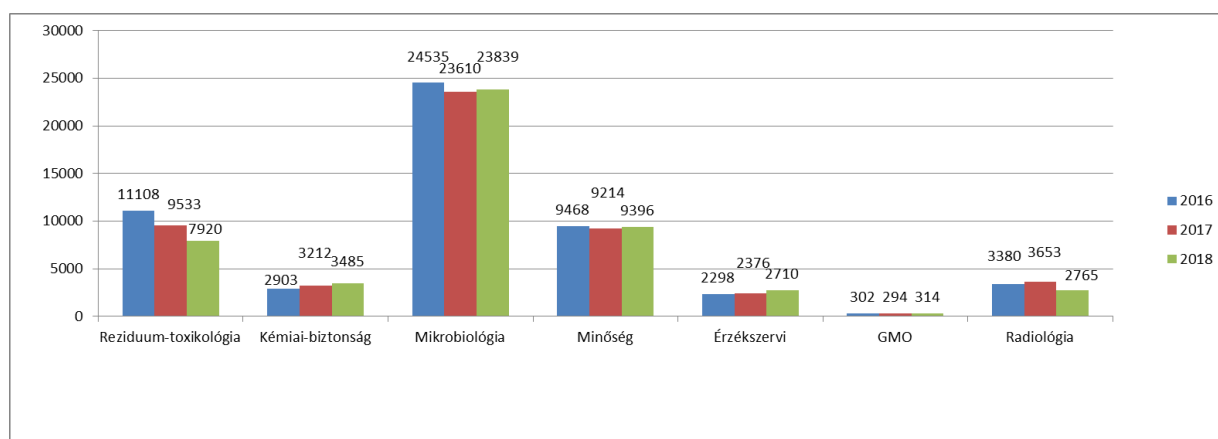
ideértve az informatikai fejlesztést megvalósító szakasz elkezdését. A projekt célja a Nébih eszköztárának további erősítése az illegális tevékenységet végzők kiszűréséhez.

Hiteles és erős hatóság

Laboratóriumi vizsgálatok

A Nébih laboratóriumi hálózata 2018-ban több mint egymillió mintából közel kétmillió vizsgálatot végzett el. Összességében, az élelmiszereket és takarmányokat érintő mintavételi célok tekintetében 2018-ban mintegy 50 ezer tervezett mintavétel került kiírásra, amelyek szinte teljes mértékben megvalósultak.

A Nébih élelmiszer- és takarmány-laboratóriumaiban 2018-ban összesen 54.656 hatósági minta vizsgálatára került sor, a mintákon elvégzett vizsgálatok száma 366.717 volt. A minták élelmiszer, takarmány és környezeti minták voltak, amelyekből mikrobiológiai, kémiai, radioanalitikai, érzékszervi, GMO vizsgálatokat végeztek.

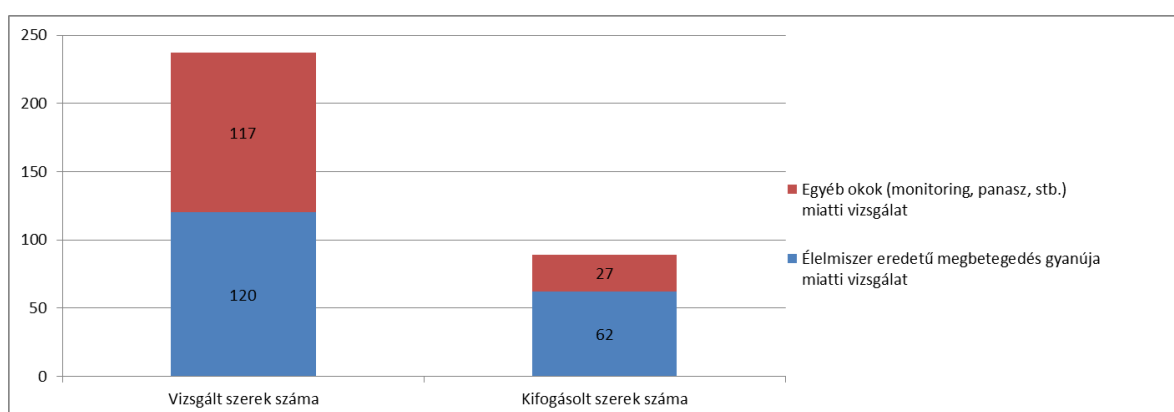
4. ábra: Élelmiszerminták laboratóriumi vizsgálata vizsgálati irányonként (2016-2018)

Fertőtlenítőszeres vizsgálat

A fertőtlenítő hatású szerek mikrobiológiai hatékonyságának vizsgálata során a nem megfelelési arány az elmúlt évekhez viszonyítva csökkent. A monitoring-, illetve élelmiszer eredetű megbetegedések kivizsgálása során vett fertőtlenítő hatású szerekből a Nébih laboratóriumaiban elvégzett vizsgálatok szerint az összes vizsgált szer 37,6%-a, azaz 89 fertőtlenítőszer nem fejtette ki az elvárt biocid hatást, míg 2017-ben a vizsgált szerek 37%-a – 59 szer – bizonyult kifogásoltnak.

Év	Vizsgált szerek száma	Élelmiszer eredetű megbetegedés gyanú miatt vizsgált szerek száma	Kifogásolt szerek száma	Élelmiszer eredetű megbetegedés gyanú miatt vizsgált, kifogásolt szerek száma
2017	159 (100%)	86 (54%)	59 (37%)	44 (74,5%)
2018	237 (100%)	120 (50,6%)	89 (37,6%)	62 (51,7%)

11. táblázat: Fertőtlenítő hatású szerek vizsgálata 2017-2018. évben

5. ábra: Vizsgált és kifogásolt fertőtlenítő hatású szerek megoszlása vizsgálati ok szerint (2018)

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) 62. kongresszusán adták át a Nébih Radioanalitikai Referencia Laboratóriuma számára az Együttműködő Központ kijelölését szimbolizáló táblát. A laboratórium – a NAÜ harmincegy központjának egyikeként – immár negyedik alkalommal kapta meg a kijelölést.

GMO-val kapcsolatos laboratóriumi vizsgálatok

Az élelmiszer GMO monitoring vizsgálatok keretében 2018-ban 314 élelmiszer minta analízisét végezte el a Nébih laboratóriuma. A minták megoszlása: 167 szójatartalmú minta, 40 kukoricát tartalmazó minta, 63 rizsminta, 23 lenmag, illetve lenmag tartalmú minta és 21 egyéb élelmiszer (burgonya, édesburgonya, búza, avokádó).

A szója tartalmú mintákból 157 bizonyult negatívnak. 9 db GMO pozitív szójaminta 0,1% GMO tartalom alatt volt és további 1 minta 0,1-0,9% között tartalmazott GMO-t. A vizsgált kukorica, rizs, len és egyéb minták minden esetben negatívnak bizonyultak.

A pozitív minta esetében jogszabálysértés nem történt.

Vizsgált összetevő	Szója	Kukorica	Rizs	Len (FP967)	Egyéb
Mintaszám (db)	167	40	63	23	21
GMO negatív (db)	157 (94%)	40 (100%)	63 (100%)	23 (100%)	21 (100%)
GMO pozitív (db)	10 (6%)	0	0	0	0
0,9% fölött (db)	0	-	-	-	-
0,1%-0,9% (db)	1	-	-	-	-
0,1% alatt (db)	9	-	-	-	-

12. táblázat: Élelmiszer GMO monitoring vizsgálatok 2018-ban

A vetőmagok GMO szűrővizsgálata során 981 mintát ellenőrzött a Nébih laboratóriuma, ebből 11 minta esetében volt kimutatható szennyezettség. Kereskedelmi forgalomba szánt GMO szennyezett vetőmag tétel az előző négy évhez hasonlóan 2018-ban sem került elvetésre.

A takarmány GMO monitoring vizsgálatok keretében 127 takarmányminta analízisét végezte el a laboratórium. A minták megoszlása: 52 kukorica takarmányminta, 36 szója takarmányminta, 32 keverék takarmányminta, 7 repce takarmányminta. A takarmány GMO monitoring tervnek megfelelően a 127 takarmánymintából 32 minta esetében kellett ellenőrizni a 619/2011/EU rendeletben meghatározott (az EU-ban engedélyezésre váró, vagy lejárt engedélyű) géntechnológiával módosított események (genetical events) jelenlétét (LLP – low level presence).

Az 52 kukorica takarmánymintából 49 bizonyult negatívnak, a további 3 minta LLP negatív volt. A 36 szója takarmánymintából 14 bizonyult negatívnak. A 6 GMO pozitív szójaminta GMO tartalma 4 esetben 0,1% alatt volt, 2 minta pedig 0,1-0,9% között tartalmazott GMO-t. A további 16 minta LLP negatívnak bizonyult. A 32 keverék takarmánymintából 18 minta bizonyult negatívnak. Az 5 GMO pozitív minta esetében 4 mintánál a GMO tartalom 0,1% alatti volt, míg 1 mintánál 0,9% feletti. További 9 keverék takarmányminta 619/2011/EU rendelet szerinti vizsgálata negatív eredménnyel zárult. A 7 repce minta negatívnak (3 db), illetve LLP negatívnak (4 db) bizonyult.

2018-ban a takarmányminta vizsgálatok során pozitívnak bizonyult minták esetében jogszabálysértés nem történt.

Vizsgált minta jellege	Kukorica	Szója	Keverék	Repce
Mintaszám (db)	52	36	32	7
GMO negatív (db)	49 (94%)	14 (39%)	18 (56%)	3 (43%)
GMO pozitív (db)	-	6 (17%)	5 (16%)	-
0,9% fölött (db)	-	-	1	-
0,1% - 0,9% (db)	-	2	-	-
0,1% alatt (db)	-	4	4	-
GMO LLP negatív (db)	3 (6%)	16 (44%)	9 (28%)	4 (57%)
GMO LLP pozitív (db)	-	-	-	-

13. táblázat: Takarmány GMO monitoring vizsgálatok 2018-ban

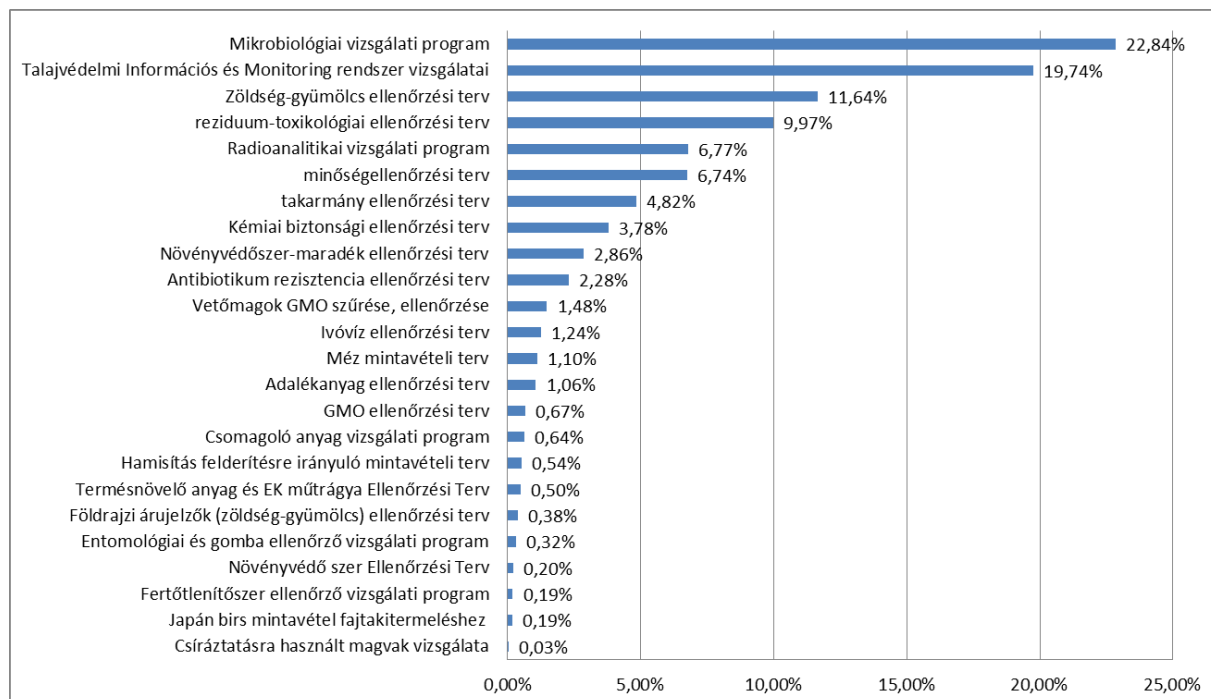
2018-ban céll ellenőrzés keretében 145 db petúnia minta GMO vizsgálatát végeztük el, melynek során minden mintát GMO negatívnak találtunk.

Élelmiszerlánc-felügyeleti tevékenység

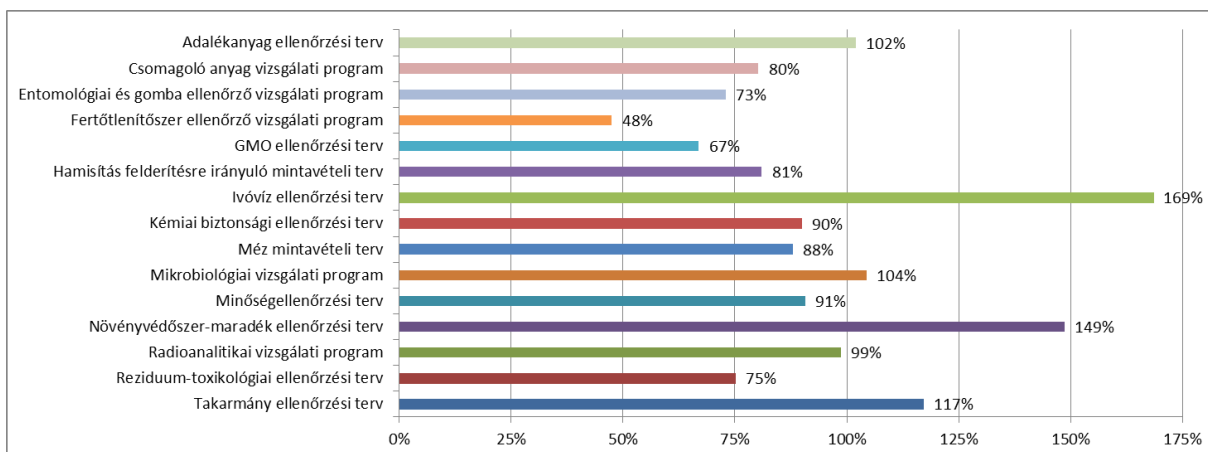
Az éves Élelmiszerlánc-felügyeleti terv az Élelmiszerlánc-felügyeletért Felelős Államtitkár utasítására április 1-jével kerül kiadásra. Az Élelmiszerlánc-felügyeleti Terv egy komplex terv, amely az élelmiszerlánc-felügyeleti szervek tervezett ellenőrzési és mintavételi feladatait állapítja meg. Magában foglalja az Élelmiszerlánc Mintavételi Tervet (termékellenőrzés), a Tevékenység-ellenőrzési terveket, továbbá a Speciális terveket és Kiemelt mintavételi projekteket is.

A 2016 júliusától indult Központi Monitoring Mintavételi Projekt (továbbiakban: KöMMP) támogatására elkészült az elektronikus mintavételi rendszer. A támogatás lehetővé teszi, hogy a papíralapú mintavételt kiváltsa az elektronikus mintavétel, az adatok azonnal (online) adatbázisba kerüljenek, ezzel jelentősen csökken az adminisztráció, az adatok az interneten keresztül azonnal elérhetővé, kereshetővé és kiértékelhetővé válnak, nem utolsósorban a kézzel írott jegyzőkönyveket felváltja a nyomtatott, jól olvasható jegyzőkönyv.

A KöMMP a 2018-as évben több mint 20.000 termék mintavételét irányozta elő, melynek teljesülése közel 95%-os volt. Ezen termékek közül több mint 150 volt kifogásolt. A legnagyobb arányú nem-megfelelés a mézhamisítás elleni, a mikrobiológiai, valamint a minőségellenőrzési mintavételi tervben kiírt termékek esetében volt tapasztalható. A KöMMP által levett minták közül 4 került fel a RASFF rendszerbe.

6. ábra: Élelmiszerlánc Mintavételi Terv mintavételi céljainak megoszlása 2018-ban

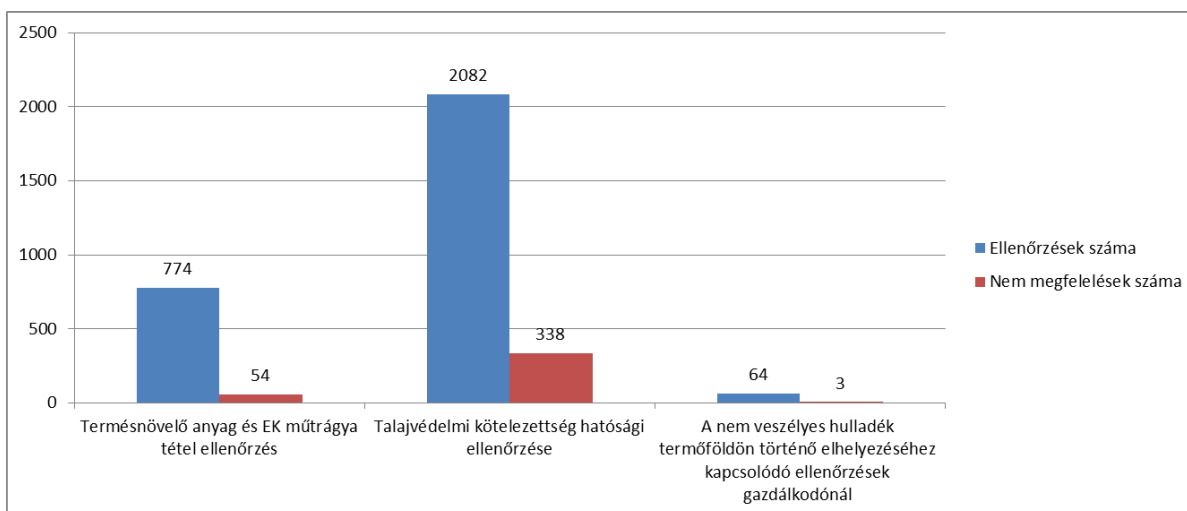

7. ábra: Az egyes élelmiszer és takarmány mintavételi célok teljesülése 2018-ban

Talajvédelemi ellenőrzések

2018-ban a Talajvédelmi Információs és Monitoring (továbbiakban: TIM) rendszer keretében 3.802 db talajmintából 29.044 paramétert vizsgáltak a laboratóriumok.

A felügyelők 2.082 alkalommal ellenőrizték a talajvédelmi kötelezettségek betartását, amelyből 338 esetben tapasztaltak nem megfelelést. Pl. lejárt engedély, lejárt talajvédelmi terv, trágyakijuttatás tilalmi időszakban, a trágyával kijuttatott nitrogén hatóanyag meghaladta az előírtat a nitrát-érzékeny területen, az erózióval veszélyeztetett területen folytatott művelés nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak, stb.). A felügyelők 632 helyszíni szemle keretében 774 db engedélyköteles terméskövelő anyag és EK-műtrágya ellenőrzését végezték el. 54 esetben állapítottak meg szabálysértést.

8. ábra: Talajvédelmi ellenőrzések 2018-ban

Fajtaminősítés, vetőmagok és szaporítóanyagok felügyelete, ellenőrzése

A szántóföldi és kertészeti fajok fajtáinak állami elismeréséhez szükséges szántóföldi és beltartalmi vizsgálatokat a Nébih végzi. Szántóföldi növényeknél gazdasági értékvizsgálatot 19 növényfaj 834 fajtájából, míg DUS vizsgálatot 40 faj 1.185 fajtájából állítottak kísérletbe a

szakemberek, továbbá 11 faj 2.328 fajtájáról gyűjtöttek kórtani eredményt. Kertészeti növényeknél DUS vizsgálatot 87 faj 1.394 fajtájából állítottak kísérletbe 40 növényfaj 188 db szaporító tábláján 167 fajta 534 ha szuperelit szaporító területe került minősítésre. A szuperelit szaporító táblák 94,4%-ban alkalmasnak minősültek, ami igen jó eredménynek számít.

A Központi Vetőmagvizsgáló Laboratóriumban 10.722 db minta minősítő vizsgálata történt meg.

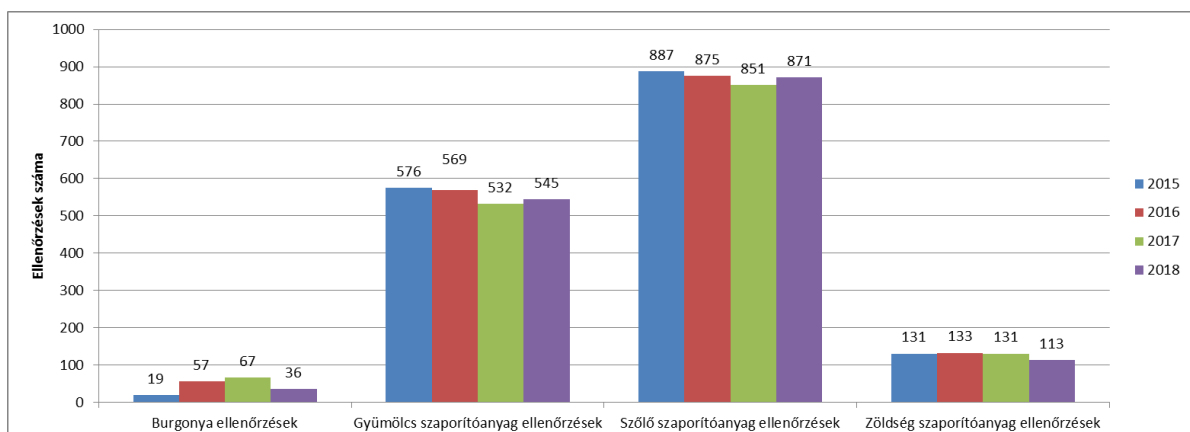
Összesen 16.552 db magminta vizsgálat volt, amely az előző évhez képest kevesebb. Ebből 980 a GMO szűrővizsgálatok száma.

Az exportra kerülő mintegy 90.000 tonna vetőmaghoz (8.454 db vetőmagtétel) összesen 19.890 db ISTA (nemzetközi vetőmag vizsgálati szervezet) nemzetközi érvényű bizonyítvány került kiállításra.

A Nébih 8 vetőmag feldolgozó üzemet, egy közepes vetőmag forgalmazó vállalatot, valamint egy konzervgyárat ellenőrzött a vetőmagtétel nyomon követhetősége érdekében, amely árualap előállítására importál vetőmagot. Mindenütt egyértelműen megállapítható volt, hogy egy-két kisebb hiányosság ellenére a vetőmagtétel nyomon követhetőek.

2018-ban összesen 113 termelőnél és forgalmazónál volt zöldségpalánta vagy dughagyma, fokhagyma ellenőrzés. A vizsgált palánta tételek száma 2.378, a vizsgált dughagyma, fokhagyma mennyisége 828 tonna volt. Intézkedésre okot adó jogszabálysértést nem tapasztaltunk.

A szőlő és gyümölcs szaporítóanyag-forgalmazás adminisztratív ellenőrzése a származási bizonyítványok alapján történik. A Nébih által ellenőrzött magas kategóriájú (prebázis, bázis) szaporító alapanyagot előállító törzsültetvények és szaporító iskolák helyszíni ellenőrzése során az elmúlt évben szankcionálásra nem került sor.

9. ábra: Növényi szaporítóanyag-felügyelet (2015-2018)

Növényi termékek felügyelete, ellenőrzése

2018-ban a hazai termelésben és EU-s forgalmazásban 19.715 növény-egészségügyi vizsgálatot és károsító-felderítést végeztek a szakemberek. Import növény-egészségügyi ellenőrzés során 4.962 tételt vizsgáltak a felügyelők, 87 esetben volt nem megfelelő a szállítmány. A nem megfelelő tételeket visszautasították vagy megsemmisítették. Export vizsgálat 16.587 tétel esetében történt, nem megfelelés ebben az évben nem volt.

A növény-egészségügyi monitoring terv szerint 15 objektum típus (pl. zárt termesztő berendezés, szabadföldi kultúrák, erdő, park, raktár, határátkelőhely), 11 kultúra típus (pl. szántóföldi, szőlő, zöldség, dísnövény, erdészet) és 15 tevékenységi cél (árutermelés, szaporítóanyag előállítás, forgalmazás, fafeldolgozás, stb.) alapján történik 75 zárlati károsító felderítése. Ezen faktorok kombinációja összesen 309 különböző növény-egészségügyi ellenőrzési feladatot eredményez. A kiemelt zárlati károsítók közül a *Xylella fastidiosa* baktériumos betegségekre összesen 2.434 kötelező faiskolai ellenőrzést és kiegészítő felderítést végeztek a szakemberek, fertőzött minta nem volt.

A szőlő aranyszínű sárgaság (Flavescence dorée) betegség nem terjedt számottevően tovább 2018-ban, a fertőzések az ország nyugati és középső részében voltak jelen. Új előfordulásként Komárom-Esztergomban azonosították szőlőben a betegséget. Zala megyében új fertőzési góccokként Bocföldre, Pusztaszentlászló, Pusztaederics, Nova és Becsehely településeket azonosították. A betegség döntően zártkerti, általában 500-1500 m² nagyságú ültetvényekben fordult elő. A Pécsi borvidéken új település az FD-pozitív mintákat mutató térképen Kökény és Pécs. Veszprém megyében a Balatonederics határában lévő zártkertben kimutatott FD fitoplazma már a betegség új, a Balatonfelvidéki borvidéken történő előfordulását jelzi. Iszalag növényekből a Kunsági borvidékhez tartozó Szigetcsépen és Szigetszentmártonban vett mintákból mutatta ki az FD-fertőzöttséget a hatósági laboratórium. Folytatódott a fertőzés miatt körülhatárolt területen az elhanyagolt szőlőültetvények országos hatósági felszámolása. 2018-ban 318 db, összesen mintegy 55 ha területű, elhanyagolt ültetvény 91%-át önként vágta ki vagy vont a művelésbe tulajdonosa, a fennmaradó részt közérdekű védekezéssel rendezték, illetve rendelkeztek elrendezéséről.

A tavaszi időszakban kiemelten ellenőrzi a Nébih a lengyel kamionokat a NAV-val együttműködésben. Egy gépjármű átvizsgálásakor bebizonyosodott, hogy a necc hálós kiserelésű, több raklapra zsugorfóliázott, mintegy 24 tonnás burgonyatétel teljesen jelöletlen. Sem a raklapokon, sem a zsákokon, sem a fuvarokmányokon nem volt feltüntetve a termékre vonatkozó, nyomon követhetőséget biztosító azonosító jelölés. Hiányzott továbbá annak igazolása, hogy a tételek mentesek a Lengyelországban elterjedt gyűrűsrohadást (*Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*) okozó baktériumtól. A szakemberek elrendelték a jelöletlen burgonya tétel élelmiszer- és takarmánylánc-forgalomból való kivonását.

Belföldi forgalmazóknál 2018-ban 12.632 zöldség-gyümölcs tétel került ellenőrzésre minőségi és nyomon követési szempontok szerint. A kifogások aránya 8%, ami némi emelkedést mutat a korábbi évekhez képest. 93 tétel (93 tonna) került megsemmisítésére, az esetek többségében a nyomon követhetőség megsértése, illetve ismeretlen eredet miatt.

Növényvédelemi ellenőrzések

A növényvédőszer-felhasználóknál végzett technológiai ellenőrzések esetében a leggyakrabban előforduló szabálytalanság a növényvédő szerek engedélykirattól eltérő felhasználása, a növényvédő szer megfelelő képesítés nélküli kijuttatása, valamint a növényorvosi vény hiánya volt.

2018-ban összesen 312 lakossági bejelentés érkezett, amelyek kivizsgálása érdekében 303 helyszíni ellenőrzést folytattak a szakemberek. 59 esetben tártak fel szabálytalanságot. A legtöbb szabálytalanság a méhpusztulások kivizsgálásához (13 eset) és a növényvédő szer elsodródáshoz (43 eset) köthető.

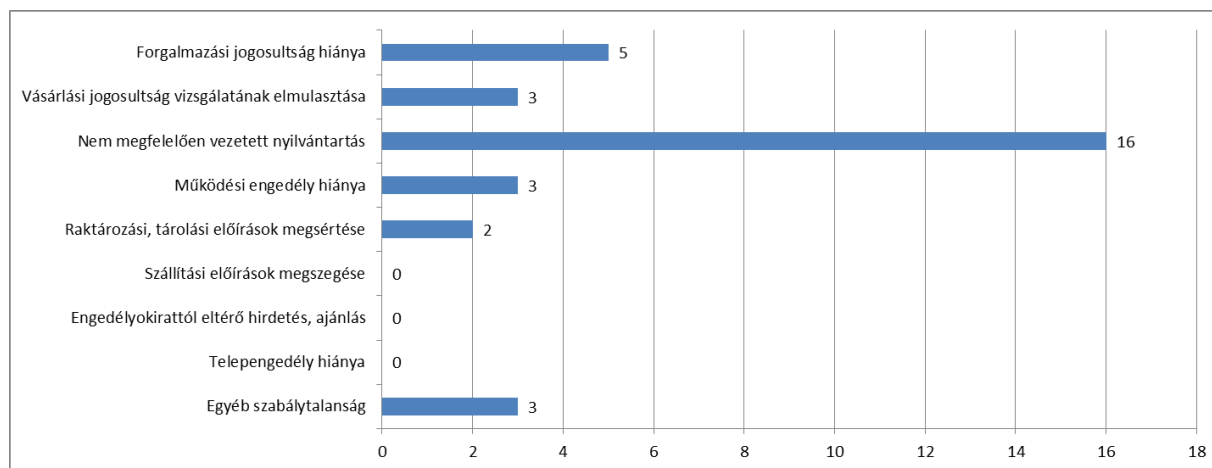
Mintegy 303 minta laboratóriumi vizsgálata történt meg növényvédelmi tevékenységre visszavezethető káresemény kivizsgálására. A panaszbejelentések hatósági kivizsgálása elsősorban a méhmérgezésekkel volt kapcsolatos. Összesen 155 mintavételre került sor a méhmérgezések hatósági kivizsgálása során. A laboratóriumi vizsgálatok a növényi minták vizsgálata mellett kiterjedtek a méhhullákra is. Tavaly 72 db monitoring vizsgálat történt a korábban méhmérgezésekkel érintett települések környezetében a növényvédelmi technológiai fegyelem ellenőrzésére. Mindemellett a Nébih koordinálásával a megyei kormányhivatalok kiemelt ellenőrzéseket folytattak le tavasszal virágzó gyümölcskultúrákban, nyáron napraforgóban, melyek során összesen országosan 260 minta vétele illetve vizsgálata történt meg.

A 2018. évben tapasztalt nagyarányú méhpusztulások kivizsgálására a Nébih átfogó, nagyszabású vizsgálatot indított. A vizsgálat során a Hivatal 231 méhészt és 12031 földhasználót keresett meg adatszolgáltatás céljából. A vizsgálat a növényvédő szerek lehetséges hatásán túl minden körülményt megpróbál figyelembe venni, ami hatással lehetett a méhekre. A növényvédőszer-maradék vizsgálatokat tekintve 2018-ban 2.267 friss zöldség-, gyümölcs- és gabona-minta analízisét végezte el a Nébih a mintavételi program keretében, ezzel a mintavételi tervben előírányzott számok teljesültek. Az ellenőrzések kiterjedtek a termőhelyekre, piacokra, logisztikai központokra, határállomásokra, valamint az agrár-környezetgazdálkodási-, illetve az iskolagyümölcs programban részt vevő termelők ellenőrzésére is. A hazai vizsgálati minták mintavétele betakarításkor a termőhelyen, a piaci elárúsító helyeken, az import vizsgálati minták mintavétele pedig a határállomásokon és a nagykereskedelmi láncokban történt. A vizsgált minták 52,2%-a kimutatható, de nem kifogásolható mennyiségben tartalmazott növényvédőszer-maradékot. Határérték feletti mennyiségben mért szermaradék-tartalom miatt a minták 0,8%-a (18 db) minősült kifogásoltnak (alma, uborka, dió, fejjessaláta, karalábé, kelkáposzta, paradicsom, szamóca). 18 hazai eredetű minta esetében Magyarországon adott kultúrában nem engedélyezett növényvédő szerek jelenléte volt kimutatható, ami a minták 0,7%-a.

Növényvédő szerek, termésmenvelő anyagok, EK műtrágyák ellenőrzése

2018-ban összesen 10 ellenőrzés történt a növényvédőszer-gyártó és -kiszerező üzemekben, szabálytalanságot nem találtak a szakemberek. A növényvédő szert forgalmazók körében 1481 esetben történt hatósági ellenőrzés. 1758 növényvédő szert árusító kereskedelmi egység közül 1481 üzletben végeztek ellenőrzéseket a felügyelők és 110 esetben végeztek helyszíni

szemlét működési engedély illetve telepengedély kiadásához szükséges szakhatósági állásfoglalás kialakításához. A felügyelők forgalmazási tevékenységhez kapcsolódóan 5 esetben tártak fel valamilyen szabálytalanságot. A leggyakrabban előforduló hiba a nem megfelelően vezetett nyilvántartás és a raktározási, tárolási előírások megsértése, valamint a vásárlási jogosultságok vizsgálatának elmulasztása volt.

10. ábra: Növényvédő szerek forgalmazásához kapcsolódó szabálytalanságok (2018)

2018-ban a II. kategóriájú növényvédő szer forgalmazásra, vásárlásra és felhasználásra jogosító engedélyek megújításának és kiadásának száma 10.551 volt.

98 növényvédő szer – gombaölő, rovarölő, gyomirtó – tétel, illetve 116 minta laboratóriumi minőségvizsgálata történt meg 207 vizsgálati paraméterre. A vizsgált hatósági minták döntő többsége megfelelt az engedélyokiratban előírt minőségi követelményeknek, egy esetében volt minőségi kifogás. A kiszerelőknél, forgalmazóknál és felhasználóknál tartott ellenőrzések alkalmával sor kerül a növényvédő szerek helyszíni, vizuális vizsgálatára is. 2018-ban összesen 108.322 növényvédő szer tétel ellenőrzése történt meg. Az ellenőrzések alkalmával leggyakrabban lejárt szavatossági idejű növényvédő szerekkel találkoztak a felügyelők, de sok esetben volt gond a csomagolással vagy a címkézéssel, 27 tétel esetén pedig felmerült a hamisítás gyanúja. Ezeket a tételeket megsemmisítették.

A Nébih 2018-ban 54 új növényvédőszer-engedélyt adott ki. 58 értékeléssel megalapozott és 145 adminisztratív jellegű növényvédőszer-okirat módosítást végzett. A párhuzamos behozatali engedélyek száma nem változott jelentősen, de igen magas (2016: 17 db, 2017: 53 db, 2018: 42 db). A 65 új termésközelítő anyag okirat kiadása 111 új készítmény forgalomba hozatalát jelenti. Ezen felül 69 termésközelítő anyag okirat módosítására került sor. A Nébih minden eddiginél több, 2184 EK műtrágya bejelentést igazolt vissza. Kiemelkedő tevékenységnek tekinthető, hogy a növényvédőszer-hatóanyagok megújítása 3. ütemének (AIR-3) keretében elkészült a *Paecilomyces lilacinus* 251-es gombatorzs hatóanyag értékelő jelentése. Ezzel párhuzamosan további 1 hatóanyag (vas-szulfát) értékelése jelenleg is zajlik. Ennek a jelentésnek a véglegesítése 2019-ben esedékes.

2018-ban a hatóság 36 növényvédő szerre adott ki kiskultúrás engedélyt 52 növénykultúrára/kultúracsoporthoz. A kiskultúrás engedélyezési program olyan

növénykultúrákban, területeken nyújt megoldásokat a termelők számára, amelyekben nélkülözhetetlen a hatékony és jogszerű növényvédőszer-használat lehetőségeinek megteremtése és bővítése.

Állatgyógyászati termékek ellenőrzése

Állatgyógyászati készítmények gyártásellenőrzése során 20 ellenőrzés történt. A gyártásengedélyezéshez kapcsolódó ellenőrzést követően kiadott engedélyek száma 46 volt. Az állatgyógyászati készítmények nagykereskedőinek ellenőrzésére 28 esetben került sor. Alaki hibás állatgyógyászati készítmények forgalmazására vonatkozó kérelem kiadására 20 készítmény esetében került sor. Állatgyógyászati termékek jogszabályellenes gyártása, forgalmazása, reklámozása miatt 12 esetben került sor bírság kiszabására, további 13 esetben pedig figyelmeztetést kaptak az ügyfelek. Tevékenység (gyártás, forgalmazás) korlátozásra 9 esetben került sor.

2018-ban összesen 1549 állatgyógyászati termék/tétel került ellenőrzésre. Az ellenőrzésekhez kapcsolódóan a laboratóriumok 497 állatgyógyászati termék/tétel laboratóriumi/állatházi minőségellenőrzését végezték el. Az Európai Gyógyszerügynökség és az Európai Gyógyszerminőségi Igazgatóság által koordinált uniós piac-ellenőrzési tevékenység során az ellenőrzésre kijelölt, centrálisan engedélyezett állatgyógyászati készítmények közül 2 készítmény állatházi és laboratóriumi vizsgálatait a magyar hatóság végezte el. Az állatgyógyászati termékek hazai engedélyezési eljárásaihoz, ellenőrzéséhez, valamint az Európai Unió feladatokhoz kapcsolódóan a laboratóriumokban összesen 15.462 vizsgálat történt.

A hazai piacfelügyeleti ellenőrzési tervben kijelölt készítmények minőségének ellenőrzése több mint 50%-ban valósult meg, 113 készítményből 61-et vizsgáltak. A mintavételezés a legtöbb esetben azért maradt el, mert a készítményt 2018-ban nem forgalmazták Magyarországon. A hazai éves ellenőrzési terv alapján ellenőrzött készítmények esetén a laboratóriumi vizsgálatok minőségi hibát 2 esetben tártak fel. Öt esetben a termék csomagolóanyaga, illetve használati utasítása nem felelt meg a forgalomba hozatali engedélyben foglaltaknak. Forgalomba hozatali engedély kiadását megelőzően 97 törzskönyvi minta laboratóriumi ellenőrző vizsgálataira került sor. Az Európai Gyógyszerkönyvi együttműködés keretében a laboratóriumok 10 európai uniós vizsgálati programban vettek részt.

Az állatgyógyászati készítmények alkalmazását követően tapasztalt mellékhatás-bejelentések (Pharmacovigilance esetek) száma 2018-ban 202 volt.

Az engedélyesektől 2018-ban 954 rendszeres gyógyszerbiztonsági jelentés (periodic safety update reports, PSUR) érkezett be, melyek közül 181 centrálisan engedélyezett állatgyógyászati készítményre, 566 nemzetközi eljárásban törzskönyvezett készítményre vonatkozott. Nemzeti eljárásban törzskönyvezett állatgyógyászati készítményre vonatkozóan 207 jelentés érkezett, melyek értékelését a hatóság elvégezte. A tagállamok közötti munkamegosztás keretében a magyar hatóság 2 hatóanyag PSUR értékelését végezte el.

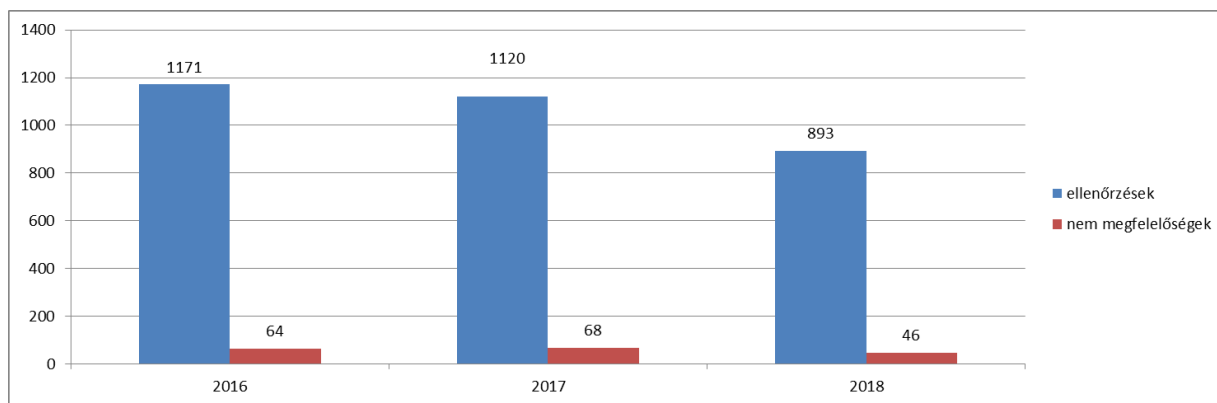
Az állatgyógyászati készítmények közül különleges figyelmet követelnek az antimikrobiális készítmények, mivel alkalmazásuk előbb-utóbb rezisztenciához vezet. Az antimikrobiális szerre rezisztenssé vált mikroorganizmusok az élelmiszerláncon keresztül vagy az állatokkal való közvetlen érintkezés útján átterjedhetnek az állatokról az emberekre, és súlyos közegészségügyi problémákat okozhatnak. Kialakulhatnak úgynevezett multirezisztens baktériumtörzsek is, amelyek a ma rendelkezésre álló antibiotikumokkal már nem kezelhetők. A Nébih különleges hangsúlyt fektet arra, hogy hozzájáruljon az antimikrobiális rezisztencia terjedésének megfékezéséhez. A készítmények engedélyezése és azok teljes élettartama során értékeli, hogy az adott antibiotikum alkalmazása milyen veszélyt jelent az antimikrobiális rezisztencia terjedése szempontjából. Ellenőrzi továbbá, hogy a készítmények termékirodalma mennyiben felel meg a felelős antibiotikum alkalmazás irányelveinek. Elfogadhatatlan kockázat esetén elutasítja az engedélykérelmet, illetve módosítja/visszavonja az antibiotikum tartalmú állatgyógyászati készítmény engedélyét. A Nébih ellenőrzi a felelős forgalmazást és a felelős felhasználást, és kommunikációja során különös figyelmet fordít az antimikrobiális rezisztenciára vonatkozó tudatosság növelésére.

2018-ban 27 új, antibiotikumot tartalmazó állatgyógyászati készítmény került engedélyezésre, ebből 19 élelmiszertermelő állatok gyógykezelésére. A meglévő antibiotikum tartalmú forgalomba hozatali engedélyek (568 antibiotikum) felülvizsgálata folyamatos.

Takarmányok ellenőrzése

A takarmányipari létesítmények száma a 2018. évben az előző évhez képest jelentős változást nem mutatott. 2018. év végén 5.468 takarmány-előállító és -forgalmazó létesítmény szerepelt a hatósági nyilvántartásban a 2017. évi 5.561 létesítménnyel szemben. A takarmányt előállító létesítmények száma 928, a forgalmazó létesítmények száma (beleértve a takarmányt is forgalmazó kereskedelmi egységeket) pedig 4.540 volt 2018-ban.

Az élelmiszerlánc-felügyelet során elvégzett takarmány-előállító- és forgalmazó létesítményellenőrzések száma 893 volt. Az ellenőrzések kiterjedtek a létesítmények működésének, minőségirányítási és önellenőrzési rendszerének ellenőrzésére és a termékek vizsgálatára. A takarmány-létesítmények hatósági ellenőrzése során feltárt nem-megfelelések száma 2018-ban 46 volt (2017-ben 68). A hatóság 2018-ban 29 esetben alkalmazott figyelmeztetést a takarmányok ellenőrzése kapcsán. Tevékenység korlátozására a tavalyi évben 1 esetben volt szükség a 2017. évi 3 esethez képest.

11. ábra: Takarmány ellenőrzések és nem-megfelelések száma (2015-2018)

A takarmányok laboratóriumi vizsgálaton alapuló ellenőrzése során feltárt hibák jellemzően minőségi problémák voltak. A takarmányok vonatkozásában a 2018. évben összesen 5.261 tétel került vizsgálatra, amiből 198 tételnél állapított meg a hatóság hibát.

Állategészségügyi és állatvédelmi ellenőrzések

Állatjóléti tárgyú ellenőrzés lefolytatására 2018. évben összesen 19.787 alkalommal került sor, melyen 142 meg nem felelést tapasztalt a hatóság. Az ellenőrzések kiterjedtek többek között állattartó telepekre, állatszállításokra, vágóhidakra, állatkísérleti helyekre, állatkertekre, valamint a gyepmesteri telepekre, állatmenhelyekre, cirkuszenaszériákra. A hazánk területén engedéllyel rendelkező 102 gyepmesteri telepet 77 alkalommal, a nyilvántartásba vett 95 állatmenhelyet pedig 64 alkalommal ellenőrizték a szakemberek. A jogszabály által előírt útinapló érvényesítésen túl 2018 augusztusában elrendelésre került egy egyhónapos időtartamú kiemelt országos ellenőrzés is, melynek során a vándorcirkuszok állatainak tartására vonatkozó jogszabályok betartását, valamint a működéssel kapcsolatos dokumentáció meglétét vizsgálta a hatóság. Az ellenőrzés során a kötelezően vezetendő nyilvántartások hiányossága, menaszéria útinapló bejelentési kötelezettség elmulasztása, veszélyes állatok tartására vonatkozó előírások be nem tartása, illetve az előírtnál kisebb férőhely biztosítása jelentkezett problémaként. A korábbi évek ellenőrzési tapasztalatai, nemzetközi civil szervezetek jelzései és az Európai Bizottság (HFAA) auditjának észrevételei alapján a nyár folyamán a Törökországba irányuló kérődző szállítmányok indítása a szállítási útvonal hőmérséklet előrejelzései függvényében extrém magas külső hőmérséklet esetén állatvédelmi okokból átmenetileg megtiltásra került klímaberendezéssel nem rendelkező szállítójárművel tervezett állatszállítás esetében.

Járványvédelmi tárgyú ellenőrzések a kockázatelemzésen alapuló éves járványvédelmi ellenőrzési terv szerint kerültek lefolytatásra 16.215 db telep esetében.

A telepek ellenőrzése során 116 esetben találtak nem-megfeleléseket, amelyek közül 15 alkalommal részesült figyelmeztetésben az adott gazdaság, míg 7 esetben került sor bírság kiszabására.

2018. április 23-án először mutatták ki Magyarországon vaddisznókban az afrikai sertéspestis (ASP) betegség kórokozóját. A megállapítás miatt elrendelt állat-összeírás (cenzus) miatt 4.701 kislétszámú sertés tartót keresett fel az élelmiszerlánc-biztonsági szerv. Mindezen túl 31

nagylétszámú és 62 kislétszámú sertés telep ASP szempontú járványvédelmi ellenőrzésére, 15 esetben pedig országos járványvédelmi központ általi felülvizsgálatára került sor. Az ASP betegséggel kapcsolatos járványvédelmi szempontok ellenőrzésére 96 vadászatra jogosult esetében is sor került. Az ellenőrzések főbb tapasztalatai: a nagylétszámú állományok biológiai biztonsági intézkedései megfelelőek, jó a mintaküldési megfelelés is. Kislétszámú állományokban a fertőzött területen előírt, emelt szintű követelmények teljesítésében hiányosságok tapasztalhatóak, ezért javaslat készült e területeken a háztáji, nem kereskedelmi célú sertéstartás korlátozására, megszüntetésére.

A Nébih által szervezett állatjóléti felelős képzések keretében 2018. során két alkalommal, összesen 122 személy szerzett állatjóléti felelős bizonyítványt. A vágóhídi állatjóléti tisztviselők, illetve a vágóhídi dolgozók részére megtartott képzéseken részt vett személyek közül előbbi munkakörre 30, míg utóbbira 160 személy részére adott ki a Nébih bizonyítványt. Az Állatkísérleti Tudományos Etikai Tanács a tárgyévben összesen 259 állatkísérleti engedélykérelmet bírált el.

A 2018-ban 84 esetben történt már meglévő egészségügyi export bizonyítványok módosítása, vagy teljesen új bizonyítvány bilaterális tárgyalása harmadik országbeli hatóságokkal. Az új bizonyítványok a magyar export új célterületeit tükrözik. A hagyományos balkáni piac (Albánia, Montenegró, Koszovó, Szerbia, Macedónia, Bosznia-Hercegovina) mellett több ázsiai ország (Japán, Kína, Dél-Korea, Tajvan, Thaiföld, Hongkong, Kambodzsa), közel-keleti és afrikai állam (Elefántcsontpart, Szaúd-Arábia, Pakisztán, Angola, Dél-Afrikai Köztársaság, Algéria, Libanon, Líbia, Csád, Katar, Kongó, Nigéria) esetén került exportbizonyítvány-minta jóváhagyásra, jellemzően hús és húskészítmények, tej és tejtermékek, élő szarvasmarha, juh- és kecskefélék, keltetőtojás és napos baromfi, valamint állateledel kivitelére. Magyarországról az ún. TRACES (Trade Control and Expert System) alkalmazás adatai alapján 2018-ban 26.534 (2017: 14.319; 2016: 27.923) élőállat-szállítmány került kiszállításra, 118.977.373 állattal, amelyből 4.437 szállítmány képezte a tényleges exportot különböző harmadik országokba, 9.604.320 állattal. Megállapítható, hogy a kiszállítások döntő többsége továbbra is EU tagállamokba irányult. Új exportcélpontok között szerepel Észak-Macedónia, Mexikó, Monaco, Palesztina, Szenegál, Tádzsikisztán, Vietnám.

Faj	Összes szállítmány (db)	Állatlétszám (db)	Fő piacok
Ló	1.154	2.154	EU
Szarvasmarha	5.057	119.207	EU, Azerbajdzsán, Belorusz, Bosznia-Hercegovina, Egyiptom, Észak-Macedónia, Georgia, Irak, Izrael, Jordánia, Kazahsztán, Kosovo, Libanon, Líbia, Orosz Föderáció, Tadzsikisztán, Törökország, Türkmenisztán, Üzbegisztán
Sertés	1.974	449.577	EU, Albánia, Bosznia-Hercegovina, Moldovai Köztársaság
Juh, kecske	2.337	649.276	EU, Izrael, Libanon, Líbia, Orosz Föderáció, Palesztin terület (elfoglalt), Törökország
Baromfi	5.418	90.210.124	EU, Albánia, Belorusz, Bosznia-Hercegovina, Egyiptom, Georgia, Ghána, Japán, Kazahsztán, Koreai Köztársaság, Kuvait, Moldovai Köztársaság, Nepál, Örményország, Orosz Föderáció, Pakisztán, Szerbia, Svájc, Szaúd-Arábia, Szenegál, Türkmenisztán, Uganda, Ukrajna, Üzbegisztán, Vietnám

14. táblázat: Élőállat-kiszállítások az EU-ba és harmadik országokba (2018)

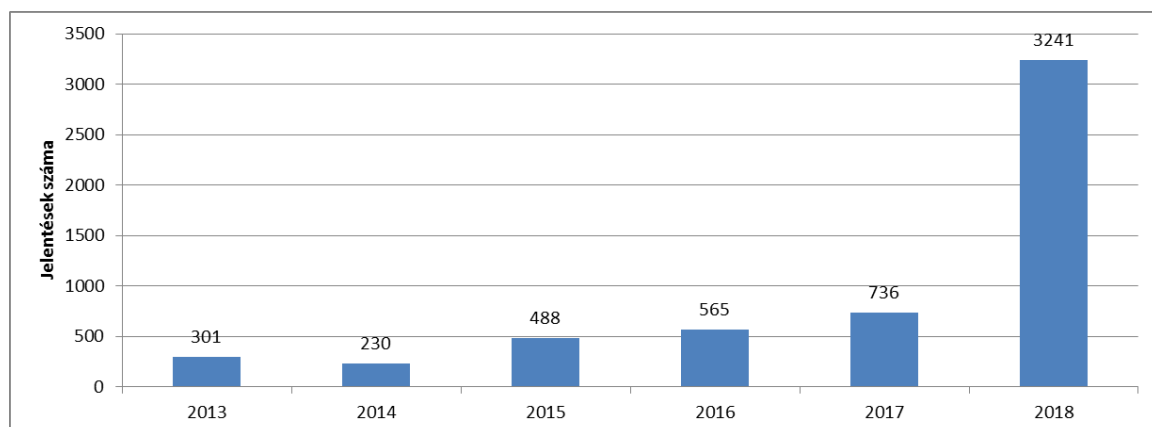
A tagállamokból beérkező élőállat-szállítmányok száma 2018-ban 12.605 volt. A hatóság 5.464 ellenőrzést végzett (iratellenőrzést, azonosságvizsgálat, fizikai vizsgálat, laborvizsgálat, állatvédelmi ellenőrzés).

Az állategészségügyi határállomások által ellenőrzött export élőállat-szállítmányok száma 759 (25.143.643 db állat) volt, ezen szállítmányok esetében állatvédelmi ellenőrzésre került sor. A szállítmányok 63%-át napos baromfi szállítmány tette ki. Az állategészségügyi határállomásokon élőállat import tekintetében 21 lószállítmány esetében tényleges, és 127 lószállítmány esetében ideiglenes import beléptetésre került sor. Egyre inkább előtérbe kerülnek a harmadik országból kedvtelésből tartott állatok, főként kutyák és macskák behozatala, kereskedelmi illetve nem kereskedelmi céllal egyaránt. 2018. évben 71 szállítmány került visszautasításra különböző állategészségügyi okok miatt. Az állat-

egészségügyi-ellenőrzés-köteles élelmiszer szállítmányokból 2.450 szállítmány került beléptetésre, amelyből 9 szállítmány került visszautasításra.

Az Ukrajnával határos határátkelőhelyeken az afrikai sertéspestis betegség miatt folyamatos járványvédelmi intézkedéseket alkalmazott a hatóság, annak érdekében, hogy a betegség behurcolásának kockázata a legkisebbre csökkenjen. A harmadik országokból az Unió területére a magyar határszakaszokon belépő, nem kereskedelmi célú, személyes poggyászból származó állati eredetű élelmiszerek folyamatosan elkobzásra kerülnek. 2018. évben több mint 14 tonna (2017. évben több mint 8 tonna) élelmiszert koboztak el, amely az elmúlt évhez képest további növekedés, és a fokozott ellenőrzési eredményeket mutatja. A következő években a fokozott ellenőrzések és az afrikai sertéspestis elleni védekezés részét képező média és figyelemfelhívó anyagoknak köszönhetően ezen kobzási adatok csökkenését várjuk. Az elkobzott termékekből 42 esetben laboratóriumi vizsgálat céljából mintavétel történt az afrikai sertéspestis vírusának kimutatására. Ebből egy esetben a laborvizsgálat kimutatta az ASP vírusát. Mindezen túl az összes külföldről üresen belépő/visszatérő élőállat szállító jármű ellenőrzése is megtörtént. Ez a 2018. évben 491 harmadik országból üresen visszatérő szállító jármű ellenőrzését jelenti, amelynek 87%-a Ukrajnából érkezett. A szállítójárművek ellenőrzése során 1 alkalommal került sor teljes körű külső-belső fertőtlenítésre, továbbá 1 alkalommal egy járművet visszautasítottak a harmadik országba ismételt fertőtlenítés elvégzésére. Az utasforgalomban elhelyezett fertőtlenítő szőnyegek továbbra is biztosítják valamennyi belépő jármű kerékfertőtlenítését. A teherforgalomban a kamionok kerékfertőtlenítő szőnyegen és fertőtlenítő kapun haladnak át a teljes felépítmény fertőtlenítésére. 2018. évben mintegy 2000 liter tömény fertőtlenítő folyadék került felhasználásra.

Az Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszer (ENAR) ellenőrzések vonatkozásában az elmúlt évben a hatóság azokat a szarvasmarha és juh/kecske tenyészeteket ellenőrizte hatványozottan, amelyek az utóbbi 6 évben nem kerültek ellenőrzésre, ahol a lekérdezett állatlétszám nem korrelált a besorolással, illetve szakmai szervezet által mint nem működő került megjelölésre.

12. ábra: A Melléktermék Bevallási Rendszerben (MEBER) leadott éves állati melléktermék jelentések száma (2013-2017) kiegészítve az elektronikus MR bevallási rendszeren keresztül beadott 2018-as évre vonatkozó jelentések számával

Az állati eredetű melléktermék bejelentő rendszerbe (MR) 2018-ban kiugróan magas, 3241 jelentés került be. Az állati melléktermékekhez kapcsolódó gazdálkodói ellenőrzések száma 2834 (2017. évben 1.218), jogszabályi nem-megfelelések 7 üzemeltetőnél kerültek feltárássra.

Állategészségügyi programok és vizsgálatok

2018-ban is folytatódtak a fertőző állatbetegségek behurcolásának, elterjedésének megállapítására szolgáló monitoring programok. A Nébih Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóságának laboratóriumaiba összesen 1.075.322 minta érkezett vizsgálatra 2018-ban, amelyből a szakemberek 2.337.798 vizsgálatot végeztek el. A laboratóriumok valamennyi bejelentési kötelezettség alá tartozó betegség vizsgálatára meghirdetett nemzetközi körvizsgálatban (pl.: afrikai sertéspestis, klasszikus sertéspestis, ragadós száj- és körömfájás, „hólyagos betegségek”, szivacsos agyvelőbántalmak TSE/BSE, veszettség, madárinfluenza, baromfipestis, brucellózis, takonykór, tenyészbénaság) részt vettek, valamennyit megfelelő eredménnyel zárták le.

Kérődző állatok betegségei

Gümőkór

2018-ban 17.150 szarvasmarha-állomány került vizsgálatra a gümőkór mentesség ellenőrzés során. A Nébih laboratóriuma 2018-ban 669 házi, vadon élő és fogságban tartott emlősállatból származó mintát vizsgált gümőkór szempontjából. Két újabb szarvasmarha-állományban mutatták ki a gümőkóros fertőzöttséget a laboratóriumi vizsgálatok. Ettől függetlenül Magyarország 2018-ban továbbra is megőrizte a gümőkórtól hivatalosan mentes minősítését. Három dunántúli megyéből (Baranya, Komárom-Esztergom és Somogy) származó vaddisznó mintákból 6 esetben lehetett kimutatni a *Mycobacterium caprae* kórokozót. Ezekben a megyékben különösen figyelni kell a legeltetett szarvasmarha állományokra, hogy a fertőzött vadállatoktól történő visszafertőződés kockázata minimalizálható legyen.

Szarvasmarha brucellózis, szarvasmarhák enzootikus leukózisa

A szarvasmarha brucellózis felderítésére 437.740, míg a szarvasmarha-leukózis kapcsán 207.047 vizsgálatot végeztek el a szakemberek az elmúlt évben. Hazai szarvasmarha állományaink 99,96%-a hivatalosan mentes szarvasmarha brucellózistól. A fertőzés nem került megállapításra egy állományban sem.

Brucella melitensis

A *Brucella melitensis*-től való mentesség ellenőrzéseként, valamint a szállításokhoz kapcsolódóan juhokból és kecskékből 97.781 vizsgálatot végzett a Nébih laboratóriuma. Valamennyi negatív eredményre vezetett. Magyarország megőrizte *Brucella melitensis*-től való hivatalosan mentes státuszát.

Bőrcsomósodáskór (Lumpy skin disease; LSD)

A dél-kelet európai országokban az elmúlt években végrehajtott vakcinázási programoknak köszönhetően a bőrcsomósodáskór 2018-ban sem érte el Magyarországot. 2018-ban nem volt

kitörés a dél-kelet európai országokban sem. A betegség kimutatására továbbra is a legújabb módszerek állnak a Nébih rendelkezésére, és a diagnosztikai módszerek gyakorlására a Nébih Nemzeti Referencia Laboratóriuma EU-s körvizsgálaton is részt vett. 2018-ban a Nébih ÁDI 585 mintát vizsgált meg. A járványvédelmi készletbe beszerzésre került bőrcsomósodáskór elleni vakcina, melyet ezidáig a dél-kelet európai országokban történt megelőző vakcinázásoknak köszönhetően nem kellett felhasználni.

TSE, BSE

A TSE-gyorstesztel 15.316 szarvasmarha mintát, továbbá 22.371 juh, és 230 kecske mintát vizsgáltak meg a szakemberek. Ezen kívül 28 bivaly és 4 vadon élő kérődzőből származó minta került vizsgálatra. Tizenhárom esetben állapítottak meg juhokban atipikus súrlókérdő (scrapie). Klasszikus scrapie és szarvasmarha BSE nem fordult elő, így hazánk továbbra is az elhanyagolható kockázatú országok közé tartozik BSE szempontjából. Juhok esetében évente minimum 20.000, 18 hónaposnál idősebb állatot kellene vizsgálni az atipikus scrapie-vel nem fertőzött állományokból az uniós előírások szerint, de idén sem érkezett be elegendő számú minta (a 22 ezerből több mint 5.000 a fertőzött állományokból származott), így az ország idén sem tudta teljesíteni az uniós kötelezettségét.

Kéknyelv betegség

A kéknyelv betegség vírusának kimutatására szolgáló PCR módszerrel 2018-ban 107.425 mintát dolgozott fel a Nébih Állat-egészségügyi Diagnosztikai Laboratóriuma. A megvizsgált minták jelentős többsége export előtti ellenőrző vizsgálat volt. A *Culicoides* vektorok entomológiai vizsgálata során 19.507 *Culicoides*-t azonosítottak faj-, illetve fajkomplex szinten. A kéknyelv betegség nem került megállapításra az elmúlt évben.

Az utolsó kéknyelv kitörés 2015. novemberében volt Magyarországon. A Nemzetközi Állategészségügyi Hivatalhoz (OIE) 2017. év végén benyújtott felügyeleti program alapján a harmadik országok többsége elismeri országunk kéknyelv mentességét, az élőállat-kereskedelem ilyen tekintetben könnyebbé vált. Az EU Bizottságával a kéknyelv-betegség mentességünk tekintetében folytatott tárgyalások nem hoztak eredményt, a kéknyelv-betegség felügyeleti programunk módosítását kérték, így EU szinten még továbbra sem ismerik el mentességünket, további garanciák beépítését kérték ún. szentinel állatok beállításával. Az EU Bizottság kérésének megfelelően módosított monitoring program gyakorlati megvalósítása során 2018-ban számos probléma merült fel, a megyék jelentős része nem teljesítette a programban előírtakat. Ezért a 2018 novemberi-decemberi monitoring vizsgálat eredményét nem lehetett figyelembe venni az ország kéknyelv mentességének visszaszerzése érdekében. A tapasztalatokat figyelembe véve 2019-ben új monitoring program került kiírásra. A jelenlegi feltételek között csak a 2019 és 2020 őszén elvégzett újabb országos monitoring kedvező eredményei után kapható vissza a mentesség, legkorábban 2021. januárjában.

Kecskék arthritis-encephalitis (CAE)

A Nébih laboratóriuma közel 600 ELISA vizsgálatot végzett a kecskék arthritis-encephalitis vírus ellenanyag kimutatására, melyből 40 esetben állapítottak meg pozitivitást.

Sertés betegségek

Klasszikus sertéspestis

Az elmúlt vadászati évben is folytatódott a vaddisznó állományban a klasszikus sertéspestis (KSP) felderítési (surveillance) program, amelynek keretében összesen 10.402 vérminta szerológiai (ELISA) és 1151 szervminta virológiai (PCR) vizsgálata történt meg. 2018-ban, az ezt megelőző nyolc év eredményeivel megegyezően, víruspozitív esetet nem állapított meg a laboratóriumi vizsgálat. Az utolsó víruspozitív egyed kimutatására 2009-ben került sor.

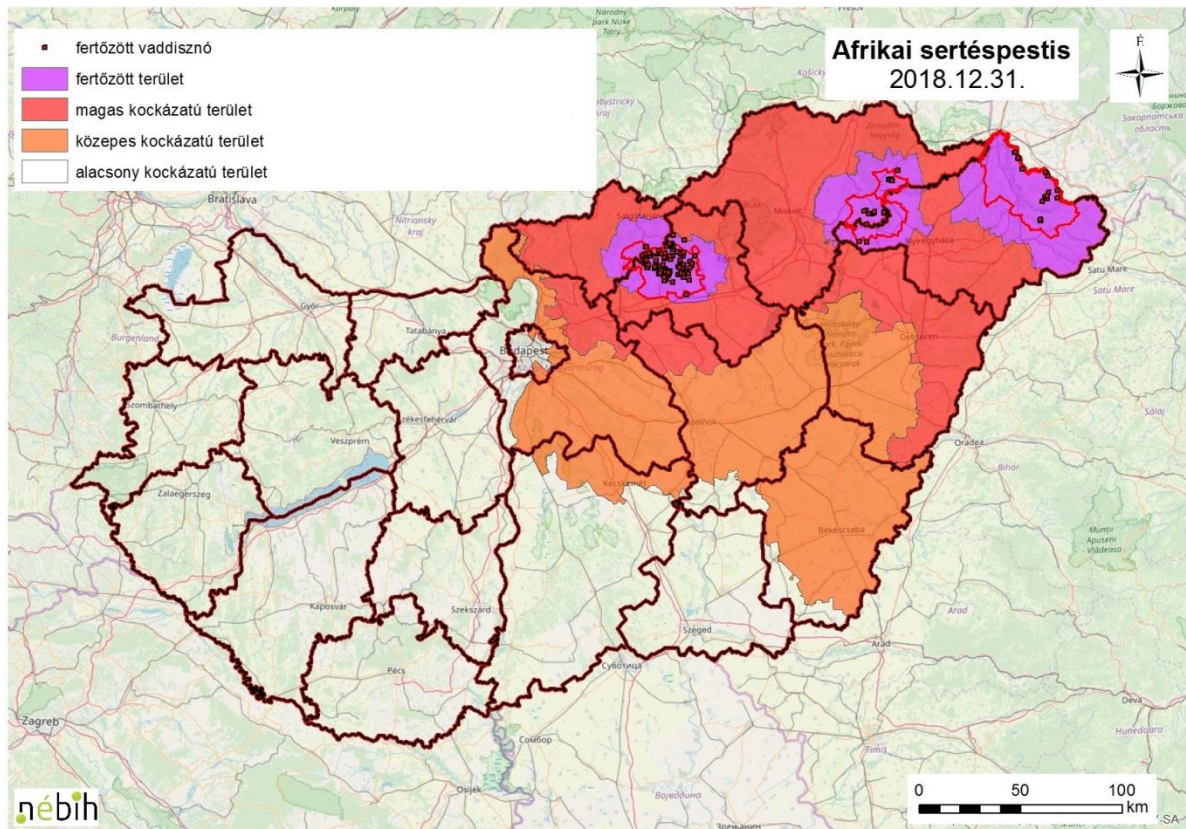
Házi sertésállományok esetében, a KSP-re irányuló – a megerősített passzív surveillance keretében végzett – valamennyi virológiai vizsgálat negatív eredményre vezetett. Ezen felül – az elsősorban kereskedelmi célból végzett – szerológiai vizsgálatok is negatív eredménnyel zárultak. Magyarország megtartotta klasszikus sertéspestistől mentes státuszát.

Afrikai sertéspestis

A 2018-as évben Magyarország keleti határához egyre közelebb jelentettek eseteket Ukrajnából. Záhony határátkelőn az utasforgalomban ukrán belépők személyes poggyászából elkobzott állati eredetű élelmiszerekből is kimutatásra került az afrikai sertéspestis (ASP) vírusa a Nébih laboratóriumában. A betegség hazai megjelenése előtt Magyarország területén már számos megelőző intézkedés volt érvényben a kockázatbecslés alapján kijelölt magas, közepes és alacsony kockázatú területeken.

A Nébih 2018. április 21-én először mutatta ki Magyarországon vaddisznókban az afrikai sertéspestis (ASP) betegség kórokozóját. A vírust a járványügyi nyomozás alapján valószínűsíthetően emberi közvetítéssel, ukrán vendégmunkások hurcolták be Magyarországra. 2018. május 16-án a vírus az ukrán határ közelében, Tizsakerecsenyénél is kimutatásra került, melynek legvalószínűbb oka a fertőzött vaddisznók természetes tavaszi migrációja volt Ukrajnából. 2018. október 2-án Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, október 28-án pedig Nógrád megyében is megjelent a vírus. 2018. december 31-ig összesen 210 vaddisznóesetet regisztráltunk Magyarországon (Heves megye: 159, Borsod-Abaúj-Zemplén 23, Szabolcs-Szatmár-Bereg 21, Nógrád 7).

A hatóság az érintett területeken minden esetben azonnal hatályba léptette az uniós és a hazai jogszabályok szerinti járványvédelmi intézkedéseket. Ezek között számos olyan is szerepel, ami túlmutat az unió által előírtakon. Mindezek hatására sikerült megakadályozni, hogy a betegség átterjedjen a házisertés-állományra. A hatóság 2018. év folyamán 1778,8 millió forintot fordított az ASP elleni védekezésre. A hatékony védekezési és felszámolási intézkedéseket számos harmadik ország is elismerte és elismeri, így 2018-ban Kanada, Chile, Ukrajna, Vietnám, Macedónia, Montenegró és Új-Zéland irányában sikerült elérnünk, hogy csak a betegséggel érintett területekre vonatkozzon a kereskedelmi tiltás.

13. ábra: Afrikai sertéspestis járványhelyzet 2018. december 31-én

Az elmúlt vadászati évben afrikai sertéspestis (ASP) felderítési (surveillance) program keretében 31.179 vaddisznó virológiai (PCR) vizsgálat történt meg, 210 pozitív eredménnyel zárult. Házi sertésből a megerősített passzív surveillance program keretében ASP-re 18.606 PCR vizsgálatot végzett a Nébih laboratóriuma, negatív eredménnyel. Az ukrán határon elkobzott, sertéshúsból származó élelmiszerekből összesen 42 negatív eredményű és egy pozitív eredményű virológiai (PCR) vizsgálat történt.

Aujeszky-betegség

A sertésállományok Aujeszky-betegsége felderítése céljából 125.105 állat vizsgálatára került sor 2018-ban. Az ország mentességének fenntartása érdekében a 11.421 magyarországi sertéstelep közül 4.976 telep állatait vizsgálták meg a szakemberek.

PRRS

2018-ban tovább folytatódott a sertésállományok sertés reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától (PRRS) való mentesítési programja, melynek keretében 2017 novemberétől már az ország teljes területe a mentesítési program alá vont területnek minősül. 2018-ban összességében 239.088 vizsgálatot végzett el az állategészségügyi laboratórium.

A program eredményeképpen 2018. december 31-én Vas, Zala, Baranya, Somogy, Tolna, Fejér, Pest, Nógrád, Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén megyék teljes területe vált mentessé a PRRS-től. Ezen felül Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Csongrád, Komárom-Esztergom,

Szabolcs-Szatmár-Bereg, Veszprém megyék több járása is hivatalos mentes státuszú. Így az ország 174 járása közül 120 sertésállománya hivatalosan Nébih által minősítve mentes, 17 járás sertésállománya teljesítette a mentesség kritériumait, mentessége jóváhagyásra vár.

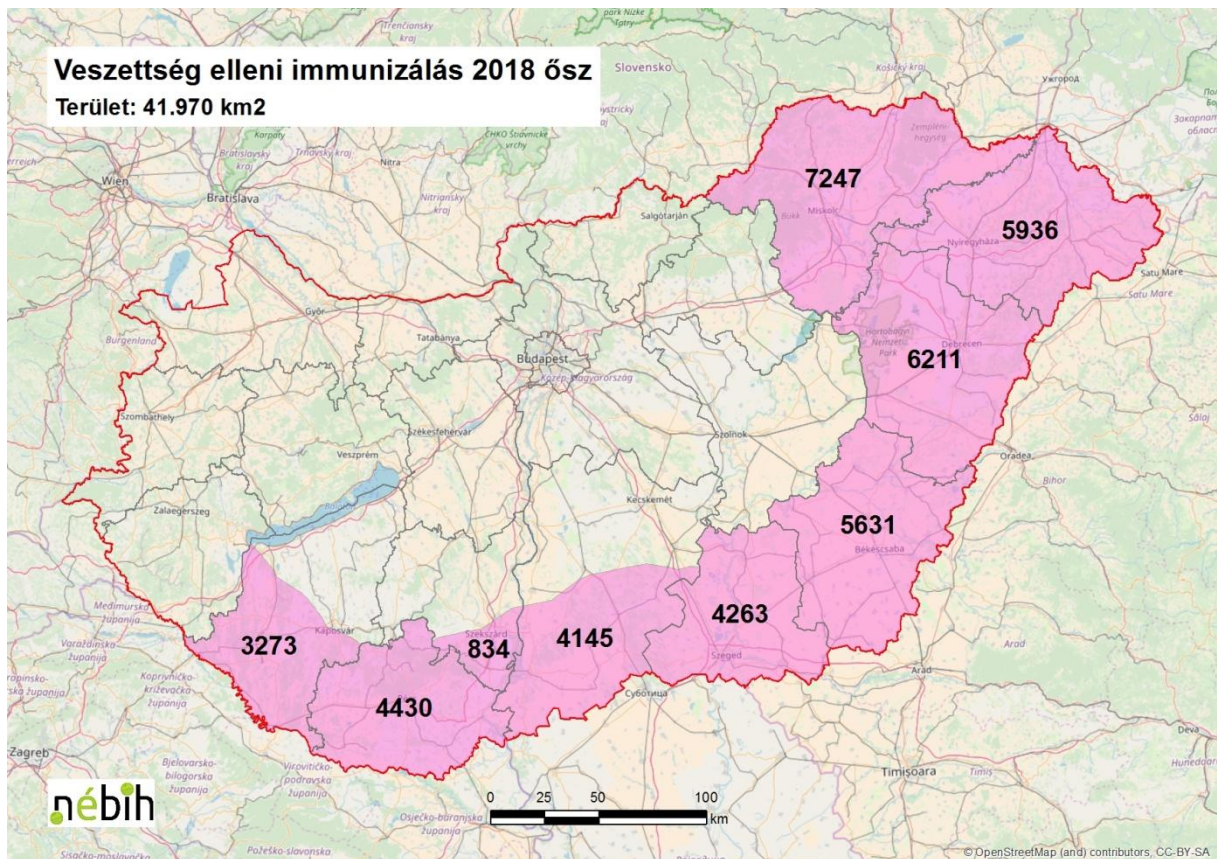
Összességében a járasok 79%-a teljesítette a PRRS mentesség hatósági követelményeit. E mellett Magyarország valamennyi vizsgált, kislétszámú sertésállománya (több mint 22.000 koca) is mentes minősítésű. A kislétszámú állományokról továbbra is elmondható, hogy megtartották az előző évi mentes státuszukat.

Sertés brucellózis

2018-ban a sertés vetélések kivizsgálása során egy Jász-Nagykun-Szolnok megyei állományban került kimutatásra *Brucella suis* bv. 2. Az elmúlt évben elvégzett szerológiai vizsgálatok száma 108.671. A vaddisznók Brucella-monitoringja során 126 állat került vizsgálatra, amelyek közül 4 állat bizonyult *Br. suis* bv. 2 fertőzöttnek.

Veszettség

2018-ban több mint 2600 állat veszettségre irányuló vizsgálata történt meg. 2018 tavaszán csak Szerencs ötven km-es körzetében, 2018 őszén Magyarország keleti és déli határa menti megyékre kiterjedően történt a vadon élő ragadozók veszettség elleni immunizálása a Nébih szervezésében. A tavaszi immunizálás 2240 km² területet érintett, ahol 44.800 adag vakcina tartalmú csalétket juttattak ki kisrepülőgépek segítségével. Az őszi rókaimmunizálási kampány során 41.970 km²-es immunizálási területen 839.400 adag vakcina tartalmú csalétket helyeztek ki. A rókák immunizáltságának ellenőrzése során 1096 ELISA, és 1537 OTC (Oxy-tetracycline) marker vizsgálatát végezte el a laboratórium. A 2017/2018 vadászati évben a vizsgált rókák 76 %-a vette fel a csalétket. 2017-től az EU az aranysakálók vizsgálatát is támogatja, ebben a fajban 75,0% volt azoknak az egyedeknek az aránya, melyek a csalétekkel érintkeztek. 2018-ban klasszikus veszettség eset nem fordult elő hazánkban. Egy esetben mutattak ki denevérveszettség-vírust. Emberi fertőzésre, megbetegedésre 1994 óta nem került sor Magyarországon.

14. ábra: Veszétség elleni rókaimmunizálás területe 2018 őszén

Fertőző kevésvérűség

A 2018. évben 22.370 vizsgálatot végeztek a szakemberek ló fertőző kevésvérűség ellenanyag kimutatása céljából. A vizsgálatok során 3 pozitív lovat talált a laboratórium. Ezeket az állatokat a magyar lóállomány egészségének védelme érdekében le kellett ölni.

Nyugat-nílusi láz

2018-ban 93 esetben, 99 idegrendszeri tünetek miatt vizsgált lóból mutatták ki a vírus elleni ellenanyagokat. Az esetek 18%-a az állatok elhullásával vagy végleges elaltatásával végződött (2016: 48 eset, 2017: 3 eset).

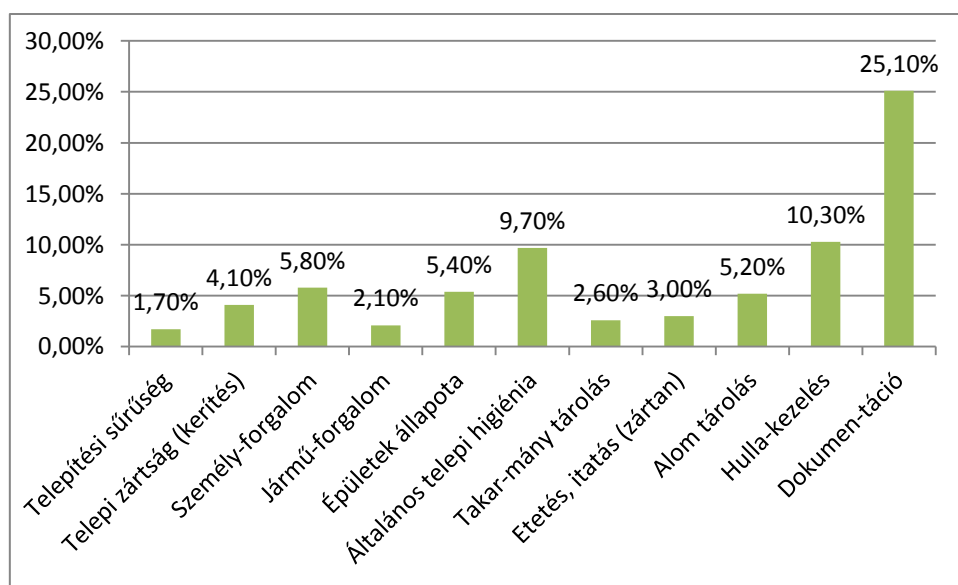
Madárinfluenza

2018-ban madárinfluenza felderítésére a háziszárnyasok és tenyésztett vadmadarak, továbbá vadon élő madarak mintái érkeztek, amely során 24.848 minta szerológiai vizsgálata és 3526 minta virológiai vizsgálata történt meg.

A 2017-es járvány után 2018-ban, a monitoring vizsgálatok során több mint 10 ezer állatból érkezett mintát vizsgáltak meg az ÁDI laboratóriumában. A tavalyi évben a nemzeti referencia laboratórium nem mutatott ki magas patogenitású madárinfluenza törzset.

2018-ban a Nébih folytatta a kiemelt célellenőrzéseket, amelyek főként a vízi szárnyas telepek járványügyi felkészültségére fókuszáltak. Az ellenőrzés során 466 telepellenőrzést folytattak

le hatósági állatorvosok. Az ellenőrzések több mint 67,5%-a a madárinfluenza járvánnyal leginkább érintett 3 megyében zajlott: Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megye területén. Az ellenőrzött telepek túlnyomó többsége víziszárnyast tart – 83,3%. (116 kacska, 195 liba, 4 kacska- és libatartó). Az egyéb telepek: 34 tyúk, 21 pulyka, 3 tőkés réce, 1 keltető, 1 fácán, 1 vegyes háztáji. A kiemelt ellenőrzések során a NÉBIH által előre megküldött ellenőrzési listát használták a helyi hatósági állatorvosok. Az ellenőrző lista alapját a 3/2017. Országos Főállatorvosi határozat képezte. Az ellenőrzések eredményeként elmondható, hogy a legnagyobb hiányosságot a szükséges dokumentumok hiánya illetve hiányossága, mintegy 25,1%-ban jelentette. A hullakezelés és az általános higiéniai meg nem felelések 10,30%-ban és 9,70%-ban kerültek megállapításra a vizsgált telepek esetében. A legjobb eredménnyel a telepítési sűrűség megfelelése szerepelt, mindössze 1,7%-ban került feltárássra hiányosság e téren.

15. ábra: Ellenőrzések szempontjai és a feltárt hiányosságok százalékos aránya

Salmonella gyérítési program

2018-ban folytatódott a baromfiállományok *Salmonella* baktériumok előfordulásának Európai Unió által társfinanszírozott gyérítési programja. A program célkitűzése, hogy a tenyésztűk, brojlercsirke, tenészpulyka és hizópulyka állományokban 1% alatt, míg tojótyúk állományok esetén 2% alatt legyen a fertőzött állományok száma. Ennek érdekében az Unió társfinanszírozás keretében támogatja a fertőzött állományok felszámolásához kapcsolódó kárenyhítési költségeket, a fertőzés megelőzésére szolgáló vakcinázás költségeit, valamint a fertőzöttség felderítésére szolgáló hatósági mintavételeket és az ehhez kapcsolódó laboratóriumi költségeket is. Hazánk 2018-ban is elérte az Unió célkitűzéseit minden hasznosítási irányban. (Állomány fertőzöttségi ráták: tenyésztűk: 0,7%, tojótyúk: 1,5%, brojler: 0,1%, tenészpulyka: 0,9%, hizópulyka 0,04%.) Az elmúlt 4 évben mindössze egy alkalommal – 2016-ban tojótyúkok esetében – alakult magasabban a fertőzöttség aránya az Európai Unióban elvártnál.

Halak vizsgálata

A Nébih laboratóriuma több mint 9 ezer halat vizsgált, melynek zöme ponty volt. Az ország 189 gazdaságának 215 járványtani tőegységéből végezték el a szakemberek a koi herpesz vírus (KHV) kimutatására irányuló ellenőrző vizsgálatokat, amelynek során több mint 7 ezer pontyot és koi pontyot, aranyhalat, keszegféléket és ponty ivarterméket vizsgáltak molekuláris biológiai módszerrel. A koi herpesz betegséget 2018-ban 6 gazdaságban állapították meg.

A tavalyi évhez hasonlóan 20 tőgazdaság került kijelölésre a pontyfélek tavaszi virémiája (SVC) előfordulásának ellenőrzésére. Az 570 elvégzett szűrővizsgálat alapján vírushordozás nem fordult elő. A pisztrángfélék vércépzőszervi elhalása vírusának (IHNV) és a pisztrángok vírusos vérfertőzése vírusának (VHSV) kimutatására irányuló vizsgálatokat 1100 halból (csuka, pisztráng, süllő és tokféle) végezték el vírusizolációs módszerrel, amelyek valamennyi esetben negatív eredményre vezettek.

Méhek vizsgálata

2018-ban a megyei adatok alapján 23.166 méhtartó volt az országban, az őszi monitoring során vizsgált méhcsaládok száma 1.229.597 volt. A vándoroltatáshoz kapcsolódó vizsgálatok során megvizsgált méhcsaládok száma 532.011, a határ menti vizsgált méhcsaládok száma pedig 107.049 volt. A nyúlós költésrothadás gyanúja miatt elvégzett vizsgálatok száma közel 4 ezer, ebből pozitív 2412 lett. A nyúlós költésrothadás miatt leölt méhcsaládok száma 4.279 volt. 22 olyan fertőzött méhészet volt a megyékben, ahol az év során több esetben megállapították a betegséget. A mézelő méhek európai költésrothadását ebben az évben egy esetben sem diagnosztizálták. 133 alkalommal jelentettek be méhmérgezés gyanúját. A méhmérgezéses eseteket a méhmérgezéses eseteket, amelyek döntően vélelmezetten növényvédő szer hatása miatt következtek be, a Nébih Igazgatóságai ebben az évben is kiemelten kezelték. 9.555 méhcsaládot érintően 120 méhmintához kapcsolódóan mintegy 342 növényi kultúrából – kiemelten repceből, napraforgóból – történt 183.876 növényvédőszer-maradék- analitikai vizsgálat. Néhány szándékos méhmérgezés mellett ősszel a fipronillal szennyezett állat-gyógyászati készítmények jelentettek problémát.

Vadállományban végzett monitoring vizsgálatok

Vadászókban 2018-ban is folytatódott a KSP és ASP monitoring program, rókákban pedig a veszettségmentesítési program keretében az immunizálás hatékonyságának ellenőrzése a fent részletezettek szerint.

A vadon élő állatok gümőkór monitoringja céljából 15 megyéből összesen 183 minta került vizsgálatra. Három megyéből származó 6 vaddisznó és 3 gímszarvas mintáiból sikerült kimutatni a *Mycobacterium caprae*-t, ami megfelel a korábbi tapasztalatoknak. Brucellózis monitoring keretében 126 vaddisznó került vizsgálatra, amelyek közül négy megyéből összesen 4 állat bizonyult *Br. suis* biovar 2 fertőzöttnek.

Hús vaddisznóban trichinellosis került kim. Ebből 14 vadaskerti (tenyésztett) egyed volt és az összes állat esetében *Trichinella spiralis* okozta a fertőzést. A további 6 esetben 2 vaddisznó *T. spiralis*-szal, 3 *Trichinella britovi*-val, míg 1 *Trichinella pseudospiralis*-szal volt

fertőzött. 434 róka vizsgálata során 4 egyedben mutattunk ki trichinellosist. Három állat esetében *T. britovi*, egy állat esetében *T. spiralis* okozta a fertőzést. 16 aransakál vizsgálata során egy esetben állapítottunk meg *T. britovi* fertőzöttséget.

Élelmiszer és takarmány-előállító- és -forgalmazó létesítmények ellenőrzése

2018-ban az élelmiszer-előállító és -forgalmazó létesítményeket érintő ellenőrzések száma 53.184 volt.

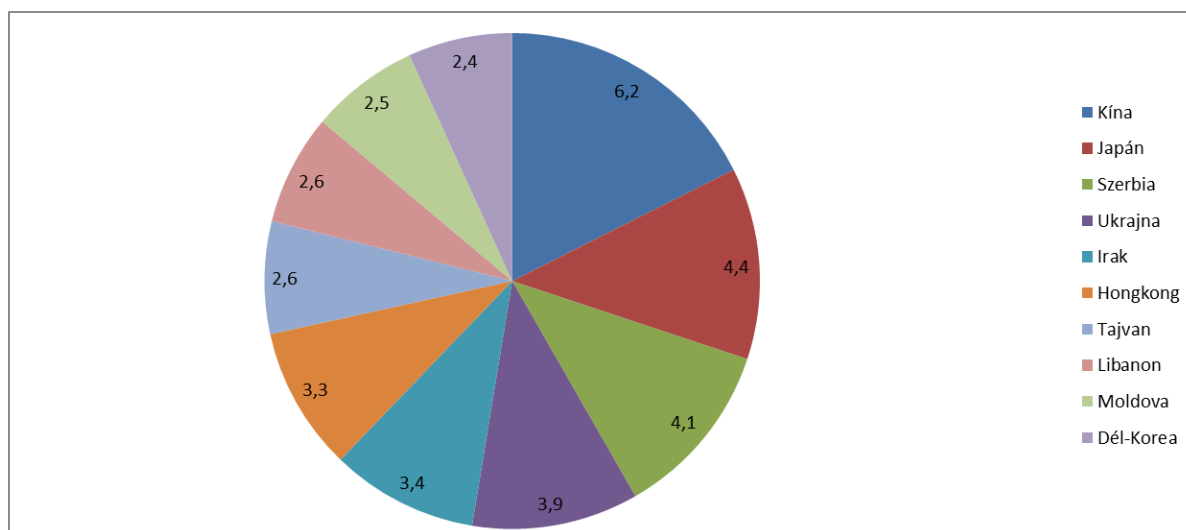
	2017		2018	
	száma (db)	összege (Ft)	száma (db)	összege (Ft)
Élelmiszer-ellenőrzési bírság	1440	244.404.970	1236	192.572.375
Takarmány-ellenőrzési bírság	23	16.721.985	5	980.164
Élelmiszerlánc-felügyeleti bírság (élelmiszer, takarmány)	1586	293.114.003	1446	332.842.496
Növényvédelmi bírság	2922	180.226.079	4141	270.024.269
Növényi szaporítóanyaggal kapcsolatban kiszabott bírság	0	0	3	103.360
Minőségvédelmi bírság (bor)	61	12.978.105	32	58.533.755
Talajvédelmi bírság	162	22.928.786	164	17.951.000
Állatgyógyászati termékekkel kapcsolatban kiszabott bírság	7	1.792.500	12	2.460.000
Állatvédelmi bírság	41	18.750.000	52	15.550.000
Állategészségügyi bírság	7	1.987.500	10	31.650.000
Állattenyésztéssel kapcsolatban kiszabott bírság	6	1.900.000	2	20.000
Tisztességtelen forgalmazói magatartás és termékpályadíj meg nem fizetés miatt kiszabott bírság	13	154.088.000	11	120.040.000
Halvédelemmel kapcsolatos bírság (Nébih)	214	13.844.680	121	12.650.710
BÜHG miatt kiszabott bírság (Nébih)	33	15.381.429	16	8.021.870
Faanyag-kereskedelemmel	30	8.983.800	62	30.127.450

kapcsolatban kiszabott bírság				
Egyéb bírság	479	16.343.784	488	14.758738
Összesen	7.024	1.001.350.621	7.801	1.108.286.187

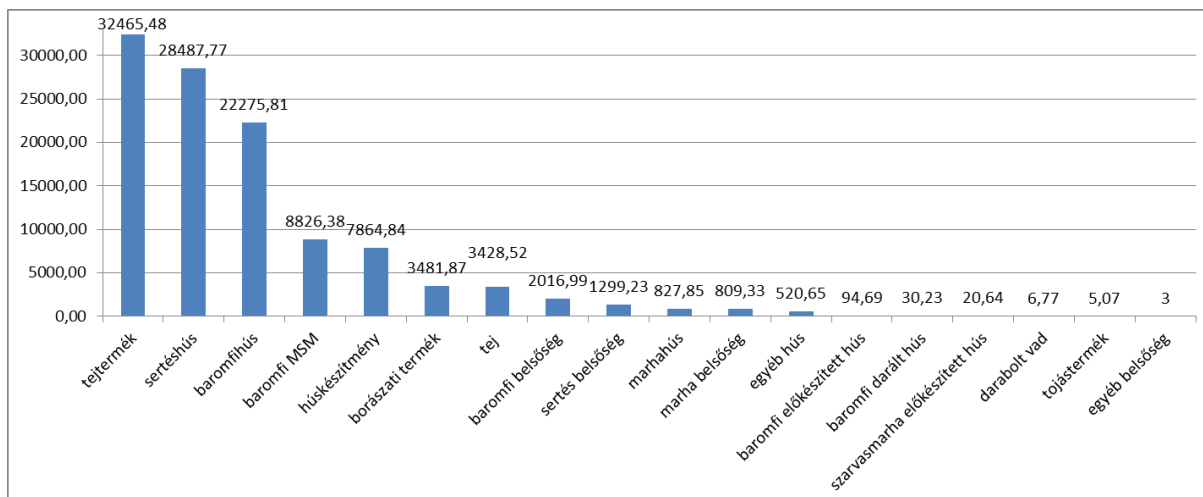
15. táblázat: Összesítés a megyei kormányhivatalok és a Nébih által kiszabott bírságokról (2017-2018)

2018. év végén, hazánkban 6.136 darab bejelentés-köteles élelmiszer-előállító létesítmény működött. A bejelentés-köteles élelmiszer-előállítók ellenőrzése során a legtöbb üzemellenőrzés a sütőipari üzemeket, valamint a tartósított zöldség-, gyümölcsfeldolgozó üzemeket érintette; az ilyen típusú üzemek részaránya ugyanis a legmagasabb. A létesítmény-ellenőrzések során leggyakrabban higiéniai hiányosságok és nyomon követési hiányosságok miatt kellett a hatóságnak szankcionálnia.

2018-ban az engedélyköteles élelmiszer-előállító létesítmények száma összesen 762 volt, emellett 88 tejgyűjtő és 21 tojáscsomagoló működött. A Nébih 2018-ban is ellenőrizte az iskolatej programban résztvevő létesítményeket 7 alkalommal; ennek során 1 esetben bírság született, 1 esetben pedig a termelés átmeneti felfüggesztésére került sor. A 2018-as év során vaddisznóban hazánkban is azonosították az afrikai sertéspestist, amely következtében a távol-keletre szállító létesítmények piaci lehetőségei beszűkültek. Az exportpiacok keresése során további piaci lehetőségek nyíltak, elsősorban kérődzőkből származó termékekre (Kuvait, Irak, Argentína, Líbia). Export tevékenységgel kapcsolatban 107 központi ellenőrzésre került sor, melynek hozományaként 36 vállalkozás kapott új exportjogosultságot.

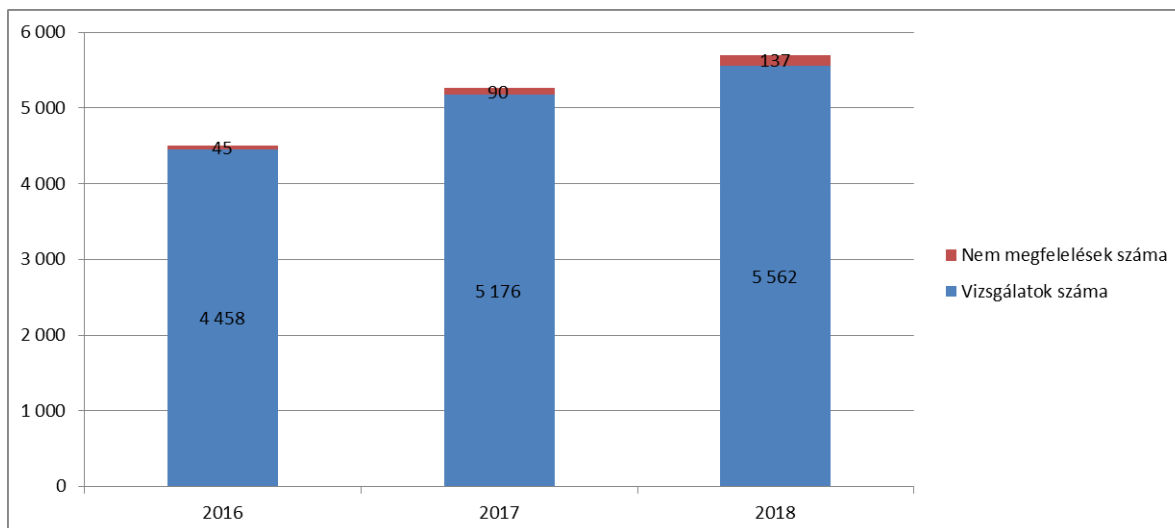
16. ábra: Exportált termékek százalékos megoszlása célország szerint (2018)

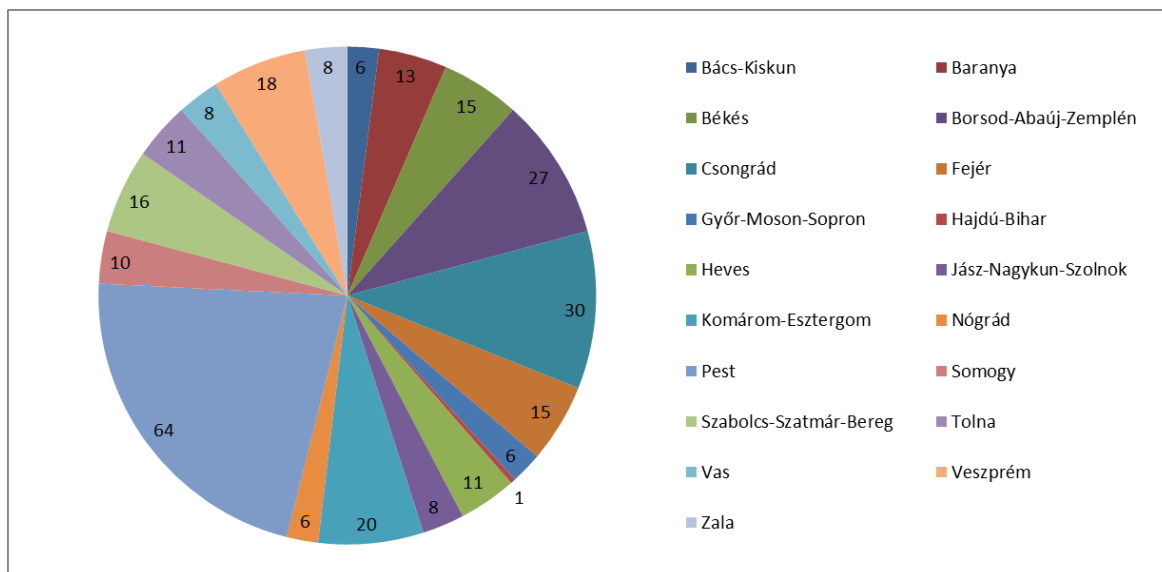
17. ábra: Harmadik országba kiszállított termékek mennyisége (tonna, 2018)

2018. év végén 10 élelmiszeripari előállító gyártott oltalom alatt álló élelmiszereket. Uniós oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel (OEM) ellátott élelmiszerek közé tartozik az Alföldi kamillavirágzat, a Kalocsai fűszerpaprika-őrlemény és a Szegedi fűszerpaprika-őrlemény/Szegedi paprika, továbbá uniós oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel (OFJ) ellátott élelmiszer a Csabai kolbász/Csabai vastagkolbász és a Gyulai kolbász/Gyulai pároskolbász. Hagyományos különleges termékként hazánkban a „Tepertős pogácsát” (HKT) és a „Pozsonyi kiflit” (HKT) összesen 9 gyártónál állítják elő.

Az élelmiszer-forgalmazó létesítmények száma a 2018. év végén 38.268 volt. A regisztrált kistermelők száma 19.693 fő volt, amely emelkedést jelent az elmúlt évek adataihoz képest. A helyi termelői piacok száma decemberre elérte a 293-at.

18. ábra: Kistermelői ellenőrzések száma (2015-2018)

19. ábra: Helyi Termelői piacok száma (2018)

Vendéglátó-, és étkeztető létesítmények ellenőrzése

2018. évben a vendéglátó-, és étkeztető létesítmények száma 47.369, a létesítményeket érintő ellenőrzések száma 18.677 volt. Az ellenőrzéseken feltárt nem-megfelelőségek száma kismértékben csökkent: a 2017. évi 1.633-val szemben 2018-ban 1.600 volt.

A vendéglátó létesítmények hatósági ellenőrzéseiben feltárt legjellemzőbb hiányosságok a nyomon követés hiánya, takarítatlanság, nem megfelelő tárolási feltételek, nem megfelelő HACCP rendszerek, nem megfelelő személyi higiénia, stb. A szektorban soha nem látott méretekben érzékelhető a szakképzett munkaerő hiánya.

A közétkeztetés minőségének és biztonságának javítása érdekében a Nébih 2018-ban folytatta a „Minőségvezérelt közétkeztetés” programot, melynek keretében 2018. év végéig 4.283 főzőkonyha, és 3.052 tálaló-, melegítőkonyha szemléjére és egységes, nyilvános szempontok szerinti minősítésére került sor, melynek eredményeit a Nébih a honlapján közzéteszi.

Időszak	Minősített létesítmények száma	Ellátottak száma	1		2		3		4		5	
			db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
2015	723	396.097	22	3,04%	85	11,76%	252	34,85%	278	38,45%	86	11,89%
2016	1.891	694.241	158	8,36%	383	20,25%	758	40,08%	499	26,39%	93	4,92%
2017	817	287.673	79	9,67%	136	16,65%	327	40,02%	231	28,27%	44	5,39%
2018	852	442.098	75	8,80%	130	15,26%	285	33,45%	292	34,27%	70	8,22
Összesen	4.283	1.820.109	334	7,87%	734	17,14%	1.622	38,87%	1.300	30,35%	293	6,84%

16. táblázat: Közétkeztető főzőkonyhák minősítésének eredményei 2015-2018.

Időszak	Minősített létesítmények száma	Ellátottak száma	1		2		3		4		5	
			db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
2016	281	34.699	24	8,54%	38	13,52%	109	38,79%	90	32,03%	20	7,12%
2017	1.398	164.426	66	4,72%	208	14,88%	492	35,19%	482	34,48%	150	10,73%
2018	1373	167.496	67	4,88%	166	12,08%	410	29,69%	512	37,41%	218	15,94%
Összesen	3052	366.621	157	5,14%	412	13,50%	1011	33,12%	1084	35,51%	388	12,71%

17. táblázat: A közétkeztető tálalókonyhák minősítésének eredményei 2016-2018.

A közétkeztetésben kiszolgált készételek érzékszervi vizsgálata során 216 db menü minősítése történt meg, ebből 92 db menü vizsgálata a mozgó érzékszervi vizsgáló laborautóban. A vizsgált menük 12%-a kiváló, 21%-a átlag feletti, 46%-a átlagos, 18%-a átlag alatti és 3%-a kifogásolt volt. Az átlag feletti minősítésű menük 7%-os csökkenése a kiváló minősítés növekedésében, az átlagos minősítés 5%-os csökkenése az átlag alatti és a kifogásolt minősítés növekedésében jelenik meg. A legtöbb minőségi probléma a nem megfelelő alapanyag-választásra, a konyhatechnológiai hiányosságokra és a főző- és tálalókonyha közötti hosszú ételszállítási időre vezethető vissza.

Első magyarországi tárolási helyen 3.745 ellenőrzésre került sor, melynek eredményeként a megállapított hiányosságok miatt 1 esetben kellett a tevékenységet korlátozni, 124 esetben figyelmeztetést alkalmazni.

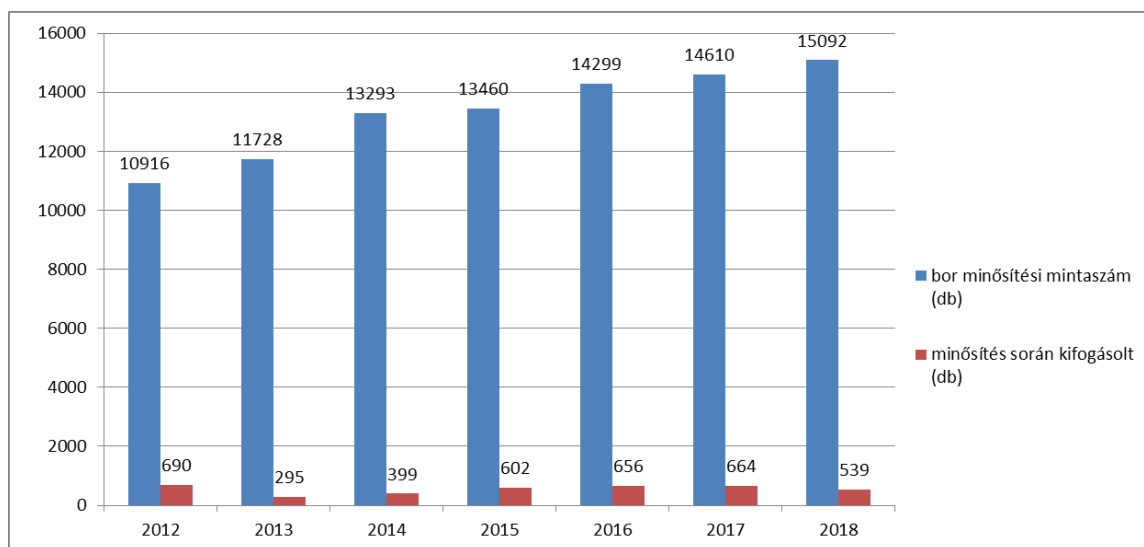
2018-ban aktualizálásra és kiegészítésre került a 2012-ben készített „vendéglátás GHP” útmutató is, mely most már az allergénekre vonatkozó tájékoztató leírását is tartalmazza. Ennek apropóján „Jó példák és felelősségvállalás a közétkeztetés szereplőitől” címmel rendezett szakmai konferenciát 2018 májusában Budapesten a Nébih és a Vendéglátó Munkaadók Országos Szövetsége (VIMOSZ). A tanácskozás kiemelt témája volt az ellátás minőségének fejlesztése, amely az Európai Unió iskolai étkeztetési ajánlása (FoodServiceEurope), illetve a magyar kormány család- és gyermekbarát programja révén valósulhat meg.

Borászati termékek és egyéb alkoholos italok vizsgálata

A Nébih - a Kormányhivatalokkal közösen - a borászati termékek és az egyéb alkoholos italok ellenőrzése során 2018-ban 2.892 ellenőrzést végzett, 2.437 termékből vett mintát és 455 egyéb, adminisztratív ellenőrzést folytatott. 555 üzemellenőrzés történt, melynek során 392 termékből vettek mintát a szakemberek laboratóriumi vizsgálat céljára.

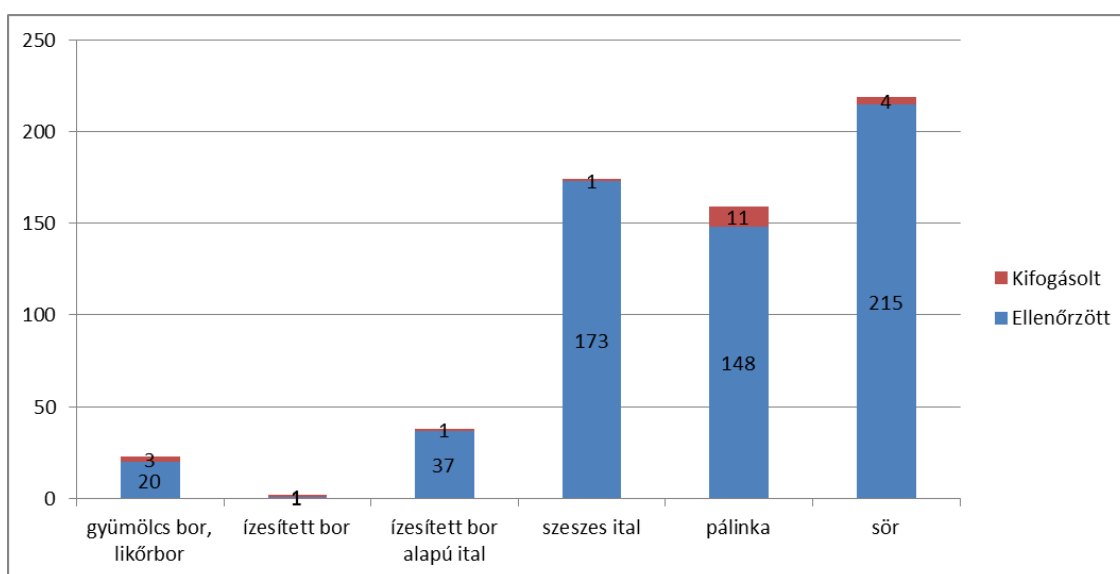
A Nébih és a NAV „Jövedéki Adótraffipax 2018” néven kiemelt helyszíni ellenőrzést tartott 6 napon keresztül a VI. és VII. kerületben. 43 vendéglátó ipari egységet ellenőriztek és 20 vendéglátó ipari egységgel szemben került sor eljárás megindítására. 36 alkoholos ital termék-tétel (összesen 105,8 liter mennyiségben) került hatósági zár alá. A „Borászati gépek, technológiai berendezések beszerzésének támogatása” jogcímhez tartozó, átruházott, utólagos helyszíni ellenőrzési feladatok keretében 38 helyszíni ellenőrzés és 186 hatósági mintavétel történt.

15.092 borászati termék tétel esetében igényeltek a bortermelők, előállítók, forgalmazók forgalomba hozatali engedélyt, melyből 539 kifogásolt tétel (102.749 hl borászati termék) kapott elutasítást. A forgalomba hozatali engedélyezés során megállapított kifogások az összes engedélyezési minta 3,6%-át tették ki. Ez a kifogásolási arány 0,9%-os csökkenést mutat az előző évhez képest. A Nébih borászati laboratóriuma 2018-ban összességében 17.529 bor és alkoholos ital tétel mintáját vizsgálta meg közel 370.000 vizsgálati paraméterre kiterjedően. Az összes megvizsgált minták száma 2,5%-os növekedést mutat az előző évhez képest. A kiadott forgalomba hozatali engedélyek száma viszont 4,3%-os emelkedést mutat a 2017. évi adatokhoz képest.

20. ábra: A borászati termékek forgalomba hozatali engedélyezési minták számának alakulása (2012-2018)

A forgalomba hozatalt követően vett ellenőrzési borminták közül 137 tétel, alkoholos italok vonatkozásában 21 tétel esetében indított eljárást a hatóság. Az ellenőrzések során feltárt összes kifogásolt tétel száma 158 volt.

21. ábra: Egyéb alkoholos italok ellenőrzési eredményei (2018)

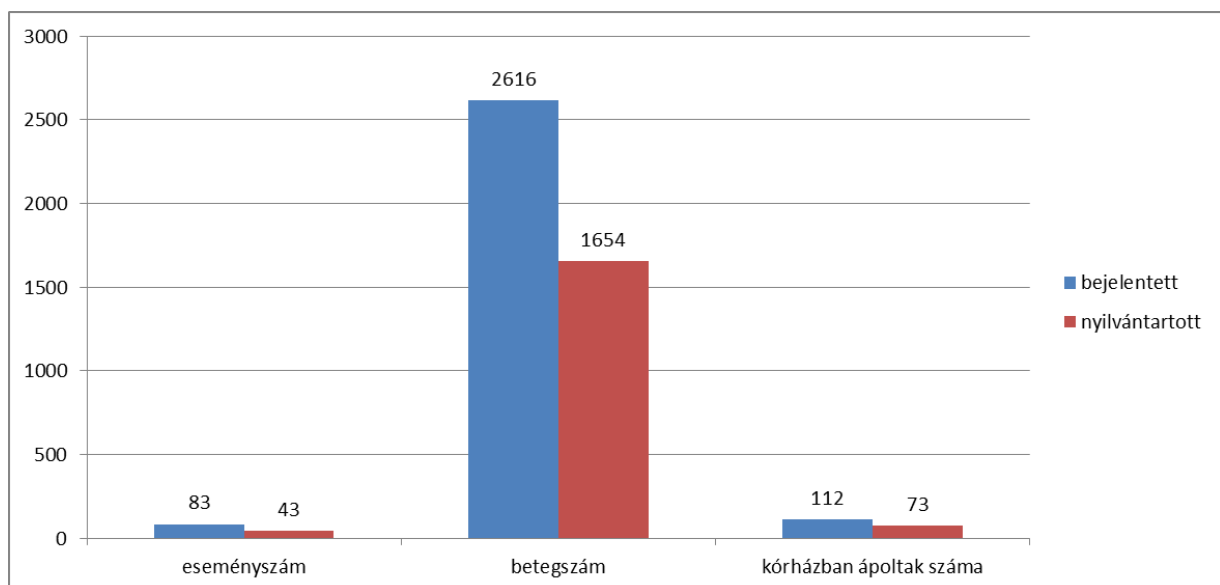
A kereskedelmi forgalomban tapasztalt nem megfelelések esetében a hatóság összesen 3.311.420 Ft vizsgálati és eljárási díj megfizetésére kötelezte a felelősöket. A hamisított bor előállítása, valamint az ellenőrzések során feltárt súlyos élelmiszer-higiéniai hiányosságok, továbbá a borászati termék előállításához meg nem engedett anyag tárolása és egyéb jogsértések miatt 3 üzem ideiglenes bezárásra került.

Szezonális ellenőrzések

2007 óta rendszeresen, évente több alkalommal kerül sor a szezonális élelmiszerlánc-ellenőrzésekre, amelyek keretében az ünnepi hagyományokhoz köthető, illetve a szezonálisan jellemző élelmiszerekre és tevékenységekre koncentrálva, országosan összehangolt, a teljes élelmiszerláncra kiterjedő ellenőrzést folytat a hatóság. 2018-ban a tavaszi (március 1-április 2.), nyári (július 1-augusztus 20.) és téli (december 1-31.) szezonális élelmiszerlánc-ellenőrzés során országsszerte 13.686 ellenőrzésre került sor. A megállapított szabálytalanságok miatt összesen 34,6 tonna élelmiszert kellett kivonni a forgalomból.

Élelmiszer eredetű megbetegedések kivizsgálása

2018-ban 83 élelmiszer eredetű megbetegedés gyanúját jelentették (2616 megbetegedéssel). Ebből a kivizsgálást követően 43 esemény bizonyult ténylegesen élelmiszer eredetűnek, melyek kapcsán 1654 személy betegedett meg, közülük 73 beteg kórházba került, élelmiszer eredetű megbetegedés következtében haláleset nem történt.

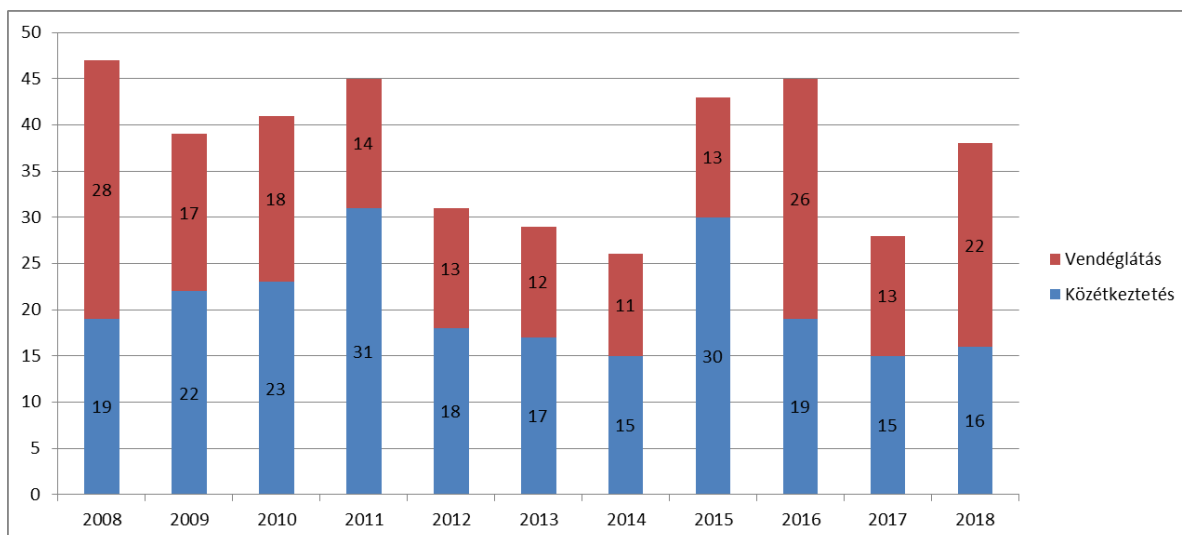
22. ábra: Bejelentett és nyilvántartott élelmiszer eredetű események és megbetegedések száma (2018)

Év	Bejelentett			Nyilvántartott			
	Esemény	Beteg	Kórházban ápol	Esemény	Beteg	Kórházban ápol	Elhunyt
	száma						
2008.	83	2265	175	67	1811	164	2
2009.	79	1124	89	50	1035	75	1
2010.	106	2416	109	43	1409	78	0
2011.	95	1783	167	49	1140	105	0
2012.	78	1332	148	31	773	102	0
2013.	58	1572	180	26	1023	64	0
2014.	73	2561	256	34	1709	113	2
2015.	77	2255	151	47	1416	99	1
2016.	96	3602	177	49	2684	157	3
2017.	50	2038	94	28	1301	57	3
2018.	83	2616	112	43	1654	73	0
Összesen	878	23564	1658	467	15955	1087	12

18. táblázat: Nyilvántartott, az élelmiszer láncban előfordult élelmiszer eredetű események és megbetegedések számának alakulása 2008-2018

Az élelmiszer eredetű megbetegedések események száma másfélszeresére emelkedett a 2017. évihez képest. Emelkedett a tömeges méretű – egyidejűleg 29-nél több megbetegedéssel kapcsolatos – események száma is (2017-ben 10 tömeges esemény; 2018-ban 16 tömeges esemény).

Arányában csökkent a közétkeztetési ételmérgezés és ételfertőzéses események száma a vendéglátásban előforduló eseményekhez képest (2017-ben 15 közétkeztetési esemény, 13 vendéglátásban történt esemény volt, 2018-ban pedig 16 közétkeztetési esemény volt, és 22 esemény a vendéglátásban fordult elő). A megbetegedettek száma is hasonlóan alakult: 2017-ben 931 fő betegedett meg a közétkeztetésben, 370 fő pedig a vendéglátásban felszolgált ételek fogyasztását követően, 2018-ban 902 fő a közétkeztetésben, és 520 fő a vendéglátásban elfogyasztott ételtől betegedett meg.

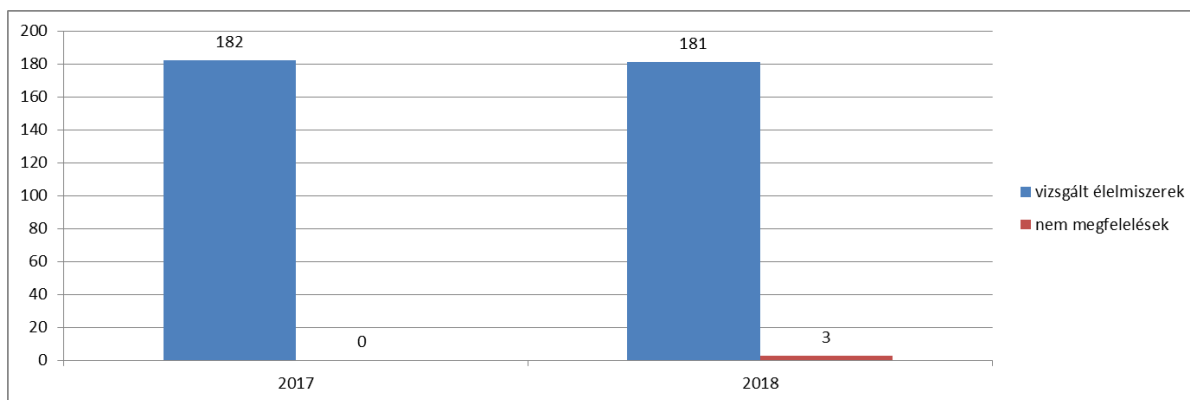
23. ábra: A nyilvántartott élelmiszer eredetű események számának megoszlása előfordulási hely szerint (2008-2018)

2018-ban az események 37%-a a közétkeztető szektorban, 51%-a a vendéglátásban történt. Az események 5-5%-a kereskedelmi létesítményből származó, illetve kistermelőtől vásárolt élelmiszer elfogyasztását követően történt, míg az eseményeknek a 2%-át adta a területi ivóvízjárvány. Kiemelkedő volt a mintegy 200 főt érintő, helyi, közösségi vízfogyasztásra visszavezethető campilobakteriózisosok száma, valamint a 2017. év végén kezdődő, de 2018. évre is átnyúló, 3 helyszínen fellépő, a közétkeztetés és vendéglátás területén összesen 101 fő megbetegedését okozó, fűszerkömény fogyasztásához köthető atropin-mérgezés, valamint az ugyancsak 3 csúcsponttal jelentkező, bölcsődéseket, óvodásokat érintő szalmonellózis.

A megbetegedéseket kiváltó kórokok közül 2018-ban a *Salmonella spp.* (32%) és a *B. cereus* okozta esetek aránya (12%) volt kiemelkedő. A megbetegedések hátterében egyidejűleg többféle konyhatechnológiai hiba állt. 8 esetben fertőzött nyersanyag használatát igazolta a laboratórium, 11 esemény vizsgálata során elégtelen hőkezelést, hőn tartást, hűtést, 12 esetben keresztszennyeződést, utószennyezést, nem megfelelő tárolást állapítottak meg a szakemberek. 12 eseménynél a megbetegedést elősegítő tényező ismeretlen maradt, a késői bejelentés, ill. a szakmai hiányosságok miatt.

Az élelmiszerek transz-zsír-sav-tartalmának ellenőrzése

Az éves monitoring terv szerint folyik a mintavétel az élelmiszerekben lévő transz-zsír-savakkal kapcsolatban, továbbá a Szupermenta terméktesztek során is sor került ilyen vizsgálatokra. 2018-ban 181 élelmiszer transz-zsír-sav-tartalmát vizsgálta a hatóság. Ezek közül 3 tétel nem felelt meg az előírásoknak, 2 tortabevonó és 1 töltött csokis keksz. A kifogásolt tételek forgalomból kivonásra kerültek a felelős vállalkozó terhére irányuló bírság kiszabása mellett.

24. ábra: Élelmiszerek transz-zsír-sav-ellenőrzése (2017-2018)

Az élelmiszerlánc kifelhéértése, sikeres küzdelem a visszaélésekkel szemben

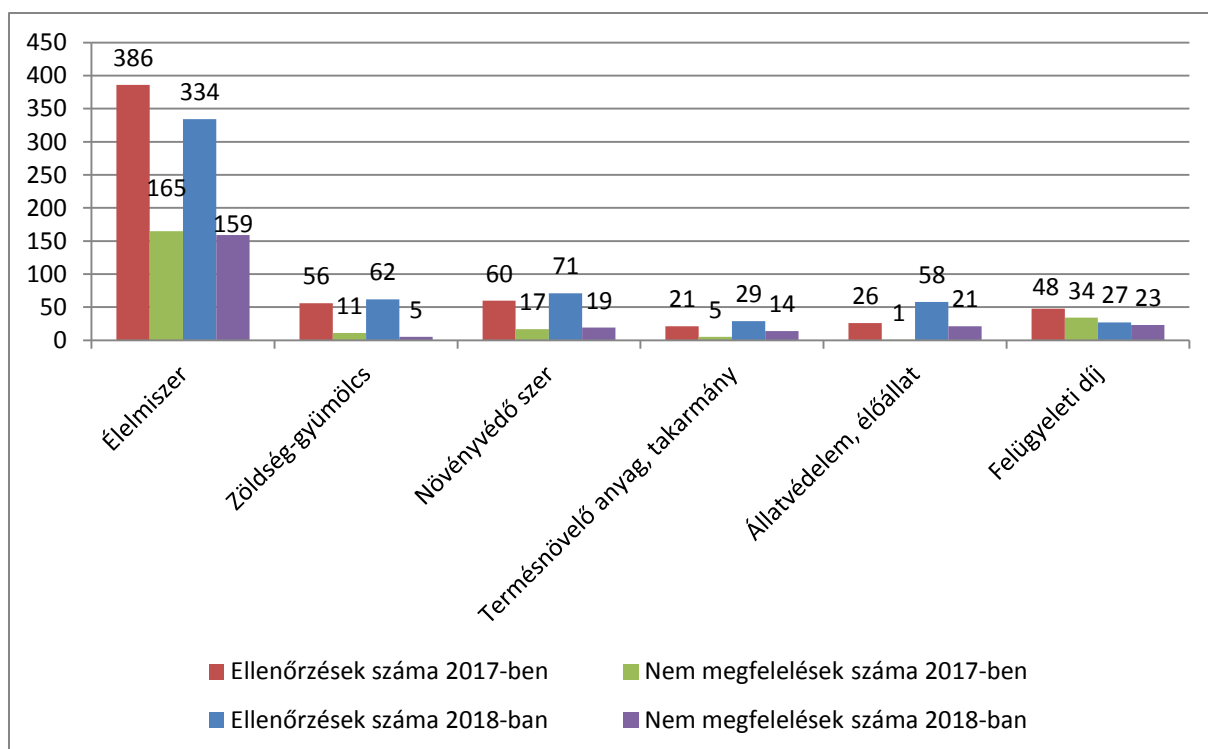
Az „OPSON VII.” élelmiszerhamisítás elleni nemzetközi műveletben hazánkat a Hamisítás Elleni Nemzeti Testület (HENT), a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV), valamint a Nébih képviselte. A 4 hónapos akció során több mint 7 ezer liter alkohol tartalmú folyadékot és megközelítőleg 105 tonna hamis, vagy ismeretlen eredetű élelmiszert (például zöldség, hús és gyümölcs) vontak ki a piacról.

Komoly sikerrel zárult a hamis gyógyszerek és étrend-kiegészítők forgalmazása ellen, valamint az engedély nélküli internetes patikák felszámolása ellen indított legnagyobb nemzetközi razzia, a 2018. október 9-16. között lezajlott XI. PANGEA akció. A Nébih az idei akció keretén belül több interneten árusított étrend-kiegészítőt mintázott meg, melyek jellemzően a férfiak potencianövelését célzó, és fogyást elősegítő készítmények voltak. Az együttműködés keretében a készítményeket az OGYÉI laboratóriuma vizsgálta be gyógyszerhatóanyag tartalomra.

Kiemelt, operatív jellegű ellenőrzések

A Nébih munkatársai 2018-ban összesen 581 ellenőrzést hajtottak végre. Az előzetes elemzési módszereik alapján a felderítési arány 90%-os. 218 esetben került sor hatósági eljárás megindítására és bírság kiszabására, ami 1789 tonna élelmiszert, illetve 2448 db élőállatot érintett. A megindított eljárások során 14.422.138 Ft eljárási költség és 22.423.500 Ft élelmiszerlánc-felügyeleti díjkülönbözet kiszabására került sor.

Hitelesített adatmentés 19 esetben segítette a tények rögzítését és az elemzési feladatokat. 23 esetben került sor az interneten található, nyílt adatok, adatbázisok, hirdetések, közösségi portálokon található információk adatmentésére. A saját fejlesztésű KÜI-Cryptex elnevezésű segédprogram az ellenőrzések helyszínén készült fotó és videó felvételek hitelesítési, mentési illetve archiválási folyamatát hivatott automatizálni.

25. ábra: 2017-2018. évi kiemelt ellenőrzések megoszlása

A korábbi évekhez hasonlóan, idén is a nyomon követési, az élelmiszer-higiéniai hiányosságok kerültek legnagyobb számban feltárássra. Az ellenőrzések során megállapításra került, hogy élelmiszergyártó vállalkozások körében tendenciaszerűen felmerül a lejárt minőség-megőrzési idejű, illetve nagy mennyiségű jelöletlen, ismeretlen eredetű alapanyagok feldolgozása.

Az érlelt marhahús és húskészítmény termékek előállításával, valamint értékesítésével kapcsolatosan végzett ellenőrzések során megállapításra került, hogy a helytelen technológiai folyamatok, illetve hiányosságok miatt a termékek penészesek és fogyasztásra alkalmatlanok. Az előállító üzem higiéniai és nyomon követési hiányosságai miatt mintegy 1 tonna termék került forgalomból kivonásra. Egy alkalommal, engedély nélküli illegális szarvasmarha vágási tevékenységet lepleztek le a szakemberek. Egy tonna jelöletlen, nem nyomon követhető, illetve lejárt fogyaszthatósági idejű terméket vontak ki a forgalomból.

3 esetben került sor kistermelőknél a nyomon követés ellenőrzésére. Az ellenőrzések során kiderült, hogy a kistermelők a tevékenységüket szabályozó mennyiségi korlátjukat és az értékesítési területi korlátozásokat rendre megsértik. A nyomon követést biztosító nyilvántartásokat egyáltalán, vagy nem naprakészen, a valóságnak nem megfelelően vezetik. 2018-ban „mangalica” termékek értékesítésének ellenőrzése is történt. Egy esetben megállapításra került, hogy a termékek címkéjén feltüntetett gyártó mangalica termékeket nem gyárt, onnan az értékesített termék nem származhat. Minden innen származónak feltüntetett mangalica terméket a forgalomból visszahívtak.

2018-ban is folytatódott az állattartó telepek ellenőrzése. 22 állattartó telepen 2448 állat került forgalmi korlátozás alá, mert az állattartó telepek, vagy az állatok mozgása nem került

bejelentésre. Az állatok származása így nem volt nyomon követhető illetve állategészségügyi státuszuk ismeretlen volt. A karanténra vonatkozó szabályokat is rendszeresen megsértették. Egy nagylétszámú szarvasmarha állományban a nemzeti mentesítési programok között szereplő, fertőző állatbetegség is kimutatásra került, így ebben az esetben a helyi illetékes hatóság megtette a megfelelő járványvédelmi intézkedést.

2018-ban új ellenőrzési feladatként jelent meg az étrend-kiegészítők, ezek között is elsősorban a potencianövelő, zsírégető stb. szerek ellenőrzése. Öt terméknél nem engedélyezett összetevőket, gyógyszer hatóanyagokat találtak a szakemberek. Több esetben nyomon követési és jelölési hiányosságokat állapítottak meg, mely 668 millió forint értékű termék forgalomból való kivonását illetve a vásárlókhhoz már eljutott termékek visszahívását eredményezte.

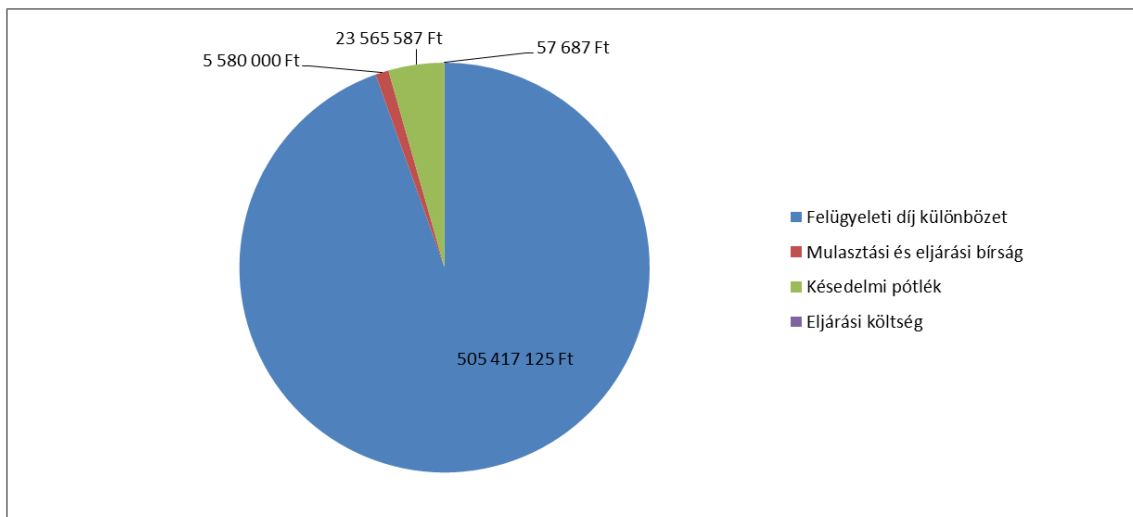
A növényvédő szerek forgalmazásának ellenőrzése során egy logisztikai raktárban a növényvédelmi felügyelők mintegy 60.000 liter nem megfelelő címkével ellátott engedélyköteles növényvédő szert találtak. A termékek csak a megfelelő címke felhelyezése után kerültek újra forgalomba. Egy zöldségtermesztéssel és csomagolással foglalkozó cégnél végzett ellenőrzés során termőhelyi mintavétel után négy féle kultúrában állapítottak meg a felügyelők nem engedélyezett növényvédő szer felhasználást, melyre betakarítási tilalom elrendelése mellett növényvédelmi bírságot szabtak ki.

A kiemelt ellenőrzések sajátos formája, amikor több hatóság egyszerre végez ellenőrzést. 2018-ban 53 alkalommal történt közös ellenőrzés a NAV-val, illetve a Rendőri Szervekkel, valamint a Munkavédelmi Hatósággal. A budapesti nagybani piacon is sor került több hatóság egyidejű ellenőrzésére, melyek jellemzően a NAV Bevetési Igazgatósága és a NAV megyei Adó és Vámigazgatóságai, a NAV Bűnügyi Főigazgatósága, valamint a Készenléti Rendőrség és a Nébih közös akciói voltak.

A 2018. évi kiemelt ellenőrzési időszakban a beérkezett jelentések alapján országosan (járási hivatalok és a NÉBIH által) összesen 877 őstermelő került ellenőrzésre. Az ellenőrzések során 53 esetben olyan kismértékű volt a szabálytalanság, hogy nem került szankcionálásra. Eljárás megindítására pedig csak 22 esetben került sor, mivel az adott őstermelő olyan terméket értékesített, amely nem az őstermelő saját gazdaságából származott, a termékek nyomon követhetősége nem teljesült.

A felügyeleti díj bevallás ellenőrzése

2018-ban összesen 304 élelmiszerlánc-felügyeleti díjjal kapcsolatos rutin-ellenőrzésre került sor. Az ügyfelek a felügyeleti díj kiszámításakor a jogszabályban foglaltakat tévesen értelmezve vették igénybe a kisvállalkozói kedvezményt, valamint bevallási és befizetési kötelezettségüknek is hiányosan tettek eleget. Az ellenőrzések eredményeként felügyeleti díj különbözet címen 505.417.125 Ft-ot, 23.565.587 Ft késedelmi pótlékot, és 57.687 Ft eljárás költségét állapítottak meg az ellenőrök.

26. ábra: Felügyeleti díj megállapítások (2018)

A továbbra sem fizető ügyfelekkel szemben a Hivatal végrehajtást kezdeményezett az illetékes NAV felé a kintlévőségek behajtása céljából, melyeknek megközelítőleg 55%-a behajtásra került.

Piacszervezési hozzájárulás ellenőrzése

A Tej Szakmaközi Szervezet és TermékTanács kezdeményezésére 2018-ban is folytatódott a tejágazati szereplők ellenőrzése. A vizsgálatok 83 ügyfélnél jogerős döntéssel zárultak, melyek közül 70 esetben nem állapított meg a Nébih elmaradást. 13 esetben az ellenőrzés eltérést tárt fel és több millió forintot meghaladó piacszervezési hozzájárulás különbözet került megállapításra.

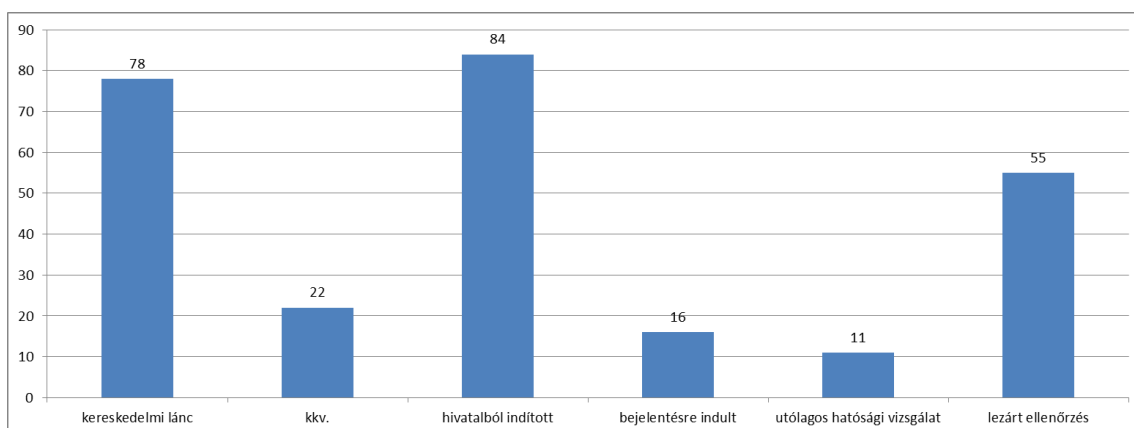
A tisztességtelen forgalmazói magatartás ellenőrzése

A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek vonatkozásában a beszállítókkal szemben alkalmazott tisztességtelen forgalmazói magatartás tilalmáról szóló 2009. évi XCV tv. (Tfmtv.) általános célja, hogy megtiltja azoknak a kereskedői módszereknek az alkalmazását, amelyek lehetőséget biztosítanak a kereskedőnek a két fél közötti egyenlőtlen piaci alkupozícióval és a gazdasági erővel való visszaélésre.

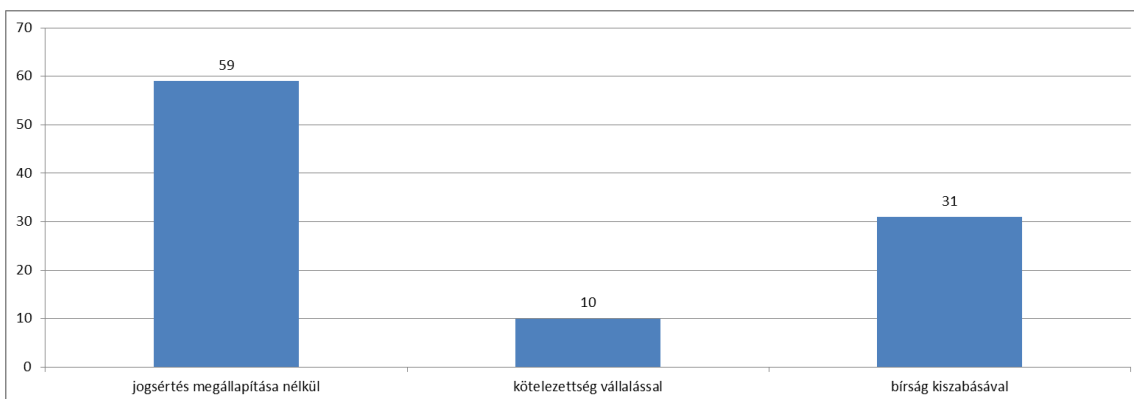
A Nébih 2018-ban 84 önálló ügyet kezelt, amiből 73 esetben a törvénnyel összefüggő vizsgálatot folytatott, valamint 11 egyéb ügyben (üzletszabályzatok küldése, tájékoztatás nem teljes értékű kiárusításról, állásfoglalások kiadása, jelentések, iktatott belső levelezés) járt el. A 73 vizsgálatból 67 (92%) vizsgálat kereskedelmi láncok, míg 6 (8%) vizsgálat kis- és középvállalkozások által működtetett kereskedelmi egységek tevékenységét vizsgálta.

A 2018-ban folyamatban lévő ellenőrzések 88%-a hivatalból, 12%-a bejelentés alapján indult. A kiemelt célellenőrzések közül 10 vizsgálat a fizetési határidők, 12 a füstölt sonka termékek húsvét előtti értékesítését, 5 az UHT tejek, 4 a görögdinnye értékesítését vizsgálta. 12 esetben több jogcímenre kiterjedően átfogó hatósági ellenőrzés, valamint 3 utólagos hatósági ellenőrzés történt. Az összes vizsgálatból 4% a Tfmtv. által kötelezően előírt utólagos hatósági ellenőrzés volt. A lezárt 3 ügy jogsértés megállapítása nélkül végződött. A 2018-ban lezárt 61

vizsgálatból 32 esetben jogsértés nem volt megállapítható, 18 vizsgálat kötelezettségvállalás teljesítését előíró végzéssel, 11 eljárás pedig határozattal zárult.

27. ábra: Tisztességtelen forgalmazói magatartás 2018. évi vizsgálatainak megoszlása (%)

28. ábra: Tisztességtelen forgalmazói magatartás 2018. évi szankciók megoszlása (%)

A határozattal lezárt eljárások során megállapított leggyakoribb tisztességtelen forgalmazói magatartás a 30 napos fizetési határidő be nem tartása és a beszerzési ár alatti értékesítés volt. A kereskedők igazolhatóan megsértették még az akciós értékesítés, valamint a ténylegesen nem nyújtott szolgáltatásért kiszabott díj felszámításának tilalmát is. Az eljárás elhúzására, akadályozására, a valós tényállás feltárásának megghiúsítására irányuló kereskedői magatartás miatt eljárási bírságot szabtak ki.

A faanyag kereskedelmi lánc felügyelete

A faanyag kereskedelmi lánc felügyeletének keretében a Nébih nyilvántartásába 2018. év végéig 5.593 piaci szereplő és kereskedő jelentkezett be. 2018-ban összesen 353 ügyben indult ellenőrzés, vagy jogsértés esetén eljárás, amelyek szükség szerint akár több faanyag kereskedelmi lánc szereplőre is kiterjedtek. Összesen 278 db határozat és 476 db végzés született. Emellett 3 esetben történt bevétel elkobzás 22 millió Ft értékben, továbbá a hatóság ellenőrei 17 alkalommal rendelték el faanyag elkobzását 296 köbméter (hozzávetőlegesen 2368 mázsa) mennyiségben, mintegy 9,5 millió Ft értékben. A még hatósági zár alatt lévő faanyag mennyisége 2382,37 m³ (kb. 120 kamion), amelyek esetében további elkobzások

várhatóak. Az elkobzott faanyag a Nébih és az Állami Erdőgazdaságok telephelyein van betárazva.

A halóri tevékenység

A Nébih Állami Halóri Szolgálat (ÁHSZ) 2018-ban több mint 2.000 horgászt ellenőrzött, fennállásától kezdve ez a szám már meghaladja a 24.000 horgász és halász ellenőrzést. Az ÁHSZ a korábbi évek ellenőrzési tapasztalatai és információi alapján 2018-ban már az illegális halfellevő piac felderítésére helyezte a hangsúlyt, kiemelt célul tűzve ki a számos esetben szervezett keretek között működő hal feketekereskedelem visszaszorítását.

2018-ban 121 esetben találtak szabálytalanságot, közel 22 esetben lepleztek le jogosulatlanul halászó személyt vagy személyeket. A halgazdálkodásra jogosultak ellenőrzése során két alkalommal találtak szabálytalanságot.

615 halértékesítő helyen tartottak ellenőrzést, mely ellenőrzési szám majdnem duplája a korábbi évinek. A helyszínen a halörök hal, és halhús nyomon követhetőségét ellenőrizték. Az érintett helyek 3-4%-ánál találtak a hal származásával kapcsolatban szabálytalanságokat. Összesen több mint 1.400 kg ismeretlen eredetű – ezért akár orvhalászatból is származható – hal, és haltermék került a forgalomból kivonásra és megsemmisítésre, ez a mennyiség két és félszerese az előző évinek.

Az importőrök 2018-ban 111 fogási tanúsítványt nyújtottak be ellenőrzésre. 2018-ban 7 forgalmazó cég importált halászati termékeket 8 országból. Hazánkba főképpen konzervet, fagyasztott halfilét és haltörzset hoztak be. Az ellenőrzésre benyújtott fogási tanúsítványokkal és szállítmányokkal kapcsolatban nem merült fel probléma, minden szállítmány szabad forgalomba bocsátásra került.

A TUHIR (turista horgászjegy kiadási és információs rendszer) a közigazgatásban jelenleg még egyedülálló olyan informatikai rendszer, amely egy teljes hatósági folyamatot elektronizál, és három nyelven elérhető. Az ügyfelek a regisztrációt, a turista állami horgászjegy váltáshoz szükséges tesztet és az igazgatásszolgáltatási díj megfizetését bárhol online megtudják tenni. A kiváltott jegyet, valamint a banki bizonylatot a szakrendszer közvetlenül az ügyfél által megadott e-mail címre küldi meg. A rendszer gyorsasága és egyszerűsége miatt egyre népszerűbb a horgászni vágyó ügyfeleknél, amit az is mutat, hogy 2018-ban 17.506 személy váltotta ki a turista állami horgászjegyet, amely 6.996 fővel több, mint 2017-ben.

Társadalmi szemléletformálás, kommunikáció

A lakosság tudással való felvértezésének érdekében a Nébih számos szemléletformáló kampányt működtet. Mindezt erősítik a 1519/2017. (VIII. 14.) Korm. határozatban foglalt intézkedések is, amelyek végrehajtása 2017 óta folyamatosan zajlik. A kockázat-megelőzés e formájára a gyerekek esetében kiemelt figyelmet fordít a hivatal, ugyanis ennél a korosztálynál még nem alakultak ki rosszul berögzült szokások, az új ismeretek átadása sokkal eredményesebb. Éppen ezért 2018 márciusában elindult a Nébih komplex Oktatási

Programja, amely az óvodásoktól kezdve, az általános iskolásokon keresztül, egészen az egyetemistákig törekszik a tudás átadására.

A Szupermenta program új szemléletű, független, hiteles, fogyasztói kommunikáción alapuló, nagyobb társadalmi réteget érintő termékcsoportokat vizsgáló, a vásárlók döntését segítő, komplex, vizsgálati program. A Szupermenta egyedülálló szakszerűségével emelkedik ki a népszerű, internetes, kedveltségi összehasonlítások közül, melyek jórészt csak kóstoláson alapulnak. A Nébih hatósági felügyelői bekérhetik a termékek gyártmánylapját, így a laboratóriumi vizsgálatok eredményeit összehasonlítva elemezhetik, vajon tényleg azt tartalmazzák-e a termékek, amit a csomagoláson feltüntettek. Problémás termékek esetén pedig azonnali intézkedésekre is lehetőség adódik. 2014 novembere és 2018 decembere között mintegy 60 termékör teljes körű vizsgálatát végezte el az feldolgozott élelmiszerektől kezdve, az alkoholos italokon, a fűszernövényeken, az állatgyógyászati készítményeken át egészen a fűmagokig. Laboratóriumainkban több mint 1300 terméken csaknem 115 ezer paraméter mérését végeztük el. A kedveltségi kóstolásokon mintegy 1300 fő vett már részt. 2018-ban a Hivatal szakemberei és meghívott vendégei 13 termékcsoportot teszteltek: sertés párizsi, búzafinomliszt, tejföl, laktózmentes tejföl, gluténmentes spagetti, majonéz, diáksemege, dobozos vaníliás jégkrém, koktélpáradicsom, citrom, cider, világos sör, édes pezsgő. 2018 decemberéig 56 sajtóközlemény jelent meg a terméktesztek eredményeivel kapcsolatosan, amelyek több mint 3.100 média megjelenést generáltak. A hivatalos weboldalon több mint 1,9 millió oldalmegtekintést regisztráltak, míg a Szupermenta Facebook oldalán az eredmények 1,6 millió elérést, a Nébih Youtube csatornáján 200 ezer megtekintést produkáltak. 2015 decemberétől a teszten helyezést elért gyártók, forgalmazók használhatják termékeiken a Szupermenta emblémát. Eddig 30 termék esetében igényelték az emblémát.

Magyarországon az élelmiszer eredetű megbetegedések 70%-a a háztartásokhoz köthető, az élelmiszerek nem megfelelő tárolása, feldolgozása miatt. Az ilyen jellegű megbetegedések évente több milliárd forint kiesést okoznak az államnak. Az Ételt csak okosan szemléletformáló program célja a lakosság minél szélesebb körű tájékoztatása a tudatos vásárlástól kezdve a megfelelő konyhatechnikai módszereken át, a biztonságos ételkészítésig. Mivel a szemléletformálást nem lehet elég korán elkezdni, ezért a program szárnyai alatt önálló részként „Ételt csak okosan Gyerekeknek!” címmel megjelennek a kisebbeknek szóló információk. A gyerekek játékokon, érdekes cikkeken és recepteken keresztül ismerhetik meg a legfontosabb alapszabályokat. 2018 márciusa óta a Nébih szakemberei már több mint 500 óvodában tartottak tematikus foglalkozásokat, melynek alapja a helyes kézmosásra nevelő „Tiszta kézzel” című kiadványunk. A program naponta frissülő tartalommal, 250.000 fős eléréssel és az ingyenes *Konyhasziget* kiadványon keresztül egyre szélesebb körben juttatja el az élelmiszerbiztonsággal kapcsolatos tudnivalókat. A *Konyhasziget* 4, nyomtatott száma, összesen több mint 1 millió példány került a lakossághoz. Egy magazin online változatban jelent meg. Elkészült a Magyar Élelmiszerkönyv fogyasztói változata, így az érdeklődők online, könnyen tájékozódhatnak az egyes élelmiszerkategóriák minőségéről.

2018 szeptemberében két új városrésszel bővítette a MiniPolisz interaktív kiállítását a Nébih. A csatlakozásnak köszönhetően a Nébih legtöbb szemléletformáló programja képviselteti magát a kiállítóterben.

Az ismeretterjesztő programok az Oktatási Program elemeivel kibővülve 2018-ban is folytatódtak, így az élelmiszerpazarlással foglalkozó „Maradék nélkül” elnevezésű program is, amelyet a Nébih az Európai Unió LIFE (L’Instrument Financier pour l’Environnement) környezetvédelmi alprogramjának pénzügyi támogatásával indított el 2016-ban. A 2020-ig tartó Maradék nélkül program fő célkitűzése a hazai élelmiszerpazarlás mérséklése, amelyet elsősorban lakossági szemléletformálással kíván elérni. Az Oktatási Program elemeként elkészült az általános iskolásoknak szóló „Maradék nélkül” oktatási segédanyag-csomag (tankönyv, munkafüzet, tanári segédlet), amely 2018 márciusában, a fenntarthatósági témahét időszakában nyilvános bemutatóórán került szélesebb körben is ismertetésre. Az oktatási segédanyagból 2600 oktatási intézménybe 275.000 nyomtatott példányt juttattunk el országszerte. Emellett a témában 4-6. osztályos tanulók számára hirdettünk, 3 fordulós online kvízversenyt, amely 1300 diák részvételével zajlott le. A legeredményesebb két osztály számára pedig egyhetes, tematikus nyári tábort szerveztünk Szilvásváradon. Folyamatos az érdeklődés a program iránt, 2018-ban 1000 tanuló vett részt a „Maradék nélkül” program munkatársai által megtartott tanórákon, továbbá 13 televíziós és 14 rádiós megkeresés érkezett a témában. A Maradék nélkül program folyamatos médiaaktivitása, összesen több mint 14 millió elérést eredményezett 2018-ban. A program fenntartásának érdekében a pedagógusok bevonása is lényeges elem, így 2018-ban az ELTE Tanító- és Óvóképző Karával együttműködve 120 leendő óvónő és tanító részvételével tartottak bemutatóórát a program munkatársai.

A Maradék nélkül program eredményeire az Európai Bizottság is felfigyelt, így a Nébih rendezhette az EU LIFE támogatásával a LIFE FOOD WASTE Platform Meeting elnevezésű nemzetközi konferenciát 2018. október 8-9. között 120 résztvevővel, amelynek célja az élelmiszerhulladékok mennyiségének csökkentése volt.

A Nébih 2018-ban útjára indította a „Nébih Kerekasztal” nevű szakmai egyeztetés-sorozatát az élelmiszerláncban előforduló aktuális és fontos kérdések megvitatására. 2018-ban három szakmai kerekasztal került megrendezésre az élelmiszerhulladékok csökkentése, a termékvisszahívások és a tisztességtelen forgalmazói magatartás témakörökben.

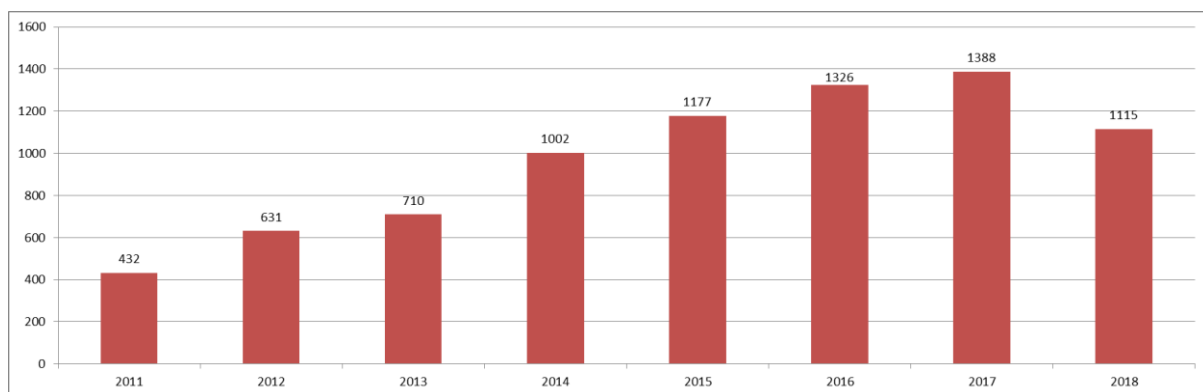
A 2013-ban indított „Szabad a gazdi” nevű szemléletformáló programmal a Nébih a felelős állattartásról szóló ismereteket osztja meg széles körben. Főként a szakhatóságok és az állatvédelemmel foglalkozó szakemberek számára készült el a „Kutyakötelesség – Útmutató a felelős kutyatartás jogszabályi előírásaihoz” című ingyenes, hiánypótló kiadvány, amely a folyamatos érdeklődésnek és a jogszabályi változásoknak köszönhetően második kiadásban is megjelent 2018-ban. A kötet anyaga továbbra is elérhető vagy letölthető a Nébih portálján. A kötetet a hivatal segédanyagként eljuttatta a magyarországi települések jegyzői, továbbá a Rendőrségi Oktatási Kiképző Központ Kutyavezető Képző és Állatfelügyeleti Központ számára.

A Nébih 2018-ban mintegy 25 szakmai rendezvényen (mezőgazdasági és élelmiszeripari kiállítások, vásárok, állattenyésztési kiállítások, gasztronómiai, családi és szórakoztató fesztiválok) jelent meg kiállítóként. A rendezvényeken történő kitelepülések összlátogatottsága meghaladta a 15.000 főt.

A Nébih 2017. év végén benyújtott fogyasztóvédelmi témájú pályázatát 2018-ban az EU Bizottság kedvezően bírálta el. A pályázat készítése során a kettős minőség és az e-kereskedelem témája, az ezzel kapcsolatos problémákra irányuló megoldási elképzelések kerültek kifejtésre. A projekt jelentős pillére a kommunikáció és a fogyasztóvédelemben érintett hatóságok közötti együttműködés fokozása mind hazai, mind nemzetközi szinten. A projekt megvalósítása 2018 augusztusában indult el.

Sajtókapcsolat, médiajelenlét

A Hivatalhoz 2018-ban összesen 1115 sajtómegkeresés érkezett, ami 2017-hez viszonyítva mintegy 20%-os csökkenést mutat. Ez egyrészt a médiapiac átalakulásával, másrészt a direkt sajtóközlemények számának erőteljes csökkenésével magyarázható. A megkeresések kétharmada (723 db) a szóbeli nyilatkozattételhez kapcsolódott. Írásos tájékoztatást 390 esetben kértek az újságírók, 2 alkalommal pedig vágókép, illusztráció készítése céljából fordultak a Nébih-hez. A megkeresési típusok megoszlása évek óta következetesen a fenti tendencia szerint alakult, ami alátámasztja a sajtó működésének felgyorsulását, a szóbeliség felé történő elmozdulását.

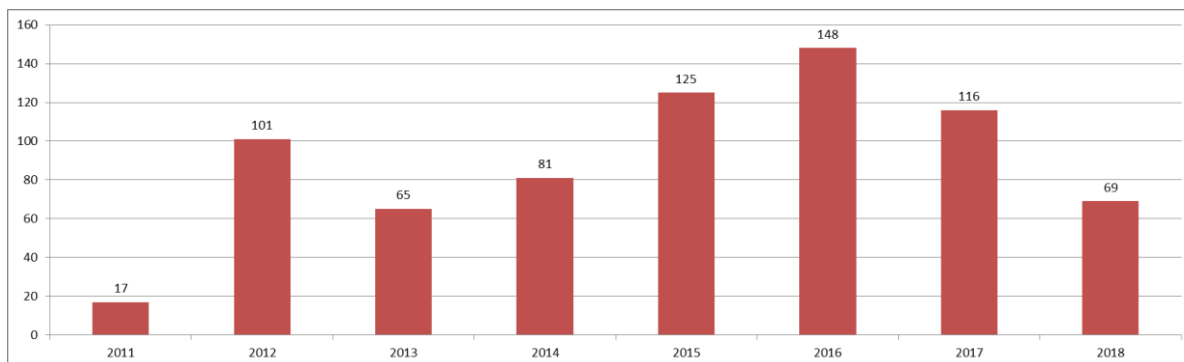
29. ábra: Sajtómegkeresések száma (2011-2018)

A Hivatal kiemelt célja, hogy hatékony, gyorsan reagáló hatóságként tartsák számon a médiumok képviselői. E törekvés eredményességét mutatja, hogy a Nébih a felkérések 81%-ának még a megkeresés beérkezésének napján, vagy annak másnapján eleget tett. A más hatóságnak átadott vagy valamilyen okból (akár a médium, akár a hivatal oldaláról) lemondott megkeresések aránya minimálisan emelkedett, 3,4%-ról 4%-ra (2016-ban 5%, 2015-ben 6%, míg 2014-ben 9% volt).

A Nébih 2018-ban 69 sajtóközleményt adott ki. Statisztikai szempontból a korábbi évekhez képest ez jelentős csökkenésnek tűnhet, azonban a jelenség háttérben elsődlegesen a hatóság egyéb kommunikációs csatornáinak erősödése áll. Mostanra ugyanis a Nébih hivatalos weboldala, valamint közösségi média felületei kvázi hírforrássá váltak, így számos esetben (pl. RASFF riasztásoknál, szűkebb célcsoportot érintő témákban) elegendő volt az

információk honlaphír formájában történő közzététele a hatékony kommunikációhoz. A közleményeken túl 2018-ban 152 honlaphírt publikáltunk e felületeken.

A megkeresések mintegy harmadánál (36%-ban) egyéni témafelvetéseikkel keresték meg a Nébih-et a sajtó munkatársai. A rendkívüli ellenőrzéshez, nagy élelmiszerbiztonsági kockázattal járó „botrányokhoz” kötődő megkeresések 27%-körül alakultak, ami elsősorban az afrikai sertéspestis járványt, a gyorsfagyasztott zöldség visszahívást, a fűszerkömény szennyezést, a szennyezett tejjel való fenyegetést, a méhmérgezéseket, valamint a szennyezett ásványvíz tételeket kísérő fokozott médiaérdeklődésnek köszönhető.

30. ábra: Kiadott közlemények száma (2011-2018)

A megkeresések 38%-a – a korábbi évekhez hasonlóan – az élelmiszer- és takarmánybiztonság területét érintette, emellett a sajtó munkatársai jelentős számban kérdezték a kiemelt ügyekkel foglalkozó szakembereket, valamint a Nébih állategészségügyi és állatvédelmi témákban érintett munkatársait.

A Nébih-et nevesítő média-megjelenésekhez kapcsolódóan 2018-ban 14 800 publikációt regisztráltunk. (2014-ben 6.422, 2015-ben 10.491, 2016-ban 14.308, 2017-ben 15.953 alkalommal jelent meg a Nébih a média napirendjén. A megjelenések 85%-a a szervezet aktív tájékoztatásainak, szóvivői tevékenységeinek, megjelentetett közleményeinek köszönhetően született, 15%-ban pedig passzív szereplőként tűnt fel más intézmények tevékenysége, közéleti szereplők nyilatkozatai és különböző publicisztikák eredményeként.

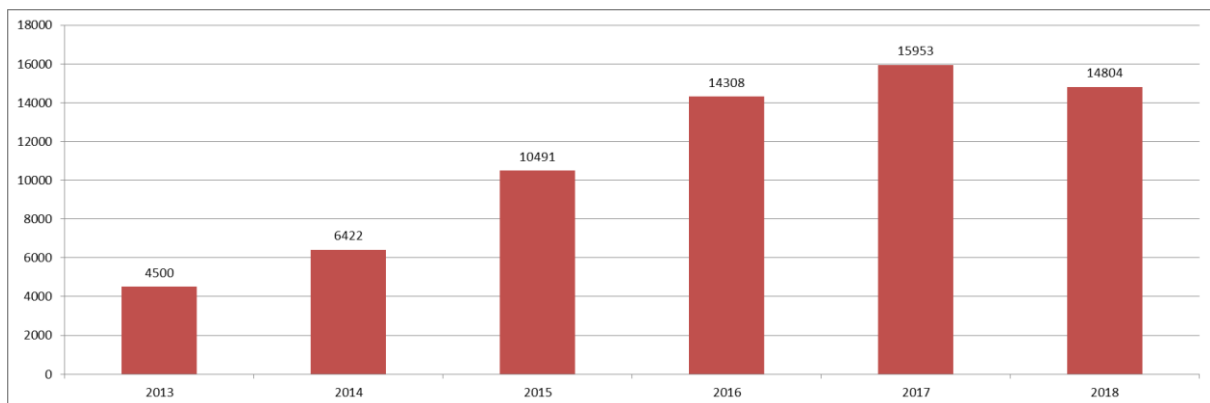
A megjelent sajtóanyagok 57%-a pozitív hangvételű volt, ami a számos sikeres akciónak, terméktesztnek és figyelemfelhívó közleménynek köszönhető. Alig több mint 1%-nyi negatív hangvételű megjelenést regisztráltunk. Ezek mindegyike 3-4 fő téma köré csoportosult és alapvetően annak egyoldalú bemutatása, illetve a hatósági álláspont figyelmen kívül hagyása okozta (pl. kettős minőség vizsgálata, Vivien márkájú ásványvizet érintő baktériumfertőzés).

A megjelenések túlnyomó többsége (76%-a) online médiumokban történt (11.265 db), mely tendencia megfelel az online felületek médiapiacra tapasztalható folyamatosan erősödő szerepének. Ezt követték a nyomtatott sajtóban megjelent hírek (15%, 2.180 db) majd a rádiós és televíziós megjelenések (9%, 1.359 db).

A hírforrások elérési adatai alapján az online oldalakon megjelent cikkekkel csaknem 325 millió látogató elérésére nyílt lehetőség, míg a nyomtatott lapokban publikált cikkeket

további 44 millió példányban terjesztették országszerte. A megjelenések hirdetési értéke mintegy 2 milliárd Ft.

A legnagyobb médiavisszhangot kiváltó témák között az afrikai sertéspestis jelentette kockázatot, a „kettős minőség” vizsgálatokat, valamint a gyorsfagyasztott zöldség visszahívásokat lehet kiemelni. Szintén jelentős volt a szezonális ellenőrzések eredményeivel, valamint az EU élelmiszer- és takarmánybiztonsági gyorsriasztási rendszerén (RASFF) érkezett riasztásokkal kapcsolatos hírek száma.

31. ábra: Sajtómegjelenések száma (2013-2018)

Ügyfélszolgálat

A Nébih élelmiszerlánc-biztonsággal kapcsolatos közérdekű bejelentésekre létrehozott „Zöld szám” bejelentő vonalára (közvetlen hívásból, Nébih applikációról és a hivatal Facebook oldaláról) összesen 10.610 db megkeresés érkezett, melyből a vásárlók 2.069 esetben fordultak a Hivatalhoz különböző szakterületeket, legfőképpen élelmiszerbiztonságot érintő közérdekű bejelentésekkel kapcsolatban. A kifogás oka leginkább a higiéniai feltételek hiányára, a fogyasztásra alkalmatlannak ítélt élelmiszerre és ételmérgezési gyanúra vonatkozott. Területi eloszlásban a panaszok 55%-a Pest megyéből érkezett.

A hivatal központi általános ügyfélszolgálatára összesen 13.300 telefonhívást és 7.600 elektronikus levelet kezelt. A megkeresések jellemzően szakágazatot érintő komplex tájékoztatáskérésre vonatkoztak, emellett ezen a csatornán is érkezett 1060 közérdekű bejelentés. A Nébih hatósági munkájának, sajtómegjelenéseinek hatására jelentősen megnövekedett az érdeklődés és a visszajelzés a lakosság részéről, különösen a gyógyszer hatóanyag tartalmú étrend-kiegészítő kapszulákkal és a mikotoxinnal szennyezett zabpehely termékekkel kapcsolatban, illetve a *Listeria monocytogenes*-t tartalmazó mirelit zöldségek visszahívása miatt.

A felügyeleti díj és a FELIR ügyfélszolgálat fő feladata továbbra is az élelmiszerlánc-szereplők teljes körű tájékoztatása a FELIR nyilvántartási kötelezettségükről. A beérkező hívások nagyrészt az élelmiszerlánc-felügyeleti díj bevallás elektronikus felületén való eligazodással, illetve a díjfizetés szabályaival kapcsolatosak. Emellett ez az ügyfélszolgálat nyújt segítséget az egyes szakrendszerekhez kapcsolódó online ügyintézéshez is a hivatal Ügyfélprofil felületén (EUTR, ENAR, MR) Ez az ügyfélszolgálat az év során összesen 27.560 megkeresést fogadott.

Egyéb ellenőrzések

A fenntartható bioüzemanyag-termelési értéklánc tagjainak ellenőrzése

A korábbi évekhez képest módosult az adatszolgáltatási kötelezettséggel érintett ügyfélkör összetétele és száma. Tárgyévben 397 ügyfél került ellenőrzésre, 29 esetben adatszolgáltatási kötelezettség megszegése miatt szankciót állapítottak meg az ellenőrök. További 179 ellenőrzés a már beérkezett adatszolgáltatásokban, illetve az érintett ügyfelek által kiállított igazolásokban foglaltak valóságtartalmának vizsgálatára, valamint a Nébih-hez történő tevékenység bejelentési kötelezettség teljesítésére irányult. 57 esetben került megállapításra jogsértés.

21 esetben az adatszolgáltatási kötelezettség megszegése miatt, 6 esetben bejelentési kötelezettség megszegése miatt, 8 esetben valótlan igazolás kiállítása miatt és 1 esetben jogosulatlan igazolás kiállítása miatt figyelmeztetéssel élt a hatóság. 23 esetben az elkövetett jogsértés súlyossága miatt az ügyfelek BÜHG nyilvántartásból (bioüzemanyag üvegházhatású gázkibocsátási nyilvántartás) való törlésére is sor került.

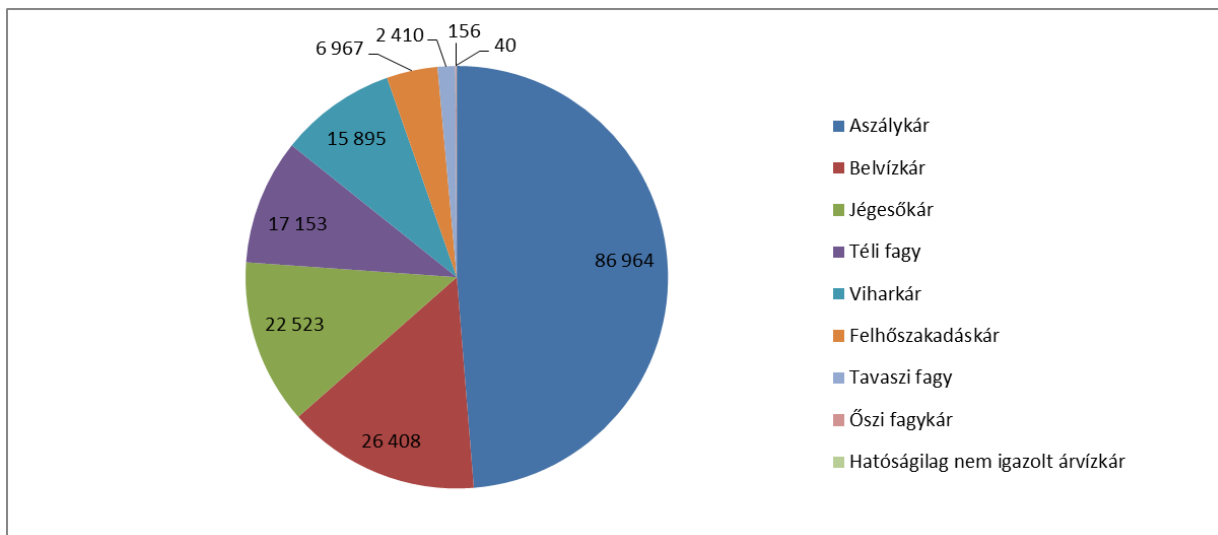
A mezőgazdasági kárbejelentések alakulása

A 2018-as kárenyhítési évben az agrárkár-megállapító szerveknél összesen 8.122 mezőgazdasági termelő 10.246 db kárbejelentést tett összesen 178.515 ha területre.

Év	Kárbejelentést tevő termelők száma	Kárbejelentések száma	Érintett terület nagysága (ha)
2014	2.614	-	48.870
2015	8.482	9.867	208.408
2016	9.442	10.919	131.633
2017	10.232	12.457	193.718
2018	8.122	10.246	178.515

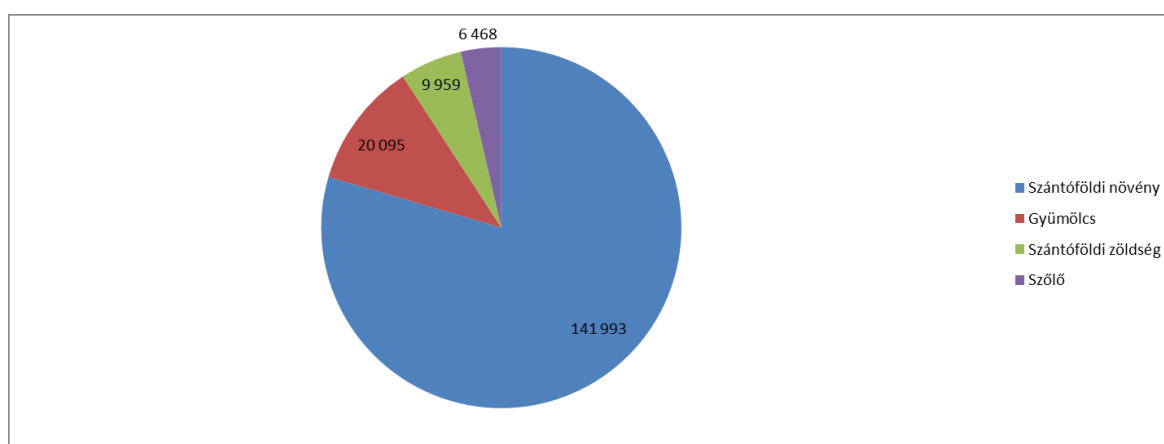
19. táblázat: Kárbejelentések alakulása (2014-2018)

A legtöbb kárbejelentés (4.432 eset) és a legtöbb károsodott mezőgazdasági terület (60.465 ha) Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, míg a legkevesebb kárbejelentés (18 eset) és a legkevesebb károsodott területet (1.011 ha) Komárom-Esztergom megyében volt.

32. ábra: Károsemények megoszlása ha-ban (2018)

A megyei agrárkár-megállapító szervekhez a kárbejelentések döntő többsége – igazodva a 2018-as kárenyhítési év három meghatározó károseményéhez – március-április hónapban téli fagykár, május-júniusi időszakban jégekár majd augusztus-szeptember közötti időszakban aszálykár következtében érkezett be.

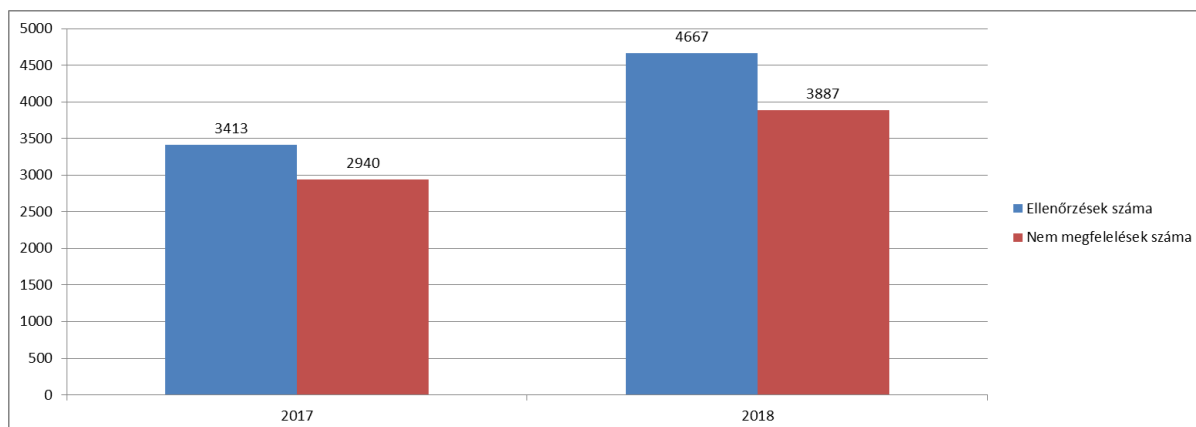

33. ábra: Károseményekkel érintett területek megoszlása művelési áganként, ha-ban (2018)

A négy nagy növénycsoport közül a bejelentett mezőgazdasági károsemények 79,54%-a (141.993 ha) valamilyen szántóföldi növénykultúrát, 11,26%-a (20.095 ha) valamilyen gyümölcsfélért érintett.

Parlagfű elleni küzdelem

2018-ban külterületen 3.887 parlagfűvel fertőzött foltot derítették fel a szakemberek és 4.032 esetben, 3.659 ha-on rendeltek el közérdekű védekezést. Összesen 9 megyében került sor a parlagfüves területek helikopterrel történő felderítésére. A légi felderítéssel ellenőrzött terület nagysága 1.478.532 ha, ebből összesen 415 ha bizonyult parlagfűvel fertőzöttnek. A földi felderítéssel ellenőrzött terület nagysága 3.931.945 ha volt, ebből összesen 6.555 ha volt a parlagfűvel fertőzött terület nagysága.

34. ábra: Parlagfű ellenőrzések adatai (2017-2018)

Kölcsönös megfeleltetés és az Agrár-környezetgazdálkodási követelmények ellenőrzése

2018-ban összesen 4.788 Kölcsönös megfeleltetés (KM) ellenőrzésre került sor. A meg nem felelések a 2017-es évhez hasonlóan 2018-ban is a szarvasmarhák azonosításával és nyilvántartásával kapcsolatos követelmény (JFGK7), a juh és kecske azonosításával és nyilvántartásával kapcsolatos követelmény (JFGK8), valamint a talajvédelemmel kapcsolatos előírások (JFGK1) vonatkozásában kerültek legnagyobb számban megállapításra. A JFGK 5, 9, 11 és 12 ellenőrzések során a megyei kormányhivatalok szakemberei meg nem felelést nem tártak fel. A többi JFGK (JFGK 4, 6, 10, 13) vonatkozásában pedig nem mutatkozott jelentős eltérés a megállapított meg nem felelések arányában az előző (2017-es) ellenőrzési évhez képest.

JFGK típusa	Meg nem felelések száma (db)	Meg nem felelések aránya (%)
JFGK 1	136	8,3
JFGK 4	10	1
JFGK 5	0	-
JFGK 6	23	9,7
JFGK 7	363	42,5
JFGK 8 juh	30	7,7
JFGK 8 kecske	4	6,6
JFGK 9	0	-
JFGK 10	18	0,6
JFGK 11	0	-
JGFK 12	0	-
JFGK 13	15	0,7
Összesen	599	4,4

20. táblázat: A 2018. évi meg nem felelések száma és aránya, JFGK-típusonkénti bontásban

Az agrár-környezetgazdálkodási- és ökológiai támogatási intézkedések esetében, az előírások betartásának ellenőrzésére 2018-ban 683 (2017-ben 689) gazdálkodónál került sor. 22.642 db elektronikus gazdálkodási napló és 67.061 nitrát adatszolgáltatási adatlap érkezett be a Nébih-hez.

Európai Unió társfinanszírozási programok

2018-ban az Európai Unió a 2017. évi társfinanszírozott állategészségügyi programokra összesen 4.851.987,98 eurót fizetett ki Magyarország részére a 19. táblázat szerinti felosztásban.

Társfinanszírozott állatbetegség	2017. évi programokra 2018-ban kifizetett EU-s hozzájárulás Euróban
Madárinfluenza	182.780,24 €
Afrikai sertéspestis	176.246,49 €
Klasszikus sertéspestis	35.627,15 €
Veszétség	1.743.969,10 €
Szalmonella	2.481.353,13 €
TSE	202.026,87 €
Kéknyelv betegség	29.985,00 €

21. táblázat: EU-s társfinanszírozási kifizetések 2017. évi állategészségügyi programokra

2018 évi EU társfinanszírozott állategészségügyi programokra az Európai Bizottság Magyarország részére előzetesen 6.066.000 EUR összegre vonatkozó támogatási kérelmet hagyott jóvá a 20. táblázat szerinti felosztásban.

Társfinanszírozott állatbetegség	2018. évi programokra előzetesen jóváhagyott támogatási kérelem
Madárinfluenza	225.000 €
Afrikai sertéspestis	936.000 €
Klasszikus sertéspestis	44.000 €
Veszétség	1.497.000€
Szalmonella	3.024.000€
TSE	275.000 €
Kéknyelv betegség	65.000 €

22. táblázat: EU-s társfinanszírozási kérelmek állategészségügyi programokra (2018)

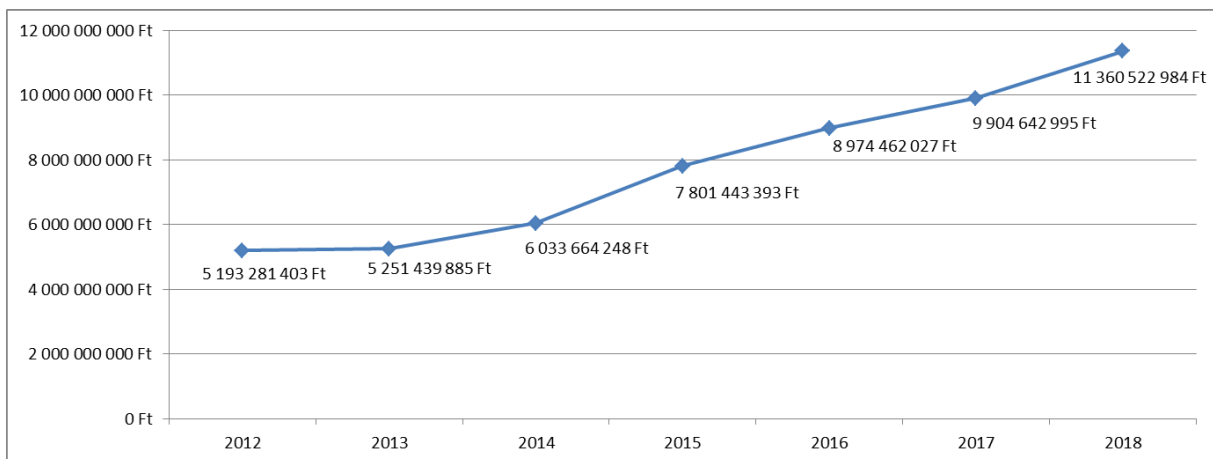
148/2007. (XII. 08.) FVM rendelet szerinti kifizetések

A betegségek felderítése és leküzdése érdekében végzett mintavételek és vizsgálatok részbeni állam által történő finanszírozásának alapját képező rendelet szerinti kifizetések az elmúlt évben az alábbi megoszlást mutatták:

Állatbetegség megnevezése	Kifizetés 2018.évben
Szarvasmarha-tuberkulózis	506.471.272Ft
Szarvasmarha-brucellózis	678.655.870 Ft
Enzootiás szarvasmarha-leukózis	271.860.280 Ft
Juh/Kecske Brucellózis (Brucella melitensis)	77.268.360 Ft
Aujeszky-féle betegség	1.37.032.920 Ft
Klasszikus sertéspestis	924.840 Ft
Madárinfluenza	99.060 Ft
Szarvasmarhák szivacsos agyvelőbántalma vagy egyéb lassan kifejlődő betegségek	25.483.500 Ft
Szalmonellózis	335.457.904 Ft
Sertés brucellózis	89.357.800 Ft
PRRS	557.935.884 Ft
IBR/IPV	554.431.947 Ft
Salmonella pullorum	176.950 Ft
Salmonella gallinarum	221.100 Ft
Afrikai sertéspestis	43.235.440.Ft
Sertések hólyagos megbetegedése	99.420 Ft
Kéknyelv betegség	223.002.319 Ft
Paratuberkulózis	256.881.051 Ft
Campylobacteriosis	4.623.600 Ft
Listeriosis	7.627.200 Ft
Myxomatózis elleni vakcinázás	87.429.150 Ft
Nyulak vérzéses betegsége (RHD) elleni vakcinázás	337.004.500 Ft
Kapcsolódó állat-egészségügyi szolgáltatás, gyógykezelés, immunizálás	6.874.172.062 Ft
Koi Herpes Virus (KHV)	2.888.600 Ft
Pontyfélék tavaszi virémiája (SVC)	41.400 Ft
Takonykór (Malleus)	3.603.010 Ft
Lovak fertőző kevésvérűsége (FKV)	10.896.312 Ft
Kecskék arthritis-encephalitise (CAE)	481.455 Ft
Maedi-visna	45.145.400 Ft
Mycoplasma agalactiae (kecske és juh fertőző elapasztása)	0 Ft
Chlamydomphila abortus	59.452.840 Ft
Juh/Kecske Brucellózis (Brucella ovis)	51.814.360 Ft
Lépfene	116.747.178 Ft
Összesen:	11.360.522.984 Ft

23. táblázat: 2018-as kifizetések

A rendelet szerinti összes kifizetés az elmúlt hat évben a következő tendencia szerint alakult. Az összes kifizetés hat év alatt 5,2 milliárd forintról 11,36 milliárd forintra növekedett, vagyis 120%-al emelkedett. Az összes támogatásnak még a tavalyi évben is majdnem kétharmad részét (60,2%) a „Kapcsolódó állategészségügyi szolgáltatás, gyógykezelés, immunizálás” jogcím tette ki, melyet jellemzően az állattartók gyógyszerköltségeinek csökkentése érdekében a forgalmazók hívnak le. Ez a tavalyi évben 6,8 milliárd forintot jelentett. Növekedett a sertés brucellózisra (89millió Ft), a PRRS-re (557millió Ft), Aujeszky-féle betegségre (137 millió Ft), *Salmonella Gallinarum*-ra (221 millió Ft), paratuberkulózisra (256 millió Ft), a szarvasmarhák szivacsos agyvelőbántalmára (25 millió), a nyulak vérzéses betegsége elleni vakcinázásra (337 millió Ft) és Myxomatozis elleni vakcinázásra (87 millió Ft) történt kifizetések összege. Madárinfluenza esetében jelentős csökkenés (0,1 millió Ft) míg az afrikai sertéspestis (43 millió Ft) esetében kiemelkedő emelkedés tapasztalható az igénybe vett támogatások összegének tekintetében, melyre magyarázat lehet a térségünkben aktuális járványhelyzet. Ugrásszerűen megnőtt juhok és kecskék esetében a *Brucella melitensis*-re (77 millió Ft), a *Brucella ovis*-ra (51 millió Ft), Maedi-visna-ra (45 millió Ft), valamint a *Chlamydia abortus*-ra (59 millió Ft) igénybe vett támogatások összege.

35. ábra: Összes kifizetés 2012-2018.

Felülvizsgálatok

A Nébih feladata a hatáskörébe tartozó hatósági feladatok megyei kormányhivatalok és a járási hivatalok által történő ellátásának irányítása, felügyelete és felülvizsgálata.

Emellett az ökológiai tanúsító szervezetek elismeréséről, ellenőrzéséről és felügyeletéről, valamint az élelmiszerlánc-felügyeleti, az abban közreműködő, valamint az agrárigazgatási szervek felülvizsgálatáról, valamint az Élelmiszerlánc-biztonsági Centrum Nonprofit Kft auditjáról is gondoskodik.

A felülvizsgálatok szakmai ellenőrzések, illetve független belső auditok formájában történnek. A Nébih szakmai ellenőrzéseinek lefolytatása 2016. január elsejétől a Miniszterelnökség ellenőrzési terve alapján, az általa kiadott Útmutató szerint történik. A Nébih auditrendszere 2013. december 9-étől „MSZ EN 9001:2009”, illetve 2017. október 16-tól az „MSZ EN ISO 9001:2015” szabvány szerint tanúsított, figyelembe véve az „MSZ EN ISO 19011:2011 Útmutató irányítási rendszerek auditálásához” szabvány irányelveit is.

Auditok és szakmai ellenőrzések száma, teljesülése

A Nébih éves auditprogramjának összeállítását egy hónapos tervezési folyamat előzi meg, amelynek keretében azonosításra került az érdekelt felek köre és lényeges követelményeik, amelyek hatással lehetnek az audit folyamatra, a program összeállítását és az auditok végrehajtását befolyásoló kockázati tényezők, majd kockázatelemzéssel meghatározásra kerül, hogy mely tényezők esetében szükséges kockázatkezelő intézkedést bevezetni.

2018-ban az auditorok és a szakmai ellenőrök a tervezett 96 felülvizsgálatból 81-et végrehajtottak, 15 elmaradt. A 2018. évre tervezett 3 auditból 3, míg a tervezett 93 szakmai ellenőrzésből 78 valósult meg.

Az előző évhez hasonlóan szakmai ellenőrzésekkel 2 megye kivételével az ország teljes területét sikerült 2018-ban vizsgálni. A 2018. évi auditok során az ökológiai gazdálkodók ellenőrzését és tanúsítását végző szervezetek éves felülvizsgálata mellett a Nébih laboratóriumi tevékenységének felülvizsgálata került előtérbe, amely során 36 laboratórium felülvizsgálata történt meg. Az irodán kívüli, helyszíni audittal töltött napok száma 18 volt.

Felülvizsgálat típusa	Felülvizsgálat száma (db)	Szakterület	Felülvizsgálatot végző szervezeti egység
Audit	3	-	Rendszerszervezési és Felügyeleti Igazgatóság
Szakmai ellenőrzés	5	állategészségügy, állatvédelem	Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság
	4	állattenyésztés	Állattenyésztési Igazgatóság
	4	állatgyógyászati termékek	Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága
	3	élelmiszer	Borászati és Alkoholos Italok Igazgatóság
	7	élelmiszer, takarmány	Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági

			Igazgatóság
	50	erdészet	Erdészeti Igazgatóság
	2	vetőmag, szaporítóanyag	Növénytermesztési és Kertészeti Igazgatóság
	4	növény, talaj	Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság
Összesen szakmai ellenőrzés	78		-
Mindösszesen (audit+szakmai)	81		-

24. táblázat: 2018-ban végzett felülvizsgálatok száma

A 2018. évi auditok eredményei

Öko-gazdálkodók ellenőrzését és tanúsítását végző tanúsító szervezetek éves felülvizsgálata

2018-ban irodai és witness audit keretében került sor az ökológiai gazdálkodás ellenőrzésért és tanúsításáért felelős szervezetek felülvizsgálatára. Az éves auditok a delegált hatósági feladatok elvégzéséhez szükséges követelmények teljesülését, valamint a növénytermesztést végző ökológiai gazdálkodók ellenőrzését vizsgálják, a zöldségtermesztők vonatkozásában.

Az audit igazolta, hogy a szervezetek rendelkeznek az átruházott hatósági feladatok ellátásához szükséges működési feltételekkel. 2018 során a tanúsítók további fejlesztéseket hajtottak végre az ellenőrzési és tanúsítási eljárás kezelését végző informatikai rendszereikben.

A tanúsító szervezetek valamennyi szerződött partnerük éves teljes körű szemléjét elvégezték, illetve kockázatbecslés alapján kiegészítő ellenőrzéseket és mintavételeket is végeztek. A nem megfelelések kezelése részben a helyszíni auditok során megtörtént, illetve a későbbiekben további intézkedések is várhatók az audit folyamat lezárásakor.

Az audit eddigi eredményei alapján általánosságban megállapítható, hogy a delegált hatósági feladatot ellátó tanúsító szervezetek teljesítik a delegáció követelményeit.

Laboratóriumok működésének felülvizsgálata

2018-ban dokumentációs audit keretében történt meg a Nébih és az ÉLBC Kft. által üzemeltetett Nemzeti Referencia Laboratóriumok, illetve a hatósági laboratóriumok működésének átvilágítása a 2017/625/EK rendelet előírásainak való megfelelés szempontjából.

A 39 laboratórium esetében vizsgáltuk az akkreditációk érvényességét, felmértük a módszerek és vizsgálati tevékenységek teljes spektrumát, a belső kontrollrendszerek működtetését, az erőforrásokat, a rendelkezésre álló szakrendszereket, a laboratóriumvezetők és a szakmai irányítók bevonásával. Az audit célja volt a laboratóriumok hatékonyságának felmérése a tekintetben, hogy mennyire tudják a hatósági tevékenységet támogató funkciójukat kifejteni.

Európai Bizottság Élelmiszerbiztonsági és Állategészségügyi Hivatala ellenőrzései és harmadik országi auditok

Az Európai Bizottság Élelmiszerbiztonsági és Állategészségügyi Hivatala 2018-ban 3 szakmai auditot tartott hazánkban, melynek részeként átfogó ellenőrzés keretében vizsgálták hazánk élelmiszer-, növény-; takarmány, állategészségügyi és állatvédelmi jogszabályi, működési és ellenőrzési rendszerét. Emellett egy alkalommal a magas patogenitású madárinfluenza járvány pénzügyi elszámolásának vizsgálatára is fogadtuk hazánkban a Bizottság szakértőit.

A kínai hatóságok 2015-ben vezettek be importtilalmat valamennyi Magyarországról származó baromfitermékekre. A korlátozások feloldásához szükséges helyszíni látogatására 2018 augusztusában került sor, melynek eredményét a tavaly novemberi sanghaji Import Expo alkalmával jelentették be. Az így elért áttörésnek köszönhetően újraindult a naposkacsa/naposliba és keltetőtojás exportja, valamint a tilalom bevezetése előtt engedélyezett három létesítményből a Kínai Vámhivatal ismét engedélyezte kacsá- és libahús behozatalát.

2018 októberében a dél-koreai Állat és Növény Karantén Ügynökség (QIA) szakértőit fogadtuk, akik az afrikai sertéspestissel kapcsolatos járványvédelmi intézkedések megismerésével összefüggésben érkeztek hazánkba. A látogatás sikeresen lezajlott, elmondásuk szerint valamennyi kérdésükre kielégítő választ kaptak. A záró értekezleten reményünket fejeztük ki, hogy Dél-Korea is elismeri a regionalizációt hazánkkal szemben.

Riasztási rendszerek

A brüsszeli RASFF központ 2018-ban hozzávetőlegesen 3.600 eredeti bejelentést továbbított a tagállamoknak. A 2018. évi bejelentésekből csaknem 87%-a vonatkozott élelmiszerekre, közel 9%-a takarmányokra és csaknem 4% élelmiszerrel érintkező anyagokra. Magyar vonatkozású ügy 2018-ban 162 volt, ami az előző évihez képest 15 üggyel több. Ezek közül 146 élelmiszerrel, 10 takarmánnyal és 6 élelmiszerrel érintkező anyaggal kapcsolatos volt. A magyar hatóság 16 riasztást, 10 tájékoztatást és 2 határ-visszautasítást jelentett be, 26 esetben élelmiszerrel volt probléma, és két esetben takarmánnyal. Kétoldalú (bilaterális) megkereséssel 2 ügyben fordult valamely tagállam hazánkhoz és Magyarország 1 esetben más tagállamhoz.

A 2018-as év legnagyobb magyar vonatkozású ügye a liszteriózis járványt okozó fagyasztott kukorica volt. A finn hatóság a RASFF rendszeren keresztül arról értesítette a tagállamokat, hogy ételmérgezés kivizsgálása során gyorsfagyasztott, morzsolt csemegekukoricából az *Listeria monocytogenes*-t mutatott ki, amely megegyezett a humán megbetegedéseket okozó baktériumtörzsszel. A probléma abból adódott, hogy a magyar előállító a gyorsfagyasztott, morzsolt csemegekukoricát fogyasztásra kész élelmiszernek tekintette, annak ellenére, hogy a gyorsfagyasztott csemegekukorica feldolgozási technológiája megegyezett az egyéb gyorsfagyasztott zöldségfélék feldolgozási technológiájával. A kivizsgálás során izolált, szerotipizált *Listeria monocytogenes* IVb törzsek genetikai vizsgálatra kerültek az EU

Referencia Laboratóriumban, ahol megállapították, hogy a magyar üzemből származó törzsek megegyeznek a halálos kimenetelű emberi megbetegedést okozó, emberekből izolált törzsekkel. A Nébih az érintett létesítmény felülvizsgálatán túl a kereskedelmi forgalomban lévő gyorsfagyasztott zöldségek és gyümölcsök *Listeria monocytogenes* kimutatására irányuló vizsgálatát is lefolytatta, továbbá a termékek jelölését is felülbírálta, különös tekintettel a felhasználásra vonatkozó tájékoztatásra, valamint felhívta minden előállító figyelmét a higiéniai előírások szigorú betartásának fontosságára. Az eset nyomon követése során kiderült, hogy Magyarországról több tagállamba és harmadik országokba is exportálták az érintett fagyasztott zöldségkeverékeket. Az elrendelt termékviSSzahívás több mint 100 országot érintett.

2018-ban Magyarországot 70 AAC AA és 17 AAC FF (hamisítás gyanúját felvető) bejelentés érintette, melyből 20 esetben hazánk volt a bejelentő tagállam. A kifogásolás okai voltak: nem engedélyezett összetevő (10), jelölési hiba (27), illegális előállítás (10), mikrobiológiai kifogás (15), illegális forgalmazás (3), hamis okmányok (4), nyomon követési kifogás (10) és minőségi hiba (2). Jogsegélynyújtásra 6 esetben került sor.

A tagállamok között működő harmadik gyors riasztási rendszer (Rapid Alert System, RAS) az állatgyógyászati szerekkel kapcsolatos ügyeket kezeli. Az év során 14 bejelentés érkezett. A jelentett készítmények minőséghibás/hamisított tételei Magyarországon nem kerültek forgalmazásra, ezért további intézkedésre nem volt szükség.

Az ökológiai tanúsító szervezetek beszámolója a 2018. évi munkájukról

Az ökológiai termelést, feldolgozást, forgalmazást végző gazdasági szereplők ellenőrzését és a minősítő tanúsítvány kiadását a Nébih mint élelmiszerlánc felügyeleti szerv által elismert tanúsító szervezetek végzik. Hazánkban két ilyen szervezet működik, a Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. és a Hungária Öko Garancia Kft.

A területet a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek ökológiai gazdálkodási követelmények szerinti tanúsításáról, előállításáról, forgalmazásáról, jelöléséről és ellenőrzésének eljárásrendjéről szóló 34/2013 (V. 14.) VM rendelet szabályozza, amely kiterjed az élő vagy feldolgozatlan mezőgazdasági termékekre, a feldolgozott, élelmiszerek szánt mezőgazdasági termékekre, a takarmányokra, valamint a vegetatív szaporítóanyagokra és vetőmagokra. Minősítő tanúsítványt a tanúsító szervezet a felsorolt termékek esetén csak abban az esetben állíthat ki, ha a terméket a gazdasági szereplő az Öko rendelkezések előírásainak megfelelően termeli, állítja elő, dolgozza fel, illetve hozza forgalomba.

A tanúsító szervezetek éves munkája során bekövetkezett jogszabályváltozások:

- A 34/2013. (V. 14.) VM rendelet nem módosult 2018-ban.
- A 834/2007/EK rendeletet érintő módosítás 2018-ban nem volt.
- A 889/2008/EK rendeletet az alábbi jogszabály módosította 2018-ban:
 - A Bizottság (EU) 2018/1584 végrehajtási rendelete
- A 1235/2008/EK rendeletet az alábbi jogszabály módosította 2018-ban:
 - A Bizottság (EU) 2018/949 végrehajtási rendelete

2018. június 14-én megjelent az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/848 Rendelete (2018. május 30.) az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről, valamint a 834/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről, amelyet 2021. január 1-től kell alkalmazni.

2018-ban megjelent egy helyesbítés az új rendelethez:

Helyesbítés az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről, valamint a 834/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. május 30-i (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelethez. A helyesbítés arra vonatkozik, hogy a Bizottságnak a felsorolásban említett felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására vonatkozó felhatalmazása öt éves időtartamra szól, de nem 2021. január 1-től, hanem 2018. június 17-től kezdődő hatállyal.

Biokontroll Hungária Nonprofit Kft.

A Biokontroll Hungária Kft. szerződött partnerlétszáma 2017. december 31-vel bezárólag 3 420 volt, az érvényben lévő kockázatelemzési eljárás alapján 13%, összesen 445 nem bejelentett ellenőrzés volt 2018-re betervezve. Az előzetesen felállított ellenőrzési terv az év során módosult, a változó partnerlétszámnak megfelelően a szükséges ellenőrzésszám folyamatos korrekciója megtörtént. Ennek eredményeképpen 2018-ban 499 darab ellenőrzés került végrehajtásra, a kockázatalapú ellenőrzési terv 100%-ban teljesült.

Az ellenőrök 3 891 db éves átfogó ellenőrzést, 499 db kockázatbecslés alapján tervezett be nem jelentett ellenőrzést, 14 db egyéb be nem jelentett és 133 db egyéb visszatérő ellenőrzést (készletnyilvántartás, nyomkövetés, technológia ellenőrzés, területi szemle, reklamáció kivizsgálása, stb. céljából) végeztek 2018.01.01-12.31. között. Összesen 4 537 db ellenőrzésre került sor. A 2018.12.31-i partnerlétszám 3 717 volt. Azon partnerek, akik több tevékenységet is folytatnak az ökológiai gazdálkodás szabályai szerint, valamennyi tevékenységi körhöz beszámításra kerültek.

2018-ban az előző évhez képest a szabálytalanságok és jogsértések száma jelentősen csökkent. A figyelmeztetések száma ugyanakkor jelentős mértékben nőtt. Utóbbi oka a partnerek gyenge adminisztrációs fegyelme és nem kellő tájékozódásuk az adminisztrációs és a működéshez szükséges követelményekről, a bio előírásokról. A 2017. évhez hasonlóan a legnagyobb számban előforduló eltérés a kötelező éves adatközlés megadott határidőn túli megtétele, ill. az előírt készletre vételi jelentés beküldésének elmulasztása volt. E két eltérés miatt kiszabott figyelmeztetések száma az előző évhez képest 210%-kal nőtt.

Jogszabálysértés alatt azt értjük, amikor az eltérés olyan súlyú, hogy az szankció kiadásával jár. Nem értjük bele azokat a nagy dokumentációs hiányosságokat, amelyek pótlásakor a kiadott, ún. függő szankció következmények nélkül törlésre kerül, azonban a pótlásig Minősítő Tanúsítványt sem állítanak ki az adott termék(ek)re. 2018-ban ilyen típusú nem megfelelés, összesen 205 db volt, amelyek jellemzően a mezőgazdasági termelést érintették.

Ezek a jogszabálysértések rendszerünkben 24 típusba sorolhatók, ebből az alábbi két kategóriába tartozik a jogszabálysértések több mint fele (115 db):

- tanúsítást befolyásoló dokumentációs hiányosság
- párhuzamos gazdálkodás előírásainak megsértése.

A nem megfelelések száma az előző évhez képest jelentősen, közel harmadával csökkent. Ennek oka lehet egyes partnerek precízebb nyilvántartás vezetése, illetve hogy 2018-ban partnereink sok esetben éltek a kiadott szankció elleni fellebbezés lehetőségével, melynek megalapozottsága esetén a kiadott szankciót törölték, vagy figyelmeztetésre módosították. 2018-ban egy esetben kezdeményeztünk kizárást súlyos jogsértés miatt.

Az elemzett minták száma 2018-ban nagyságrendileg nem változott az előző évhez képest, összesen 215 db analitikai vizsgálat történt. Az összefoglaló táblázatban nem megfelelt mintaként az ökológiai gazdálkodásban nem engedélyezett anyagokat, eljárásokat (GMO) tartalmazó vagy az engedélyezett adalékanyagok maximalizált maradványértékét meghaladó, pozitív esetek száma került feltüntetésre, amely nem feltétlenül járt az ökológiai jelölés eltávolításával, amennyiben a vizsgálatok alapján bebizonyosodott, hogy véletlen és/vagy technológiailag elkerülhetetlen szennyeződésnek minősültek.

Tervezett mintavételnek a kockázatelemzési eljárás alapján meghatározott, éves mintavételi tervünkben kijelölt mintákat tekintjük. 2018-ban 187 db ilyen típusú vizsgálat történt, amelyekből a nem megfelelt (pozitív) tételek száma 33 db, így a nem-megfelelések aránya az előző évekhez képest valamelyest emelkedett, 14%-ról 17%-ra. Az előző évekhez hasonlóan, a mézektől származó szennyezettség továbbra is magas volt 2018-ban, igaz, hogy a kimutatási határhoz közeli csekély hatóanyag koncentrációban, de a minták több mint fele

(8 db – 61%) pozitív volt, ezért a 2019. évre tervezett kockázat alapú mézvizsgálatok számát is megemeltük. A kockázati minták közül a peszticid vizsgálatra küldött tételek 15%-a (20 db) és a GMO-ra vizsgált minták 7%-a (1 db) bizonyult pozitívnak, ami az előző évhez hasonló tendenciát mutat. Az adalékanyagok jelenlétére és maradványmennyiségére irányuló vizsgálatok közül két nem megfelelő füstölt húskészítmény mintát találtunk az engedélyezettnél magasabb nitrit/nitrát szint mérésével.

Évről-évre változik az előre nem tervezett mintavételek száma, ami alatt jellemzően az import, a riasztás, a reklamáció vagy gyanú alapján vett mintákat értjük. 2018-ban összesen 28 esetben történt ilyen vizsgálat. Ebből a nem megfelelt tételek aránya az előző évhez képest csaknem a háromszorosára növekedett (25%-ról 64%-ra), ahol a minták peszticid szennyezettsége vagy a határérték feletti nitrit/nitrát tartalma igazolódott.

2018-ban a Biokontroll székhelyét és a vezető tisztségviselő személyét illetően, illetve szervezeti felépítésében nem történt változás. A személyzetben történtek változások: öt új kolléga érkezett és hárman távoztak, illetve egy ellenőr tanúsító munkakörbe került át. 2018-ban az MSZ EN ISO/IEC 17065:2013 szabvány szerinti akkreditációs státuszban nem történt változás. Az év során az alapvető működéshez szükséges eszközök (notebook, monitor, nyomtató, programcsomag, stb.) kerültek beszerzésre.

A személyzet kompetenciájának fenntartása, naprakészség felkészültség, megfelelő tudása érdekében 2018-ban 10 alkalommal tartottak a munkatársak számára szakmai értekezletet, illetve két kétnapos továbbképzést. Főbb területei a következők voltak: jogszabályok változásai, hatósági felülvizsgálat eredménye és tapasztalatai, minőségügyi rendszer és előíró dokumentumok változásai, belső auditok eredményei, állattartás gyakorlata, ellenőrzés és tanúsítás kritikus pontjainak megvitatása, képzés a külföldi előírásrendszerekről (BioSuisse, Demeter és Naturland), adatvédelmi előírások. Az év folyamán, több szakterületen gyakorló ellenőrzéseken vettek részt az ellenőr kollégák. Ezek mellett a munkatársak növényvédő mérnöki képzéseken, külső képzéseken, szakmai rendezvényeken, konferenciákon számos alkalommal vettek részt, tartottak előadásokat.

Hungária Öko Garancia Kft.

A HÖG 2018-ban 590 partnernél végzett éves átfogó ellenőrzést. Mivel egy partner több tevékenységi körhöz is köthető (pl. termelő és feldolgozó tevékenységet is folytat párhuzamosan), ezért ezeket a partnereket minden tevékenységi típusra vonatkozóan le kellett ellenőrizni. Ez alapján a valóban elvégzett ellenőrzések száma a tevékenység típusának számával növekszik.

A Hungária Öko Garancia Kft. 2018-ban összesen 613 db ellenőrzést végzett, amelyből éves átfogó normál ellenőrzés 544 db, 69 db pedig kockázat alapú ellenőrzés volt, így a kockázat alapú ellenőrzések aránya meghaladta a tervezett 10%-ot.

A 2018-as évben összesen 961 esetében szabtuk ki szankciót írásbeli figyelmeztetéssel, valamint hiányzó dokumentum megküldésére vonatkozóan. Ezen felül 81 intézkedési szankciót szabtuk ki az ügyfelek tanúsított tevékenységeinek egy részét vagy teljes egészét érintő tanúsításához kapcsolódóan.

Az ellenőrzések alkalmával még mindig sok esetben fordul elő valamilyen dokumentum beküldésére felszólító hiánypótlás kérés. Az árukísérő dokumentumokon a biotermék jelölésekor egyes esetekben elmarad a tanúsító szervezet kódszámának feltüntetése. Párhuzamos gazdálkodás esetében a vetés tervezésénél gyakran előfordul, hogy ugyanaz a kultúra kerül termesztésre az ökológiai és nem ökológiai egységben.

A szervezet működésében nem történt olyan jellegű változás, amely a szervezet munkájára hatással lett volna.

A tanúsító szervezet akkreditált státuszában nem történt változás.

A munkatársak képzése lezajlott. Több képzést is tartottak munkatársaik számára, melyek tematikája igazodott az ügyfelek tevékenységét érintő változások ismertetéséhez, valamint az auditok során felmerülő témákhoz.

Az ökológiai tanúsító szervezetek által végzett ellenőrzésekre, mintavételekre és szankciókra, illetve a felügyeletre és ellenőrzésre vonatkozó adatok

Az ellenőrző szerv/hatóság kódszáma	Az ellenőrző hatóság/szerv által nyilvántartott gazdasági szereplők száma	A nyilvántartott gazdasági szereplők száma						Éves ellenőrzések száma						További kockázatalapú ellenőrző látogatások száma						Az ellenőrző látogatások/szemlék teljes száma					
		Mezőgazdasági termelők	Vízilátokat tenyésztő akvakultúrás egységek	Feldolgozók	Importőrök	Exportőrök	Egyéb gazdasági szereplők	Mezőgazdasági termelők	Vízilátokat tenyésztő akvakultúrás egységek	Feldolgozók	Importőrök	Exportőrök	Egyéb gazdasági szereplők	Mezőgazdasági termelők	Vízilátokat tenyésztő akvakultúrás egységek	Feldolgozók	Importőrök	Exportőrök	Egyéb gazdasági szereplők	Mezőgazdasági termelők	Vízilátokat tenyésztő akvakultúrás egységek	Feldolgozók	Importőrök	Exportőrök	Egyéb gazdasági szereplők
HU-ÖKO-01	3717	3269	4	454	35	0	476	3462	4	593	51	0	614	440	3	191	25	0	172	3774	11	775	35	0	783
HU-ÖKO-02	590	494	0	29	8	0	59	467	0	26	7	0	44	62	0	3	0	0	4	529	0	29	7	0	48
Összesen	4307	3763	4	483	43	0	535	3929	4	619	58	0	658	502	3	194	25	0	176	4303	11	804	42	0	831

25. táblázat: Az ökológiai tanúsító szervezetek által 2018-ban elvégzett ellenőrzések összefoglalása

Az ellenőrző szerv/hatóság kódszáma vagy az illetékes hatóság neve	A nyilvántartott gazdasági szereplők száma						Az elemzett minták száma						Azon minták száma, amelyek nem feleltek meg a 834/2007/EK rendelet vagy az 1235/2008/EK rendelet előírásainak					
	Mezőgazdasági termelők	Vízilátokat tenyésztő akvakultúrás egységek	Feldolgozók	Importőrök	Exportőrök	Egyéb gazdasági szereplők	Mezőgazdasági termelők	Vízilátokat tenyésztő akvakultúrás egységek	Feldolgozók	Importőrök	Exportőrök	Egyéb gazdasági szereplők	Mezőgazdasági termelők	Vízilátokat tenyésztő akvakultúrás egységek	Feldolgozók	Importőrök	Exportőrök	Egyéb gazdasági szereplők
HU-ÖKO-01	3269	4	454	35	0	476	150	0	49	6	0	10	38	0	12	0	0	0
HU-ÖKO-02	494	0	29	8	0	59	31	0	0	0	0	1	7	0	0	0	0	1
Összesen	3763	4	483	43	0	535	181	0	49	6	0	11	45	0	12	0	0	1

26. táblázat: Az ökológiai tanúsító szervezetek által 2018-ban végzett mintavételek összefoglalása

Az ellenőrző szerv/hatóság kódszáma	A nyilvántartott gazdasági szereplők száma						A feltárt szabálytalanságok és jogsértések száma (4)						Az érintett tétel vagy gyártási sor kapcsán alkalmazott intézkedések száma (5)					A gazdasági szereplő kapcsán alkalmazott intézkedések száma (6)						
	Mezőgazdasági termelők	Vízilátokat tenyésztő akvakultúrás egységek	Feldolgozók	Importőrök	Exportőrök	Egyéb gazdasági szereplők	Mezőgazdasági termelők	Vízilátokat tenyésztő akvakultúrás egységek	Feldolgozók	Importőrök	Exportőrök	Egyéb gazdasági szereplők	Mezőgazdasági termelők	Vízilátokat tenyésztő akvakultúrás egységek	Feldolgozók	Importőrök	Exportőrök	Egyéb gazdasági szereplők	Mezőgazdasági termelők	Vízilátokat tenyésztő akvakultúrás egységek	Feldolgozók	Importőrök	Exportőrök	Egyéb gazdasági szereplők
HU-ÖKO-01	3269	4	454	35	0	476	185	0	11	0	0	9	231	0	18	0	0	16	1	0	0	0	0	0
HU-ÖKO-02	494	0	29	8	0	59	753	0	52	20	0	136	62	0	0	6	0	13	0	0	0	0	0	1
Összesen	3763	4	483	43	0	535	938	0	63	20	0	145	293	0	18	6	0	29	1	0	0	0	0	0

27. táblázat: Az ökológiai tanúsító szervezetek által 2018-ban kiszabott szankciók összefoglalása

Az ellenőrző szerv/hatóság kódszáma	Az ellenőrző hatóság/szerv által nyilvántartott gazdasági szereplők száma	A nyilvántartott gazdasági szereplők száma						Dokumentumok ellenőrzése és irodai ellenőrzés (4) (A gazdasági szereplőkre vonatkozó, ellenőrzött dossziék száma)						Felülvizsgálati ellenőrző látogatások száma (5)					Közvetlen megfigyelésen alapuló ellenőrzések száma (6)					
		Mezőgazdasági termelők	Vízilátokat tenyésztő akvakultúrás egységek	Feldolgozók	Importőrök	Exportőrök	Egyéb gazdasági szereplők	Mezőgazdasági termelők	Vízilátokat tenyésztő akvakultúrás egységek	Feldolgozók	Importőrök	Exportőrök	Egyéb gazdasági szereplők	Mezőgazdasági termelők	Vízilátokat tenyésztő akvakultúrás egységek	Feldolgozók	Importőrök	Exportőrök	Egyéb gazdasági szereplők	Mezőgazdasági termelők	Vízilátokat tenyésztő akvakultúrás egységek	Feldolgozók	Importőrök	Exportőrök
HU-ÖKO-01	3717	3269	4	454	35	0	476	3	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HU-ÖKO-02	590	494	0	29	8	0	59	3	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Összesen	4307	3763	4	483	43	0	535	6	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

28. táblázat: A felügyeletre és az ellenőrzésekre vonatkozó adatok, 2018.

Zárszó

A 2013-ban elfogadott Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia 10 évre határozza meg az élelmiszerlánc-csalással kapcsolatos legfontosabb célokat és feladatokat. Ezen a területen az állam küldetése az élelmiszerlánc-biztonság javításával mindannyiunk, azaz az ember és a társadalom védelme, melyet az egészség és a gazdaság védelmén keresztül a környezetvédelmi szempontok szem előtt tartásával érhet el.

Stratégiai cél volt, hogy a Nébih részt tudjon venni a „Jó állam” képeznek kialakításában, ami egy paradigmaváltással sikerült is. A követő, utólagos válságkezelőből proaktív és preventív kommunikációra tértünk át, bebizonyítva, hogy az egyes állami intézmények saját, jó megítélésre tehetnek szert. A Nébih ismertségét sikerült jelentősen növelni, jelenleg a magyar lakosság körében ez meghaladja a 80%-ot.

A Nébih több területen is társadalmi célú kampányt indított szemléletformálás céljával, például: „Ételt csak okosan”, „Szabad a gazdi”, „Maradék nélkül”, „Helyből jobb”, amelyek szintén jelentős, több milliós elérést generálnak évente. A Szupermenta termékteszt során eddig mintegy 60 termékkörhöz kapcsolódóan 1300-nál is több termék vizsgálatára került sor.

Szintén jelentős eredmény, hogy az elektronikus nyilvántartási rendszeren belül eddig összesen mintegy 405.000 FELIR azonosítót adtunk ki. Természetesen a *Hiteles és erős hatóság* „képét” is folyamatosan fenntartjuk és fejlesztjük. A laboratóriumi hálózatunk évente több mint egymillió mintából mintegy kétmillió vizsgálatot végez el. A központi ellenőrzések hatékonysága pedig továbbra is eléri a 90%-ot. Ugyanakkor tovább kell erősítenünk a központi hatóság ellenőrzési képességeit, területi kirendeltségek létrehozásával. Ezáltal ugyanis csökkenteni tudjuk a tisztességes vállalkozásoknál jelentkező adminisztratív, több szempontból sem hatékony ellenőrzések számát.

A hatósági munka elengedhetetlen alapja a megfelelő színvonalú laboratóriumi háttér. A Nébih jelenleg is magas színvonalon működő laboratóriumi hálózattal rendelkezik, amely azonban szétagolt, ezért struktúrájában nem felel meg az elvárásoknak. A fejlesztések érdekében a következő években 8 milliárd forintból szeretnénk egy új laborkomplexumot létrehozni. Jelenleg a tervezés szakasza zajlik. Az új laboratóriumi háttér hathatósan segítheti majd az ellenőrzések komplexitásának növelését, és a gördülékeny feladatellátást. A megvalósításig a laboratóriumaink műszerezettségét, infrastruktúráját folyamatosan fejlesztjük, részben az élelmiszerlánc-felügyeleti díj törvény által előírt 10%-ából. A felügyeleti díj bevezetése óta több mint 2,1 milliárd forintot fordítottunk e célra.

Hasonlóan a korábbi évekhez az élelmiszerlánc-felügyeleti ellenőrzések elsődleges célja idén is az egészség és a gazdaság védelme. Az állategészségügy területén kiemelt jelentőségű a hazai sertésállományok afrikai sertéspestissel szembeni védelme. Ebben kulcsfontosságú a vaddisznó állományok folyamatos felügyelete és mintázása,

valamint annak megakadályozása, hogy a vírus a házisertés-állományokban megjelenjen.

Továbbra is kiemelten kezeljük a csalások, hamisítások és feketegazdaság elleni küzdelmet, ezért a korábbi felügyeleti feladatok és jogkör rendészeti feladatokkal bővült. A közeljövőben két területi kirendeltséget is kialakítunk, a fentebb említett stratégiai célok kiszolgálása érdekében.

A 2017-ben elfogadott "20 pontosként" megismert kormányhatározatnak is egyik sarkalatos pontja az élelmiszerek minőségének emelése, a vásárlói tudatosság fejlesztése volt a hatósági tevékenység hatékonyságának növelése mellett. A Nébih 2018-as reprezentatív lakossági felmérése megerősítette, hogy a biztonság, a minőség, a származás fontos szempont a magyar emberek számára. Ugyanakkor a vásárlók nem csak általánosságokat, szlogeneket, hanem kézzelfogható eredményeket, útmutatást várnak. A társadalmi elvárás összhangban áll a Kormány elképzelésével is, erre megoldást egy, a Nébih által biztosított hatósági tanúsítással rendelkező védjegyrendszer adhat. Folyamatban van egy védjegyrendszer kidolgozása. A bejelentési eljárás már elindult.

1. melléklet: Jogszabály módosulások 2018-ban

A Nébih működésének és feladatellátásának jogszabályi alapja

- az Élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény;
- a Nemzeti Élelmiszerlánc- biztonsági Hivatalról szóló 22/2012 (II. 29.) Korm. rendelet;

A decentralizáció jegyében az egyedi engedélyezési, valamint ellenőrzési feladatok végrehajtásának jelentős része a megyei szinten jelenik meg, így a központnál csak kis számban található ilyen típusú feladat.

A szervezet működését érintő funkcionális jogszabályok:

- 2018. évi V. törvény *Magyarország minisztériumainak felsorolásáról, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról*
- 2018. évi CXXV. törvény *a kormányzati igazgatásról*
- 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet *a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről*
- 98/2018. (VI. 1.) Korm. rendelet *a közszolgálati tisztviselők és az állami tisztviselők jogviszonyának megszűnésével és megszüntetésével összefüggő egyes eljárási részletkérdésekről*
- 162/2018. (IX. 10.) Korm. rendelet *egyes kormányrendeleteknek a Nemzeti Népegészségügyi Központ létrehozásával kapcsolatos módosításáról*
- 1/2018. (III. 14.) FM utasítás *a statisztikai szabályzat kiadásáról*
- 1/2018. (VI. 21.) AM rendelet *az élelmiszer-rendész feladatellátásának és nyilvántartásba vételének részletes szabályairól*
- 1/2018. (VI. 21.) AM utasítás *a fővárosi és megyei kormányhivataloknak a földügyi igazgatási szakmai feladatokkal összefüggő iratkezelésére vonatkozó Egységes Iratkezelési Szabályzat kiadásáról*
- 2/2018. (IX. 10.) AM utasítás *az Agrárminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról*
- 3/2018. (X. 25.) AM utasítás *a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatáról*
- 5/2018. (XI. 20.) AM utasítás *a földművelésügyi miniszter irányítása, felügyelete alá tartozó intézményekben foglalkoztatottakkal való további jogviszony létesítésének szabályairól* szóló 4/2017. (VI. 9.) FM utasítás *és a földművelésügyi miniszter irányítása és felügyelete alá tartozó költségvetési szervek, a tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó gazdasági társaságok, továbbá az azok többségi részesedésével működő gazdasági társaságok által lefolytatott beszerzési és közbeszerzési eljárások előkészítésének egyes kérdéseiről* szóló 11/2017. (X. 20.) FM utasítás *hatályon kívül helyezéséről*
- 7/2018. (XII. 21.) AM utasítás *az ellenőrzések nyilvántartásáról*
- 1/2018. (IX. 20.) AM KÁT utasítás *a Földművelésügyi Minisztérium Közzolgálati Szabályzatáról* szóló 1/2015. (XI. 12.) FM KÁT utasítás *módosításáról*
- 2/2018. (XII. 17.) AM KÁT utasítás *a Földművelésügyi Minisztérium Közzolgálati Szabályzatáról* szóló 1/2015. (XI. 12.) FM KÁT utasítás *módosításáról*
- 38/2018. (X. 31.) EMMI rendelet *egyes egészségügyi és egészségbiztosítási tárgyú miniszteri rendeleteknek a Nemzeti Népegészségügyi Központ létrehozásával összefüggő módosításáról*
- 39/2018. (XI. 8.) EMMI rendelet *az új pszichoaktív anyaggá minősített anyagokról vagy vegyületcsoportokról* szóló 55/2014. (XII. 30.) EMMI rendelet *módosításáról*

- 7/2018. (II. 15.) EMMI utasítás az *Emberi Erőforrások Minisztériuma Szervezeti és Működési Szabályzatáról* szóló 33/2014. (IX. 16.) EMMI utasítás módosításáról
- 16/2018. (VII. 26.) EMMI utasítás az *Emberi Erőforrások Minisztériuma Szervezeti és Működési Szabályzatáról*
- 20/2018. (IX. 28.) EMMI utasítás az *Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet szervezeti és működési szabályzatáról* szóló 62/2016. (XII. 29.) EMMI utasítás módosításáról
- 21/2018. (X. 4.) EMMI utasítás az *Emberi Erőforrások Minisztériuma Egyedi Iratkezelési Szabályzatáról*

Szakterületi jogszabályok:

- 2018. évi LVIII. törvény a *Közép- és Kelet-európai Halászati Fejlesztési Nemzetközi Szervezet (EUROFISH) létrehozásáról* szóló Megállapodás kihirdetéséről
- 2018. évi CXI. törvény egyes agrárszabályozási tárgyú törvények módosításáról
- 2018. évi CXXXVII. törvény egyes törvényeknek az agrárgazdaság versenyképességével összefüggő módosításáról
- 23/2018. (X. 31.) OGY határozat a 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiáról
- 186/2018. (X. 9.) Korm. rendelet egyes agrárszabályozási tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 232/2018. (XII. 6.) Korm. rendelet a Nemzetközi Mezőgazdasági Kutatóközpontok Konzorciumának nemzetközi szervezetként történő létrehozásáról szóló, 2011. szeptember 13-án Montpellier-ben aláírt Megállapodás és módosítása kihirdetéséről
- 1/2018. (II. 1.) FM rendelet a szőlőültetvények szerkezetátalakításához és átállításához a 2017/2018-2019/2020 borpiaci években igényelhető támogatásról
- 2/2018. (II. 1.) FM rendelet a szakmaközi szervezetek elismerésének és ellenőrzésének részletes szabályairól
- 3/2018. (II. 6.) FM rendelet az iskolagyümölcs- és iskolazöltség-program végrehajtásáról szóló 29/2017. (VI. 7.) FM rendelet módosításáról
- 4/2018. (II. 23.) FM rendelet a növényegészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet módosításáról
- 5/2018. (II. 23.) FM rendelet a termésbecslésről, állapotminősítésről, valamint a mezőgazdasági munkák állásáról szóló jelentéssel kapcsolatos adatszolgáltatásról
- 6/2018. (III. 14.) FM rendelet a Magyar Élelmiszerkönyv kötelező előírásairól szóló 152/2009. (XI. 12.) FVM rendelet módosításáról
- 7/2018. (III. 28.) FM rendelet az egyes állatbetegségek és zoonózisok felszámolására, az ellenük való védekezésre és figyelemmel kísérésükre irányuló nemzeti programok 2018. évi finanszírozásának szabályairól
- 8/2018. (III. 29.) FM rendelet az egyes közvetlen támogatásokat szabályozó földművelésügyi miniszteri rendeletek módosításáról
- 9/2018. (IV. 3.) FM rendelet az egyes központi költségvetési forrásból finanszírozott agrártámogatásokat szabályozó miniszteri rendeletek módosításáról
- 1/2018. (VI. 21.) AM rendelet az élelmiszer-rendész feladatellátásának és nyilvántartásba vételének részletes szabályairól
- 2/2018. (VI. 22.) AM rendelet a cukorágazat szabályozásának egyes kérdéseiről
- 16/2018. (VII. 12.) AM rendelet a víziszárnyas-feldolgozó termékpályát érintő madárinfluenza miatti veszteségek ellentételezéséhez nyújtott támogatás feltételeiről

- 22/2018. (VIII. 17.) AM rendelet az egyes agrártámogatásokat szabályozó miniszteri rendeletek módosításáról
- 26/2018. (X. 1.) AM rendelet a mezőgazdasági termékekre és élelmiszerekre vonatkozó minőségrendszerek és az önkéntes mezőgazdaságitermék-tanúsító rendszerek nemzeti elismeréséről
- 27/2018. (X. 5.) AM rendelet az afrikai sertéspestis miatt a mangalicasertés-ágazatot sújtó gazdasági veszteségek részleges ellentételezéséhez nyújtott jövedelempótló támogatásról
- 29/2018. (X. 11.) AM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a termelői csoportok létrehozásához és működéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 59/2007. (VII. 10.) FVM rendelet módosításáról
- 30/2018. (X. 11.) AM rendelet az egyes agrártárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 31/2018. (X. 15.) AM rendelet az agrártámogatások 2018. évi mértékének megállapításáról
- 34/2018. (XII. 3.) AM rendelet az élelmiszer-vállalkozás működéséhez szükséges szakképesítésekről
- 35/2018. (XII. 6.) AM rendelet az egyes agrárágazati támogatásokat szabályozó miniszteri rendeletek módosításáról
- 37/2018. (XII. 10.) AM rendelet az egyes kedvezőtlen piaci helyzettel érintett agrárgazdasági szakágazatok részére az Agrár Széchenyi Kártya Konstrukciók keretében nyújtott mezőgazdasági csekély összegű támogatásról
- 39/2018. (XII. 13.) AM rendelet a sertés ágazat részére nyújtott állatjóléti támogatások feltételeiről
- 40/2018. (XII. 15.) AM rendelet a tartási helyek, a tenyészetek nyilvántartásáról szóló és egyes állatazonosítási tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 43/2018. (XII. 20.) AM rendelet egyes vadgazdálkodással összefüggő miniszteri rendeletek módosításáról
- 44/2018. (XII. 20.) AM rendelet a szántóföldi növényfajok vetőmagvainak előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 48/2004. (IV. 21.) FVM rendelet módosításáról
- 45/2018. (XII. 28.) AM rendelet a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról szóló 133/2013. (XII. 29.) VM rendelet módosításáról